

5
Συντάχθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ ἡγουμένου
ἐκ τῶν ἱερομόναχων. Ἐκ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἔβη
ἐκ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἔβη.
D. Βραζιλίας, Ἰακώβου Βραζιλίας, Μαρδίνου
1876 ἢ 148.

Δελτίον Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν 1881

Καρπὸς Αἰλίου, Ἰακώβου Βραζιλίας 271-2
Μαρτίνου, Βραζιλίας, Ἰακώβου Βραζιλίας, 273-40

273

Επιτομή 13-5-38

Επιτομή 13-5-38

881

Γουρζής Ηρακλής Αρχηγός
Μελέτη της Κατ. 1934
επί Στ. Στρατ. εν Σπάρτη
Κρητική 29-30 Αυγ. 1938

Παύλος Σπυρίδων Βούρας
4 Αυγ. 1938

Dém. J. A. Goussos

secrétaire de légation
en Revue de Grèce 1919

B' N° 6 j'indiquer as, Bulgarie

1919 - Κερκεσάνης Σπυρίδων

Γ. Κ. Σ. Καζαντζής

1919 - 1923

Καλαμάρι (Βελβιδίου 1885) Στ. Κορναίου 1895

Αδελφότητα εν Αθήναις, 1895

1905 - 1910
1910 - 1915
1915 - 1920

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Α' ΕΤΟΥΣ.

J. Paraguirre, Melchior Syriacos (Schm. d'Orient Ep. XI)
L. Petit, Agapayis Leonidas, III 204

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑ

(1850—1880)

ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ,

(323—1830)

(ἀνεργάσθη, ἐν τῇ τακτικῇ ΚΖ' συνεδριάσει)

Εξεδόθη καὶ Β' τευχος 1898

ΓΗΡΕΩΝ χρόνοι, καθ' οὓς οὐχὶ μόνον ἐλέγετο ἀλλὰ καὶ ἐπιστεύετο ὅτι περὶ Ἑλλάδος μόνον μέχρι τοῦ 145 (α) π. Χ.

(α) Φιλονεικία ἠγέρθη παρὰ τοῖς νεώτεροις ἱστορικοῖς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος περὶ τοῦ πότε ἔλατο ὑπὸ τοῦ Μωμεταίου ἢ Κορνηθός· τῷ 145 ἢ τῷ 146 π. Χ. ; ὁ κ. Κ. Παπαρηγόπουλος ἐπιβίβει τὸ ζήτημα ἐν ἐπι τούτῳ διατριβῇ· Κορίνθου ἢ ἄλλοις ὑπὸ τοῦ Μωμεταίου δημοσιευθῆσιν ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ πραγματειῶν, καὶ ἐξ ἧς καταδεικνύεται ὡς ἔτος τῆς ἀλώσεως τὸ 145.

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους)

+ Νικολάου Σπυρίδωνος

Ἑρμάνιος Δημητρίου ἐπιβίβει ἐν τῷ 1898
1896

ἰδύνατο νὰ γένηται λόγος καὶ ὅτι οἱ διὰ τούς λόγους καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν μεγάλου ἐκείνοι ἄνδρες ἐξέλιπον ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων. Περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι, διερχόμενοι τὰ μέρη ταῦτα, περὶ οὐδενὸς ἄλλου εὕρισκον ἵνα ποιήσωνται λόγον εἰμὴ περὶ τῶν περιλειπομένων ποῦ καὶ ποῦ μνημεῖων καὶ εἰρηπίων, μεγαλοκάρδιοι δὲ ποιηταὶ ἔκλαιον ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἐν τούτῳ, ἐὰν καθίσταντο ὀλίγον προσεκτικοὶ τὸν νοῦν οἱ περιηγηταὶ οὗτοι καὶ ὀλίγον θετικοὶ τὴν καρδίαν οἱ ποιηταὶ ἐκείνοι ἤθελον ἀνεύρει τὸν δῆθεν ἐκλείψαντα καὶ νεκρὸν πρὸ πολλοῦ Ἑλληνα, μεταβεβλημένον πως καὶ ἠλλοιωμένον τούς τρόπους καὶ τὴν ἀναβολὴν, ζῶντα ὅμως καὶ ὑπάρχοντα. Ἦθελον ἀνακαλύψει ἔτι ὅτι τὸ πῦρ τῆς μεγαλοφυῆς ἐκείνης ἀρχαίας Ἑλληνικῆς διανοίας δὲν ἀπεσβέσθη ὅλως ἀλλὰ περισώζετο, ὡς ὑπὸ τέφραν, εἴτε ἐν μοναχικῷ ἡσυχαστηρίῳ ἐρήμου τινὸς νήσου καὶ ἀπορρωγῶς ἀκτῆς, εἴτε ἐν ἀθῶρῳ καὶ παντὶ ἀνέμῳ (6) ἀναπεπταμένῳ γραμματοδι-

(6) Ἐὰν πρὸ τῆς ἀλώσεως τὰ μοναστήρια καὶ οἱ μοναχοὶ ἐγένοντο μία ἐκ τῶν πληγῶν, ὑφ' ἧν τὸ Βυζαντικὸν ἥμῶν κράτος καταπολεμούμενον βαθμηδὸν κατεβλήθη καὶ ἐπέσεν ἐν τέλει, διότι τὸ πολυάριθμον τῶν μοναστηρίων καὶ τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν ὑπέβαλψαν καὶ παρήγαγον παρὰ τῆ τότε κοινωνία τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ στεῖρον πάσης δραστηριότητος καὶ ἐνεργείας ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἐθνικῆς εὐεστοῦς, ἐν τούτοις, ὁμολογητέον, τούναντιον μετὰ τὴν ἄλωσιν πολλῶν εὐεργεσιῶν ἐγένοντο ταῦτα τοῖς Ἕλλησι πρόξενα καὶ πολλὰς αὐτοῖς ἡ νεωτέρα γενεὰ πρέπει νὰ γινώσκῃ τὰς χάριτας. Οὕτως ὁ κ. Ε. Καστόρ-χης ἐν τῇ βίβλῳ αὐτοῦ, ἣν συνέταξε Περὶ τῆς ἐν Δημητριάδι Ἑλληνικῆς Σχολῆς κτλ. σελ. γ' γράφει τάδε: «Τὸ μόνον δὲ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ Μοναστήρια, καὶ πάλιν ὄχι πάντα ταῦτα, ἦσαν καὶ σχολεῖα τῶν γραμματίων καὶ καταφύγιον τῶν τότε λογίων». Ταῦτα λέγει καὶ ὁ μακαρίτης Σ. Κ. Οικονόμος ἐν τῷ βίῳ Γρηγορίου Μητροπολίτου Ἐιρηνουπόλεως καὶ Βατοπαίδιου, σελ. 14, σημ. α'. Ἰδὲ ὁμοίως καὶ Π. Τριανταφυλλίδου Τὰ Ποντικὰ κτλ. σελ. 60.

Ὅποιοι δὲ τινες καὶ ὅπως ἔζων οἱ διδάσκαλοι τότε κάλλιστα ἐν τοῖς ἐξῆς εὐρισκόμενοι ἀναγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀσωπίου, τοῦ οὐχὶ μικροτέρου τὴν ἀρετὴν ἐκείνων σχόντος, οὐχὶ δ' ὀλιγωτέρας τὰς ὠφελείας τῷ ἔθνει ἐμπόησαντος. «Οἱ ἄνδρες οὗτοι μετὰ τῶν ὁμοίων, καίπερ ζήσαντες εἰς καιροὺς ἀτιχεῖς, οὐστίνας μετὰ φρίκης θέλομαι ἀνακολεῖ, οὐ καταπιεσθέντες παντελῶς ὑπὸ τῆς βαρείας πο-

δασκαλείῳ. Ἀπαντῶντες δ' ἐνίοτε μοναχὸν τινα, σκυθρωπὸν καὶ πως βλακῶδες ἴσως τὸ πρόσωπον ἔχοντα, πιναρὸν δὲ καὶ πολύτριπτον τὸ ἰμάτιον καὶ οὐδὲν ἐπομένως τὸν ἐσωτερικὸν πλούτον το μαρτυροῦν προσηύχοντα ἐκ ἐπιλησίων καὶ συνωμίλου μετ' αὐτοῦ ἤθελον βεβαίως ἀποχωρισθῆ ἀναφωνοῦντες καθ' ἑαυτοὺς τὸ Λατινικὸν ἐκεῖνο λόγιον: saepe est etiam sub pallio sordito sapientia (γ).

λιτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀτμοσφαιρας, εἶναι φημιόμενα πολλὰ προσοχῆς ἀξία, ὡς παριστῶντα ὑπὸ μίαν μὲν ἐποψὴν τὰς γηραιὰς ὁρῆς, αἰτινες, ἀντέχουσαι εἰς κλίμακας, οσιμούς, πλημύρας καὶ εἰς ὅλα τὰ δεινὰ τῶν δριμυτέων χειμῶνων, περιμένουσι τὸ ἔαρ ἵνα δώσωσι πάλιν νέα σημεῖα ζωῆς, ἢ καὶ τὰ ἐν μέσῳ τῶν τῆς Ἑλβετίας παγετῶνων (glacières) ἀπαντῶμενα ἄνθη, ὑπὸ ἄλλῃν δὲ ἐποψὴν εἰκονίζοντα ἱερεῖς σεβασμίους, οἵτινες, ὡς ἱερὰν παρκαταθήκην φυλάσσοντες καὶ περιποιούμενοι τοὺς σπινθηρας τῆς προγονικῆς παιδείας, θρησκευτικῶς καὶ ὡς λογισθόμενοι τὸν ἐνδεῖαν καὶ διαπιστώσεως, παρέδιδον αὐτοὺς εἰς τοὺς διαδόχους των, διὰ πιστοκληρίας καὶ διαπιστώσεως, παρέδιδον αὐτοὺς εἰς τοὺς διαδόχους των, ἐπ' ἐπίδει πάντοτε ὅτι θέλουσι γένη, προϊόντος τοῦ χρόνου, ζώπυρον φωτεινοῦ λαμπρότερον, ἱκανοῦ καὶ τὴν περικυκλοῦσαν ὀμίχλην νὰ διασκεδάσῃ καὶ τὰ ἐπιτεκαλυμμένα προγονικὰ πλεονεκτήματα λαμπρότερα νὰ καταστήσῃ. Ἐὰν δὲ συλλογισθῶμεν τὴν ἐνδεῖαν καὶ τὰς κακουχίας αὐτῶν, ἔτι μᾶλλον θέλομεν τοὺς τιμήσει· διότι, ἐὰν ἐξαιρεθῇ ὁ Εὐγένιος καὶ ὁ Θεοτόκης, πάντες οἱ λοιποὶ ὑπὸ πενίας καὶ πᾶσῶν δεινῶν ἐπιέζοντο». Περὶ Ἑλληνικῆς συντάξεως. Περίοδ. δευτ. ἐκδ. β'. σελ. 70.

Τὸ ἀθῶρον ἔτι καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένον γραμματοδιδοσκαλείον δὲν εἶναι ῥητορικῆς μεγαλολογίας ἡμέτερον ἐπινόημα. Ἴδου ὅπως αὐταῖς λέξεσι τὰ περὶ τῆς Σχολῆς αὐτοῦ γράφει ὁ Νεόφυτος (ὁ Κουσοκαλυβίτης) πρὸς Εὐγένιον τὸν Βούλγαριν: «Ἐκκεῖνον προκαταβῆλλον ἔνθεν μὲν εἰς τοὺς δε τοὺς μαστὸρο υς ὑπὲρ τῆς σὸ μ πας, ἔνθεν δὲ εἰς τοὺς δε ὑπὲρ τῶν θυρίδων» καὶ ἔπειτα οὗτοι μὲν ἐκλείπουσιν, οἱ δὲ διαλείπουσι, κἀγὼ ἀνεμόβροχιζομαι διὰ τῶν πάντη ἀναπεπταμένων θυρίδων, καὶ τρόπον κοχλίου καθ' ἑαυτὸν συστρεφόμενος ἐνεύλωμαι πρὸς τὸ νυκτερινὸν ψῦχος καὶ πρὸς τὸ ἐπισυμβῆναι ἀνεμόβροχον, κἀντεθεν μὴ ἔχων ποῦ κλίνω τὴν κεφαλὴν πᾶσχω τὰ αὐτὰ, μᾶλλον δὲ καὶ χεῖρῶ των ἐν τῇ Πουσκαρίᾳ καθειργμένω, ὅποτε οὐδ' οὐπὲρ ἐκείνοι ἀπολύουσιν ἡμερῖνον φωτὸς διὰ τῆς θυρίδος μετέχω». Περὶ Ἑλληνικῆς συντάξεως κτλ. σελ. 33.

(γ) Τοιοῦτόν τι συνέβη εἰς τὸν Γάλλον Guillet de Saint-George de la Guilletiere οὐτινας αἱ Ἀρχαῖαι καὶ νέαι Ἀθῆναι ἐδημοσιεύθησαν ἐν Παρισίῳ τῷ 1675. Ὁ Γάλλος οὗτος ἐπισκεψθεὶς τὰς Ἀθῆνας τῷ 1669 μετέβη καὶ εἰς τὸ αὐτῆς Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, ἔνθα συνήντησε παρὰ τῷ διδασκάλῳ καὶ δύο καλογήρους· ἐκ τῶν πρώτων λόγων τῶν ἀνδρῶν τούτων κρίνων ὁ Guillet λέγει ἀπέβαλον τὴν καλὴν δόξαν, ἣν εἶχον περὶ Ἑλλήνων· δὲν ἤθουν ἠθῶν νὰ μὴ γελᾶσωμεν, καὶ νὰ μὴ εἰπομεν πολλὰ μεταξύ ἡμῶν λατινιστῶν περὶ τῆς ἀμειβείας τῶν

Τὸ πῦρ τοῦτο τὸ ἀσθενές καὶ πτωχόν, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐμεγεθύνετο, εὐρίσκον τροφήν ἀρκοῦσαν, ἣν παρείχεν αὐτῷ τὸ πολλαχού ἀκμάζον ἐμπόριον καὶ ἡ ἐναχοῦ ἀναθάλ- λουσα βιομηχανία (δ). Οὕτω πως διαδοθὲν ἀρκοῦντως ἐν τέλει ἀνέλαμψε καὶ ἐφάνη, βοηθήσαντος οὐχὶ μικρὸν πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ ἐκ τῆς Ἰσπανίας προσπνέοντος ρεύματος τῶν ἰδεῶν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ δὴ τῶν τῆς μεγαλυνύ- μου ἐκείνης τῶν Γάλλων ἀναστατώσεως τῶν πάντων καὶ ἀνακινήσεως.

Ἡ Ἑλλάς ἠνωρθώθη τότε καὶ οἱ Ἕλληνες παρέστησαν θαυμασιῶς δρώντες ἐν τῷ παγκοσμίῳ θεάτρῳ. Πρὸς τὸ θέα- μα τοῦτο, τὸ ὅλως ἀπροσδόκητον διὰ τοὺς μὴ μελετήσαν- τας τὰ πρὸ αὐτοῦ, οἱ μὲν ψυχροὶ καὶ αὐστηροὶ θεαταὶ εἶπον δὲν εἶνε τοῦτο Ἑλλάς, οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν εἶνε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων ἐκείνων· ἐν ᾧ ἄφ' ἑτέρου οἱ ἄγαν ἐκείνοι συμπαθητικοὶ καὶ εὐαίσθητοι, κροτοῦν- τες τὰς χεῖρας, ἀνέκραζον γηθοσύνης Ἑλλάς ἀνέστη. Τί ἔπρεπεν εἰς ταῦτα ν' ἀπαντήσωσιν οἱ Ἕλληνες; . . . Οἱ

Ἐπισημαστέον ὅτι ἡ ἀνακίνηση τοῦ ἔθνους ἐγένετο ἐκ τῆς ἐπιπέδησεως τῆς ἐπιτετηδευμένης βλακειᾶς φοβερὸν ἀπήγγειλε φι- λιππικὸν κατὰ τῶν Εὐρωπαίων καὶ ὑπὲρ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ, τότε, προσ- τίθησιν ὁ αὐτὸς ἀἷ ἐκπληξίς, ἣν παρήγαγεν ἡ ἀπολογία αὐτῆ τῶν Ἑλλήνων εἰς ἡμᾶς ἦτο μεγίστη, τοσοῦτο μᾶλλον, διότι ὑπελάβομεν ἐκ τῶν προτέρων τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ὡς ἀγαλμα· ἐταπεινώσε τὴν σοφὴν ἡμῶν ὀμύγυριν, ἣτις ἐζήτη- σε παρ' αὐτοῦ συγγνώμην ἐπὶ τῇ ἀδίκῳ ἐκτιμήσει τῆς ἀξίας τῆς νέας Ἑλλά-δος. Ἴδε τὸ σχετικὸν τοῦτο μέρος τῆς περιηγήσεως τοῦ Guillet, μεταφρασμέ- νον ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μηλιαράκη ἐν Ἑστία τόμ. Γ'. ἀριθμ. 73.

(δ) Ὅποιαν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν παρέσχον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἡ ἀκμὴ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ εἰσαγωγὴ βιομηχανίας ἐν διαφόροις μέρεσι τῆς Ἑλ- λάδος κατὰ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἐξῆς:

Ἡ Κωνσταντινούπολις, τὰ Ἰωάννινα, ἡ Σμύρνη καὶ ἀλλαχοῦ ὅπου διὰ τοῦ ἐμ- πορίου προσεγένετο μεῖζον τις εὐημερία, τὰ Ἀμπελόκια καὶ αἱ Κιωνάει, ἐνθα βιομηχανία τις παραχθεῖσα καὶ καρποφορήσασα εἰσήγαγεν ὕλικὴν τινα εὐμε- ρειαν, ἐν ᾗ τούτοις βλέπομεν ἰδρούμενα καὶ διατηρούμενα τὰ καλλίτερα καὶ τὰ τελειότερα σχολεῖα καὶ καθιστάμενα οὕτω τὰ μέρη ταῦτα σπουδαία κέν- τρα φωτισμοῦ καὶ ἀμύλλης διὰ τὰ περίεξ.

μὲν ἐμειδιάσαν, οἱ δὲ συνωφρούθησαν, ἀλλ' οἱ πρακτικώτε- ροι ἀπεφάσιζαν ὅπως ἀποδείξωσι λαθνηγομένους καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ. Τίς ὁ καταλληλότερος πρὸς τοῦτο τρόπος;

Νῆ ζήτησωσιν ὅπως ὑποστηρίξωσιν ὅτι δὲν διεκόπη ἡ ἀ- λυσις, ἡ συνδέουσα τὸν ἀρχαῖον πρὸς τὸν νέον Ἕλληνα· νὰ ὑποδείξωσιν ὅτι τὸ ρέον νῦν ρεῦμα τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου εἶνε ἀπόροια τῶν ἀρχαίων ἐκείνων καλλιρρόων πηγῶν· νὰ πα- ραστήσωσιν ἐν τέλει ὅτι ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάς δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς ἡλιον ζωογονοῦντα καὶ φωτίζοντα, διὰ λαμ- προτάτου δέ βακίοντ' αἰθέρος αἰεὶ, ἡ κατόπιν Ἑλλάς εἶνε ἡ- λιος χειμερινός, ὃν ἐπιπροσθοῦσι νεφέλαι καὶ ὀμίχλη κρύπτει.

Ἐν ἄλλοις λόγοις ἀπεδείχθη ὅτι ἀνάγκη νὰ μελετηθῇ καὶ ἐξακριβωθῇ ὅσον ἐφικτὸν ἡ μεσοχρόνιος περίοδος τοῦ ἐ- θνικοῦ ἡμῶν βίου. Ἔργον μέγα καὶ δύσκολον οὔτε ὑφ' ἐνός ἀνδρὸς δυνάμενον νὰ ἐκτελεσθῇ, οὔτε καὶ ἐν μιᾷ μόνον γε- νεῷ ν' ἀποπερατωθῇ.

Οὐχὶ ἡμεῖς ἀλλ' ἅπαν τὸ ἔθνος ἔσται ἰσαεὶ εὐγνωμον πρὸς τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἵτινες, δι' οὐδενὸς δεσμοῦ συνδεόμενοι πρὸς ἡμᾶς, ἀνέλαβον οὐχ ἥττον καὶ θαρραλέως κατῆλθον εἰς τὸ ἄχαρι καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντός τινος δι' αὐτοὺς τοῦτο στά- διον, τῆς μελέτης δηλονότι τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαιῶνος, ἐν ᾧ οἱ κρίνοντες Ἑλλανοδίκκι δύνανται νὰ εἴπωσι περὶ αὐτῶν ὅτι ὑπάρχει φιλονεικία οὐχὶ περὶ τοῦ τίς ἀπελείφθη τῶν ἄλ- λων, ἀλλὰ τίς πρῶτος δέον νὰ ἀνακηρυχθῇ ἐκ τῶν πολλῶν.

Ἄλλ' εὐγνωμονοῦντες πρὸς τοὺς ἀνδρας ἐκείνους δὲν πρέ- πει νὰ παρίδωμεν ὅτι δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο ἐτι μᾶλλον ἐπιβέλ- λεται ἡμῖν τὸ χρέος πρὸς ἐκπλήρωσιν, ὅπως τὴν τῶν πατέ- ρων ἡμῶν ἱστορίαν μελετήσωμεν καὶ σπουδάσωμεν. Ἐάν δὲ ὁ πρὸς τοὺς πατέρας σεβασμὸς καὶ στοργὴ εἶνε καθήκον κοι- νὸν παντός τέκνου, πόσω μᾶλλον πρέπει νὰ δεῖξωμεν ἡμεῖς τοῦτον ὅτε ἔχομεν πατέρας, οἵτινες οὐχὶ πᾶμπαν ἀκλειεῖς καὶ κώνυμοι ὑπάρχουσι.

Ναὶ μὲν ὁμολογοῦμεν· οἱ πατέρες ἡμῶν ἐδαπανῶντο πολ- λάκις ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, εἰς θεολογικὰς ἐριδας ἀντὶ τῶν ἐθνικῶν

συμφερόντων ένασχολούμενοι, πολλάκις δὲ κατερούπαναν τὰς χείρας εἰς τὰ αἵματα καὶ τὸν βίβρορον ἐγκληματικῶν πράξεων, τὸ ἴδιον συμφέρον ἐπιδιώκοντες, καὶ τὸν ἐγωισμόν αὐτῶν θεραπεύοντες· ἐν τούτοις ὁμολογητέον ἐπίσης ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐπὶ αἰῶνις ὅλους ἐτέχθησαν οἰονεὶ ὑπὸ τῆς θείας προνοίας οἱ πρόμαχοι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἀφειδῶς χύσαντες τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς τὰς πεδιὰς τῆς Ἰλλυρικῆς χερσονήσου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ βίβαντες δι' αὐτοῦ πολλὰς τὰς τεύχη τῆς Βασιλευούσης· αὐτοὶ ἀνέδειξαν καὶ διετήρησαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ Ἀνατολῇ κράτος, οὗ ὁ πολιτισμὸς τότε ἦν οἰονεὶ τηλαυγῆς φάρος τοῖς ἐν Εὐρώπῃ ἐσκοτισμένοις, ἡ δὲ οἰκονομικὴ αὐτοῦ κατάστασις καὶ νῦν ἠδὴ πρὸς τὴν τῆς ὑπερηρένου Ἀλβιῶνος ἀδεῶς δύναται νὰ παραβληθῇ (ε). Ἐπιστάσης δ' ἐν τέλει τῆς τοῦ κινδύνου ὥρας δὲν ἐμικροψύχησαν, οὐδ' ἐβράδυναν ἐν δισταγμοῖς ὅπως

(ε) Παρατίθεμεν ἐνταῦθα τὰς ἀκολουθοῦσας σκέψεις λογίου Γαλάτου, τοῦ κ. Alfred Rambaud, περὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐν γένει καὶ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἰδίᾳ, ἀξίαν γνώστους διὰ τε τὴν καλὴν αὐτῶν σύγγραφιν καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἔκφρασιν. «Παρὰ τοὺς τοσοῦτους πολέμους, ἐν μέσῳ τοσοῦτων φόδων καὶ κινδύνων, ἡ Κωνσταντινούπολις ἐμελέτα, εἰργάζετο, ἐμπορεύετο. Διετήρει ἐν μέσῳ τῶν ἐπιδρομῶν τὰς ἐκπολιτιστικὰς παραδόσεις τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Ῥώμης, προπερασκευάζουσα παρὰ τὴν ἐπαγρύπνησιν τῆς πατρικῆς Εὐρώπης τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν ἀναγέννησιν».

«Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλληνικῆς αυτοκρατορίας ἦτο κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τὸ μέγιστον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν ἄστυ τῆς χριστιανικῆς. Διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐργασίας εἶχε συσσωρεύσει τοὺς θησαυροὺς ἐκείνους, οἵτινες διηρέθιζον τὴν ἀπλησίαν πάντων τῶν ἐπιδρομῶν καὶ πάντων τῶν τυχοδιωκτῶν, τοῦ Νορμανδοῦ Βοελοῦνδου, τοῦ Γερμανοῦ Βυρβιρόσσου, τοῦ Ἐνετοῦ Ἀνδρόλου καθὼς καὶ τοῦ τότε πειρατοῦ ἄμα καὶ ἐμπόρου Ῥώσου καὶ τοῦ Ἀραβοῦ καταδρομέως, τοῦ εὐγενοῦς Οὐγγρου καὶ τῶν Βουλγάρων Τσάρων».

«Ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον δὲν ὑπῆρξε μόνον ὁ φύλαξ λαμπροῦ μουσείου, ἔπλασε τέχνην νέαν, ἥτις ἐτήρησε τὸ ὄνομα αὐταῦ, Βυζαντινὴ τέχνη».

«Ἦρκει νὰ σπουδάζη τις ἐν Βυζαντίῳ ὅπως κηκοστῇ εἰς τὸν φωστῆρα τῆς Εὐρώπης».

«Οὐδεὶς αἰὼν τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ὃν περιστῶν ἡμῖν ὡς ἐσχάτην ἡρόν ὑπῆρξεν ἄρονος». Βιβλιογραφία περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Δ. Βικέλα: Μελέτη π ε ρ ἰ Βυζαντινῶν ἐν Νεολόγῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἀριθμ. 1646.

πάντα τᾶλλα ἐγκαταλείψωσι, δύο δὲ μόνον ἀγαθὰ ἐκ τοῦ προτέρου μεγαλείου, ὡς ἄλλοι Αἰνεῖται, ὑπὲρ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, διασώσωσι καὶ διαφυλάξωσι, δύο κειμήλια ἀνεκτίμητα, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν. Ἐν δὲ ταῖς κατόπιν ἡμέραις, τὸ ταπεινὸν αὐτῶν ἀμφιεννύμενοι τριβῶνιον καὶ τὸν ξηρὸν ἄρον τρώγοντες, δὲν ἐβαρυθύμου οὐδὲ ὠργίζοντο κατὰ τῆς τύχης αὐτῶν (ς)· ἀλλὰ τοῦναντίον ψευδόμενον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀποδεικνύοντες τὸν ποιητὴν (ζ), ἀπαθείς ὅλως καὶ πωσ φαειροί, μέχρι καὶ τοῦ τοῦς ξένους ἐκπλήσσειν, ἐδόξαζον τὸν νεκροῦς ἀνιστάντα Θεὸν τῶν πατέρων, ἀναγινώσκοντες δὲ τὰς ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ διακρινομένας σελίδας τῆς πατρίου ἱστορίας, οὐχὶ βεβαρυμένη τῇ καρδίᾳ, ἐκλειον τὸ βιβλίον πεποιθότες ὅτι δύναται καὶ πάλιν τοιαῦτα νὰ γραφῶσιν (η).

Ἐν τοῖς ἐξῆς ἐγκαταλείποντες ἄλλου κειροῦ ἐνασχόλημα τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἔργων, ἃ οἱ ἄλλοδαποὶ περὶ τὴν μελέτην καὶ σπουδὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαιῶνος κατέβαλον, θέλομεν περιορισθῆ μόνον ἀναγράφοντες τὰ ὑφ' Ἑλλήνων συνταχθέντα καὶ ἐκδοθέντα ἐπὶ τούτῳ συγγράμματα, κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν ἐτῶν τριακοντάδα.

(ς) . . . «ἄλλα τινα αἴτια ἠθικὰ καὶ φυσικὰ καὶ τὸ μέγιστον καὶ κράτιστον ἡ πάτριος εὐσεβία ἀνεπτέρουν τὸ ἔθνος καὶ ἀνέφερον ὑπεράνω τῶν ἐν οἷς συνεκλειστο στενῶν τῆς κακουχίας ὀρίων καὶ τὴν κεφαλὴν περιέχον ἀνορθοῦν καὶ πρὸς τὰ κρείττονα ἀποδλεῖν». Σ. Κ. Οἰκονόμος, Περὶ Μάρκου τοῦ Κουρίου.

(ζ) Τὸν Δάντην, γράψαντα ἐν τῇ ἀποθανάτισθῃ αὐτῶν. Θεία Κομφοδία τὸ περίφημον ἐκεῖνο:

Nessum magior dolore
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria.

(η) «Ὡς ποτε ὁ μέγας καὶ σοφὸς πρωιεράρχης Φώτιος οὕτω πωσ ἐπὶ τὸ παρθολικότερον ἐξεφράσατο διὰ τῶν ἐξῆς: «Κλῆδος εὐθαλής, ὠραίου καρπούς ἐνεγκῶν, περιήρηται· ἀλλ' ἡ ῥίζα μένει, οἷσι πάλιν οὐκ ἐλάττονα· ἀπῆλθεν ἡ καλὴ καὶ θαυμασιὰ εἰκὼν, ἀλλ' ὁ γραφεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα κινεῖ καὶ γράφει γε πάντως, ἐραστής ὢν τοῦ καλοῦ, οὐκέτι γε τὴν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ τελειοτέρην».

Ὡς ὁδοιπόρος:

Ἄλλὰ πρὸ τούτου πρέπει νὰ ὀρίσωμεν ὅποιον τὸ χρονικὸν τοῦτο τμήμα τῆς πατρίου ἱστορίας, ὅπερ Ἑλληνικὸν Μεσαίωνα ἀπεκαλέσαμεν.

Μεσαίων διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶνε τὸ ἀπὸ τοῦ 323 μ. Χ. ἕτους μέχρι τοῦ 1830 χρονικὸν διάστημα. Ἡ αὐτονομία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος καὶ μὲν φαίνεται λήγουσα τῷ 145 π. Χ. διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Μομμίου (θ), ἐν τούτῳ, ἀπὸ τοῦ χρόνου αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ ζωσὰ ἡ Ἑλλὰς καὶ διαπράττουσα ἔργα, οὐχ ἦττον ἐνδοξότερα τῶν προτέρων, δι' ἃ καὶ αὐτὸς ὁ περιφανὴς τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης ποιητῆς (ι) ἐν ὀδύνη ψυχῆς καὶ τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν πληγεὶς ἔγραψε τοὺς γνωστῶς ἐκείνους στίχους :

*Graecia capta ferum victorem coepit
et artes intulit agresti Latio.*

Ἡ λανθάνουσα αὕτη ἐνέργεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐξακολουθήσεν οὕτως ἐπὶ πολὺ, μᾶλλον ἐπιτεινομένη καὶ διαδομένη μέχρι καὶ τοῦ ἐγκαταλείψαι τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ εἶναι τὸδὴ λεγόμενον πανταχοῦ μὲν οὐχὶ δὲ ἐν οἴκῳ. Ὡστε ὅτε ἐπῆλθεν ὁ Χριστιανισμὸς, ἡ Ῥωμαϊκὴ μὲν ἐξουσία διείπε καὶ ἐκυβέρνα πανταχοῦ, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὅμως ὠμιλεῖτο ἀποκλειστικῶς παρὰ πάντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ὁ Χριστιανισμὸς εὔρε μὲν ἰσχυροὺς συμμάχους διαδόσεως καὶ προασπίσεως ἐν τῇ ξυνωρίδι ταύτῃ τῶν κοσμοκρατοριῶν, τῆς Ῥωμαϊκῆς δηλονοῦν ἐξουσίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, οὐχ ἦττον ὅμως εὔρεν ἐπίσης καὶ δεινοὺς πολεμίους ἐν τῇ δυάδι τῶν ἐθνικῶν θρησκευμάτων, Ἑλληνικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ.

Ὅτε ἐβασίλευσε Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, διὰ τῆς κατὰ τοῦ

(θ) Ὅτι μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κορίνθου ἡ Ἑλλὰς δὲν κατέστη Ῥωμαϊκὴ ἐπικρατὴς ἀμέσως, ἀλλὰ διέμεινεν ἐτι ὅπωςδήποτε ἐλευθέρη ἐπὶ τινα χρόνον, ἡ ἐξέτασις τούτου ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ἀξιολόγου μελέτης τοῦ κ. Παπαρηγοπούλου, δημοσιευθεῖσης ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ῥωμαίων πολιτευμάτων ἐν Ἑλλάδι.

(ι) Ὁ Ὑράτιος ἐν ἐπιστολ. βιβλ. Β'. 1.

Λικινίου νίκης, τῷ 323 μ. Χ., ἀρ' οὗ κατέστησε μόνος αὐτοκράτωρ καθ' ἅπαν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος, ἐπεχείρησε καὶ ἐξέτελεσε δύο μεγάλα γεγονότα, ἅτινα ἤλλαξαν καὶ μετέβηλον καθ' ὅλου τὴν ὄψιν καὶ τὴν πορείαν τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ (ια)· ταῦτά δὲ καὶ νέαν ἀφρητηρίαν πολιτικοῦ βίου εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν παρέσχον. Εἰσὶ δ' αὐτὰ ἃ ἡ ἀνακλήρωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὡς ἐπικρατοῦντος θρησκευματος καὶ β' ἡ κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἐν αὐτῇ μετὰ τῆς πρωτευούσης τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Κάλυπτα λοιπὸν ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ κλείσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ θεωρήσωμεν ἀρχομένην τὸν τεῦθεν τὴν μεσοχρόνιον. Ἡ ἱστορία αὕτη διήκει μέχρι τοῦ 1821, ὅτε πάλιν γεγονότα σπουδαῖα ἐπέθηκαν τὸ τέλος αὐτῇ καὶ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς νεώτερον Ἑλληνισμὸν· ταῦτα δ' εἰσὶν ἡ ἔδρυσις κράτους Ἑλληνικοῦ· καὶ ἡ σύστασις οὕτω νέου κέντρου πολιτικοῦ καὶ διανοητικοῦ.

Ὁ χαρακτηρισμὸς ἐκάστου τῶν τριῶν τούτων τμημάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας οὐχὶ τόσον δύσκολος, καθότι λίαν προφανῆς ὑπάρχει.

ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἐὰν ἐξετάσωμεν ταῦτα, βλέπομεν ὅτι ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις τὸ ἰδανικὸν τοῦ Ἑλλήνος, ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀρετηρία τῶν διαλογισμῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, τὸ κινεῖν αὐτὸν καὶ ζωογονεῖν, ἦν ἡ πατρις, ἡ πατρις ὅμως ὑπὸ τὴν στενωπὴν ἔνοικον, περιλαμβανούσα μόνον τὴν πό-

(ια) Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἀπὸ τοῦ 306 — 337 μ. Χ. βασιλεύσας τὸ Βυζάντιον κατέστησε πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους ἐπινομάσας Κωνσταντινούπολιν τῷ 330, διότι κατὰ τὸν Ζώσιμον 2, 30. «Θαυμάσιος τὴν τῆς πόλεως θέσιν ἔκρινε ταύτην ὅτι μάλιστα αὐξήσει καὶ εἰς βασιλείῳσ ἀίκεσιν ἄρμαδῶν κατὰ τῆσιν». Περὶ δὲ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἤδη πρὸ τοῦ 311 εὐνοικῶς ἀπεφάνθη ὅτε εἶδεν ἐν οὐρανοῖς τὸ θαυμαστόν ἐκείνο ὄραμα, ἐξ οὗ καὶ προήχθη εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ Ἀ γ β ἄρου· τὸ ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐκδόθεν διάταγμα δὲν διεσώθη· ἰδίᾳ ὅμως ὅτε θανόντος τοῦ Λικινίου κατέστη μονοκράτωρ καθ' ἅπαν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος τῆς ὁ Κωνσταντῖνος ἐπίσημος ἀναγνώρισε καὶ ἐστέρωσε τὸν χριστιανισμὸν ὡς ἐπικρατοῦν θρησκευμα.

λιν τῆς γεννήσεως· ὁ γενικός ἐκείνος δεσμός τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ, εἰ καὶ ἐν γνώσει, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν νῦν σπουδαιότητα εἶχεν. Ἐν τοῖς μέσοις χρόνοις τὴν πατριδα ταύτην ἀντικαθίστησιν ἡ θρησκεία, ἡ εἰς Χριστὸν πίστις· ἐν αὐτῇ παραδίδονται ὅλως ὁ Ἕλληνας καὶ ἐπιλανθάνεται οὗτω καὶ πατρίδος καὶ προγόνων· ἐν αὐτῇ οὐχὶ μόνον αἱ κατὰ μέρος φυλετικαὶ διαίρεσεις ἐκλείπουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ ἔθνων αἱ διαίρεσεις ἀφανίζονται· τοὺς λαοὺς δὲ ἐκείνους, οὓς ἄλλοτε περιφρονητικῶς ὠνόμαζε βαρβάρους ἡδη μετ' αὐτῶν ὡς ἀδελφὸς διαιτᾶται, ἀκολουθῶν κατὰ γράμμα (ιβ) καὶ ἐν πᾶσι τῷ εὐαγγελικῷ λογίῳ. Μάλιστα ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις κατενόηθη ὅτι δύναται τις νὰ ἀγαπᾷ καὶ ἰδιαιτέρως νὰ τρέφῃ στοργὴν πρὸς τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ἐν ἣ κατὰ πρῶτον τὸν ἥλιον εἶδε, δύναται νὰ ἦνε καλὸς Χριστιανὸς καὶ νὰ θεωρῇ ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου καταπίπτοντας πάντας τοὺς τὴν ἀνθρωπότητα διαχωρίζοντας φραγμοὺς, ἐν τούτοις χρέος καὶ καθήκον ἱερὸν ἐπιβιβάζεται αὐτῷ ἰδίαν ἀγάπην καὶ στοργὴν καὶ νὰ ἔχῃ καὶ νὰ τρέφῃ πρὸς ἐκείνους τῶν περὶ αὐτόν, δι' οὓς τὸ κοινὸν τῆς κατοικίας καὶ τῆς τύχης, τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὸ ὁμόγλωσσον, τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα εἰσὶν οἱ ἰσχυρότατοι τῶν συνδεόντων δεσμῶν καὶ οἱ ἀδιάρρηκτοι.

Ὑπὸ διανοητικὴν ἐπαψιν ἐξεταζόμενοι αἱ τρεῖς αὗται περιόδοι τῆς ἑθνικῆς ἱστορίας παρουσιάζουσι τὸ ἐξῆς φαινόμενον. Ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνισμὸς θαυμάζεται ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ καὶ ἀνεφίκτῳ μέχρι τοῦδε ἐξέρσει τῆς διανοίας, ὑπ' ἧς ὀδηγούμενοι οἱ πρόγονοι ἡμῶν παρήγαγον τὰ σοφώτατα, τὰ ἐμβριθέστατα, τὰ κάλλιστα ἔργα ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐν ταῖς ἐπιστήμασι, ἐν ταῖς τέχναις. Ὁ Ἕλληνικὸς μεσαῖων ὅμως διακρίνεται διὰ τὰ θαύματα τῆς καρδίας· κατ' αὐτὸν βλέπομεν ὅτι ὁ Ἕλληνας γράφει, ᾄδει, οἰκοδομεῖ, ζωγραφεῖ, ζῆ καὶ ποιεῖ ἐν τέλει, ἔχων τὴν καρδίαν αὐτοῦ πλήρη ἱερᾶς πεποι-

(ιβ) Παύλου πρὸς Ῥωμαίους Α', 14.

θῆσεως καὶ ζήλου διακροῦς πρὸς τὸ πάνσοπον Ὁν ζητεῖ νὰ ἀνυψωθῇ καὶ νὰ ῥυθμισθῇ τὸν βίον αὐτοῦ κατ' ὅλου πρὸς τὴν ἰδανικὴν, ὅπερ δὲν θέλει νὰ ἐξετάσῃ πῶς καὶ ὅποιον τοῦτο, ἀλλὰ μόνον θαυμάζει καὶ υποκλίνεται ἐνώπιον τῆς ἀνάγκης καὶ ἀτελευτήτου αὐτοῦ μεγαλειότητος. Ὁ Ἕλληνας τῶν νεωτέρων χρόνων εἶνε ὁ ἐπιτηδείως πάντα ταῦτα μίξας καὶ θέμενος οὐχὶ σκοπὸν καὶ τέρμα ἀλλὰ μέσον καὶ κόσμημα ἐν τῷ πρακτικῷ αὐτοῦ βίῳ.

Ἐν τέλει δὲ μελετῶντες τὸν ἑθνικὸν ἡμῶν βίον ἐν σχέσει πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς τὴν καθόλου καιωνίαν, δυνάμεθα τὸν μὲν ἀρχαῖον Ἕλληνα νὰ παρομοιάσωμεν πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ἑδρας διδάσκοντα καθηγητὴν, ὃν ἐὰν βλέπωμεν ὅτι πολλοὶ περικυκλοῦσι καὶ πλείονες ἔτι σπεύδουσιν ὅπως ἀκούσωσιν εἶνε διότι πολλὰ καὶ καλὰ καὶ σοφὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα. Ὁ τοῦ μέσου αἰῶνος Ἕλληνας εἶνε ὁ ἱερεὺς, ὅστις ἀναγεννᾷ καὶ εἰς νέον κόσμον εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῶν περὶ ἠθικῆς καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου διδασκαλιῶν· ὁ πνευματικὸς, ὅστις διδάσκει οὐχὶ πῶς πρέπει νὰ σκέπτηται καὶ τί νὰ ἐξετάσῃ ἀλλὰ τί ὀφείλει νὰ πράττῃ τις καὶ νὰ σέβηται. Ὁ τῶν νεωτέρων χρόνων Ἕλληνας εἶνε ὁ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς Ὀλυμπίας κλυτὸς ἐυγενὴς ἀγωνιστῆς, Ἕλληνοδίκας πλὴν νῦν ἔχων ἔθνη καὶ λαοὺς ὅλους, τὰ περὶ αὐτὸν κράτη· συναγωνίζονται αὐτῷ οἱ συνοικοῦντες ἀπὸ πολλοῦ λαοὶ καὶ φυλαί· εἶνε δὲ οὐχὶ ἀποτεθαρρημένος, διότι ἔχει συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἀξίας, ἀρύεται δύνάμιν ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ αἱ χρῆσται· ἐλπίδες περὶ τοῦ μέλλοντος γλυκαίνουσι τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

Τοιοῦτος ἐν γενεῇ δι' ὀλίγων ὁ Ἕλληνικὸς Μεσαίων· ἡδη δ' εἰς τὸ προκείμενον ἐπανερχόμενοι προλαμβάνομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἂν ἡ ὅλως ἀδύνατον, δύσκολον ὅμως τὰ πολλὰ τὸ συλλέξαι καὶ ἀναγράψαι εἰς ἓν ὅσα περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν λήξασαν ἡδη τριακονταετηρίδα ὑπὸ Ἑλλήνων ἐγράφησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν. Τοῦτου δ' αἰτία οὐχὶ ὅτι πολλὴ ἡ ὕλη ἡμῖν πρόκειται, ἀλλὰ διότι πολλὰ καὶ ἀτάκτως εὑρήται

αὐτῇ διεσκορπισμένη. Οὕτως εἰάν θελήσωμεν μόνον τὰ ἐπὶ τούτῳ καὶ πρὸς τοῦτο ἐκδοθέντα βιβλία νὰ ἀριθμήτωμεν, τὸ ἔργον ἡμῶν ἠθελεν εἶνε καὶ εὐκόλον καὶ μικρόν, ἀλλ' ὁποίας καὶ ὁπόσας μελέτας καὶ ἐργασίας ἠθέλωμεν ἀμνημονεύτους παρῆλθαι, αἵτινες ὅτε μὲν εὐρίσκονται ἐναποτεταμειμένοι ἐν τοῖς κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐκδιδομένοις περιοδικοῖς καὶ ἐφημερίσιν, ὅτε δὲ παρῆκνται μεταξύ ἄλλων ἔρθρων ἐν ταῖς ἐπετηρίσιν καὶ τοῖς ἡμερολογίοις (ιγ) καὶ ἐν τέλει οὐχὶ ὀλίγαι ὑπολανθάνουσι κεκρυμμένοι ἐν προλόγοις, ἐν παρεκβάσεσιν, ἐν ὑποσημειώσεσιν, ἐν παραπομπαῖς πολλῶν βιβλίων, ὧν ὁ τίτλος πολλᾶκις οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τὴν ὑπαρξίν τούτων ἡμῖν μαρτυρεῖ. Τὸ καθ' ἡμᾶς θέλωμεν περιορισθῆ εἰς τὸ καταρτίσαι καὶ κατασκευάσαι τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ὅσον τὸ δυνατόν πλήρη, ἀφ' ἧς τὸ παραλειφθὲν νὰ μὴ ᾔνητι μέγα καὶ σπουδαῖον. Τᾶξιν δ' ἐν αὐτῇ παραδεχόμεθα ἐκείνην, καθ' ἣν νομίζομεν ὅτι ἐπιτυχάνεται ἡ τελεία καὶ πλήρης τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνος μελέτη καὶ σπουδῆ.

*Ἐπιτομή
τῆς ἱστορίας
τῆς ἐταιρείας
τῆς ἐταιρείας*

*Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας
Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς ἐταιρείας τῆς ἐταιρείας*

*Κυριότατος Ἰωάννης Κωνσταντίνου
Πατριάρχης Ἰεροσολύμων
Ἰωάννης Κωνσταντίνου
Πατριάρχης Ἰεροσολύμων*

(ιγ) Πολλὰς καὶ καλὰς εἰδήσεις περὶ τῆς μεσοχρονίου ἡμῶν ἱστορίας εὐρίσκοντες ἐκ μὲν τῶν περιοδικῶν ἰδιῶν ἐν τῇ Ἑλληνισμῆμονι, τῇ Πανδώρα, τῇ Χρυσῶν Ἰδίων, τοῖς Νεοελληνικοῖς ἀναλεκτοῖς καὶ τῇ Παρνασσῶ, ἀπάντων ἐν Ἀθῆναις φανέντων καὶ δὴ τῶν δύο τελευταίων πρωταπόλων ἐνεργειᾶ τοῦ αὐτοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Παρνασσῶ. ἐκ δὲ τῶν ἡμερολογίων ἐν τῷ τῶν Παρισίων Ἐθνεκῶ, τῇ ἐν Βενετῶν Χρυσῶν Ἰδίων καὶ τῇ Ἀθῆναις Ἐθνεκῶ καὶ ἐκ τῶν ἐπετηρίδων ἐν τέλει ἐν ταῖς μόναις διακρινόμεναις καὶ ἐξεχούσαις τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

+ τῶν ἑξαετηρίων, Δεκάτη, Ποσειδωνία κτλ.

Α.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΟΣ ΕΝ ΣΥΝΟΛῳ.

α. Χρονολογικῶς.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται :

1. Αἱ Γενικαὶ καὶ ἱστορικαὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· καὶ τοιαύτας ἔχομεν μετὰ τὴν τοῦ Κούμα ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων (Βιέννη 1830—31) ἔργον κατὰλληλον διὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἐδημοσιεύθη, ἄξιον ὅμως καὶ νῦν σπουδαιότητός τινος διὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὅπερ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐντυπώσεως καὶ κατὰ τὰς ἀμέσους αὐτοῦ εἰδήσεις συνέγραψεν ὁ ἀνὴρ — τὴν τοῦ κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους (Ἀθῆναι 1861—79), ἀποτελουμένην ἐκ πέντε τόμων μεθ' ἐνός ἕκτου, τοῦ Ἐπιλόγου. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι διὰ μὲν τὸν συγγράψαντα τὸ καλλιτεχνικώτατον αὐτοῦ μνημεῖον πρὸς τοὺς μετέπειτα, διὰ τὸ ἔθνος τὸ ἐγκαλλώπισμα τῆς νέας αὐτοῦ φιλολογίας καὶ διὰ πάντα ἐν γένει Ἑλληνα, οὐχὶ μόνον ἐκ πόθου ἀλλὰ καὶ ἐκ καθήκοντος ἐπιζητοῦντα ἵνα τὴν πάτριον αὐτοῦ γινώσκῃ ἱστορίαν, ἀνάγνωσμα πολύτιμον καὶ διδασκικόν, ἀπαλλάττον αὐτὸν τῆς βαδάνου τοῦ ἐμπεισῆν εἰς τὸν λαβύρινθον ἐκεῖνον τῆς πολυλογίας καὶ κενολογίας, τῆς ἀμαθίας καὶ ἀκρισίας, τῆς προσωποληψίας καὶ τῆς καταφορᾶς, τοῦ παπαγαλλισμοῦ ἐν τέλει καὶ τῆς ἀντιγραφῆς τῶν πλείστων Βυζαντινῶν ἱστορικῶν. Τὸ τὸν Ἑλληνικὸν Μεσαίωνα ἐξετάζον μέρος, εἶνε ὁ Β' Γ' Δ' καὶ Ε' τόμος, ἐτι δὲ καὶ ὁ Ἐπιλόγος ὑπὸ γενικωτέρων ἑποψιν.

*Πάρις
Ἰαν. 1870*

4. Ποσειδωνία - 5. Κράματα Γενναίου Ἰωάννου
22. 1870 - 22 ἔμ. Δ'. - 3. Αἰχμῆρος, ἔμ. Δ'
- Ν. Πιπέτης - Ἰαν. 1870 - 22 ἔμ. Δ'. - Π. Κασσιανός
Ἰαν. 1870 - 22 ἔμ. Δ'. - Π. Κασσιανός
Ἰαν. 1870 - 22 ἔμ. Δ'. - Π. Κασσιανός

Ειδικῶς δὲ τὰ τετὰ τῆς Βιθυνίας μνησθέντες ἐκ τῶν Βιθυνικῶν τῶν Μ. Κλεωνύμου καὶ Χ. Παπαδοπούλου (Κ]πολις 1867).

Περὶ Κυζικίου ἀριετὰς εἰδήσεις εὗρισκομεν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ (Κ]πολις 1876), ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ μητροπολίτης Κυζικίου κ. Νικολάδης· ἐκ τούτων προαγορεύεται ὡς ἐλπίζομεν ὅτι τῆς μητροπόλεως ταύτης πλήρη δυνάμει να ἔχωμεν τοπογραφίαν καὶ ἱστορίαν, ἔργον τοῦ εὐπαιδευτοῦ ἱερέως.—Μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τῆς τοῦ Marguardt ἱστορίας τῆς Κυζικίου ἐδημοσίευσεν (Κ]πολις 1879) ὁ ἀρχιμ. Κύριλλος Γρηγοριάδης. *Περὶ Κυζικίου Σαβόφρως (τὴν Π. Μαγιάς 1937)*

Τῆς Κυδωνίας ἱστορίαν ἴμιν ἡ Χαρίκλεια Σ. Ἀναγνωστοῦ (Σμύρνη 1861) καὶ ὁ Ν. Σαλτέλης γράψας τὸν Κυδωνιάτην.

Περὶ Περυγίου ἔχομεν τὸ τοῦ Ν. Ράλλη (Σμύρνη 1870) σύγγραμμα εἰς χρῆσιν τῶν σχολείων τῆς πόλεως ταύτης.

Τῆς Σμύρνης τὴν ἱστορίαν μνησθέντες ἐκ τῶν Συμυρναϊκῶν τοῦ Μ. Τσακίρογλου, ὧν μόνον τὸ Α' μέρος ἐράνη (Σμύρνη 1876). *g. Nicolaidis, Smyrne etc, Paris 1886.*

Διὰ τὴν Φώκιαν εἰσὶ τὰ τοῦ κ. Α. Π. τοῦ Κεραμῆος Φωκαϊκά (Σμύρνη 1879).

Βοηθεὶ ἡμᾶς διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἰωνίας τὸ φυλλάδιον τοῦ κ. Π. Λάμπρου Ἀνεκδοτὸν νόμισμα Σαρουκχίαν (Ἀθῆν. 1870).

Τῆς Νέας Ἐφέσου συμβάντα κατὰ τὸ 1821 ἔγραψε καὶ ἐξέδοτο ὁ κ. Δ. Εἰρηνίδης (Ἀθῆναι 1877).

Τῆς ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Καππαδοκίας ἱστορίαν καὶ περιγραφὴν ἔγραψεν ὁ Ν. Φίξος (Κ]πολις 1856) ἐν συντόμῳ, καὶ ὁ Π. Καρολίδης ἐκτενῶς ἐν τοῖς ἀξιολόγοις Καππαδοκικοῖς, ὧν μόνον τὸν Α' ἔχομεν τόμον (Κ]πολις 1874).

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους) *Τορκι κρούση, Κεφ 218, 1876*
Περὶ Μοσχονιστοῦ ὁ Δρ. Νικολάδης, Ἰδίων 1894; ὁ αὐτὸς περὶ τῆς ἐπιπέδου καὶ τῆς κωνοειδοῦς κωνοειδοῦς, Ἰδίων 1899—1901.

σαλ. Ἀθ. Γ'). — Εἰδικῶς ἐνησχολήθησαν περὶ αὐτῆς ὁ κ. Ν. Β. Χρυσανθίδης γράψας Περιγραφὴν τῆς Χαλικιδικῆς Χερσονήσου (Κ]πολις 1870) καὶ ὁ κ. Ν. Φιλίππιδης τῆς Δορύμης (Παρνασ. Α'). *Περὶ Δορύμης, ὁ Καρολίδης*
τὴν Ἠπειρὸν, τὴν καλλιτόκον ταύτην χώραν διὰ τὸν νέον Ἑλληνισμόν, ἀντικείμενον ἐν γένει ἔλαβεν ὁ Π. Ἀραβαντινὸς γράψας Χρονογραφίαν τῆς Ἠπείρου, περιεκτικώτατον δέτομον ἔργον· ἐτι δὲ ὁ κ. Δ. Σεμιτέλος καὶ ὁ κ. Α. Πάλλης (Πανδ. Ζ'. Η.)—εἰδικῶς δὲ τὴν μὲν βόρειον Ἠπειρὸν ὁ μητροπολίτης Βελεγράδων Ἀνθιμος γράψας περιγραφὴν καὶ ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ (Κέρκυρα 1868), ὑπόδειγμα κλλιστον πρὸς μίμησιν θέμενος τοῖς ἐν Χριστῷ αὐτοῦ συναδέλφοις· τὸ Ζαγόριον ὁ κ. Ἰω. Λαμπριδῆς ἐκδοῦς τὰ Ζαγορικά (Ἀθῆναι 1870) καὶ τὴν Πάργαν ὁ κ. Π. Σαλαμπάντας. *(ἰδὲ Νουμάρ. Τρισεσπεριδίου)*

Τῆς Θεσσαλίας Περιήγησιν καὶ Τοπογραφίαν ἔγραψεν ὁ Νικ. Μάχνης.

Εἰσερχόμενοι εἰς τὴν χώραν, ἣτις τὸ Ἑλληνικὸν νῦν ἀποτελεῖ βασιλείον, ἀπαντῶμεν τὴν πόλιν ἐκείνην, ἣτις κλεινὸν Ἑλλᾶδος ἔρεισμα τὸ πάλαι ἀπεκαλεῖτο καὶ ἤδη πρωτεύουσα τοῦ κράτους ὑπάρχει. Ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἔγραψεν ὁ Δ. Σουρμελῆς, σύντομον, καὶ ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν βίβλον, ἣτις τὰ ἀπὸ τοῦ 1821 ἐν Ἀθῆναις γινόμενα ἱστορεῖ. Μετὰ τοῦτον ἔρχεται ὁ κ. Γ. Κωνσταντινίδης (Ἀθῆναι 1876), οὗ τὸ ἔργον ἐβραβεύθη μὲν ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τούτῳ συστηθέντι διαγωνισμῷ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῦ ἐνδοξοῦ ταύτου ἀστεος ἐπάξιον κρίνεται ὑπὸ τῶν πολλῶν· παρὰ πᾶσιν ἐπαινεῖται ὡς λαμπρὸν ἔργον τὸ τοῦ κ. Σ. Π. Λάμπρου Αἰ Ἀθῆναι περὶ τὰ τέλη τοῦ 18^{ου} αἰῶνος (Ἀθῆναι 1878)—Τῆς Μονεμβασίας τὴν ἱστορίαν ἐξέδοτο ὁ κ. Κ. Παπαμιχαλόπουλος (Ἀθῆναι 1874).

3. Ἐν Ἀσίᾳ. Ἐν γένει μὲν ἔχομεν ἔργον περὶ Μικρᾶς Ἀσίας τὸ ὑπὸ Π. Γερακίκη ἐκδοθὲν ἐκ μεταφράσεως τοῦ Tezier καὶ ἧς ὁ Α' μόνον τόμος ἐδημοσιεύθη (Σμύρνη 1873).

Ph. Le Bas καὶ Ph. Paquet ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνη 1881;

*ὁ κ. Καμπαρτζής (330—1450) Αθ. 1933
ὁ κ. Καμπαρτζής (330—1450) Αθ. 1886
ὁ κ. Καμπαρτζής, Ἰδίων 1902*

Ἰστορία τῆς Δορύμης ἐπὶ τῆς Μινωικῆς τῆς 1855.

Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἀθῆναις.

+ Κ. Οἰωνόφωτος

Περὶ Συνασσοῦ ἐξέδοθη τὸ τοῦ Ρ. Ἐλευθεριάδου ἔργον (Κ]πολις 1879).

Ἐν τέλει μὴ λησμονώμεν τὴν παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα Ἑλληνικὴν παροικίαν, ἣτις, εἰ καὶ πόρρω τῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ κέντρων κειμένη, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀμέτοχος τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ ὑπάρχει. Περὶ Τραπεζοῦντος συστηματικῶς πολλὰς πολυτίμους εἰδήσεις περιέχει ἡ ἀξιόλογος συγγραφή τοῦ κ. Σάββα Ἰωαννίδου, Ἱστορία καὶ Στατιστικὴ Τραπεζοῦντος (Κ]πολις 1870). - Οὐχ ἦττον περιέργους ἐπίσης ἄλλας ἀλλ' ἀτάκτους ἐγκλείουσι καὶ τὰ Ποντικὰ τοῦ μακαρίτου Π. Τριανταφυλλίδου (Ἀθῆναι 1866) ὡς καὶ οἱ Φυγάδες τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ προλόγῳ (Ἀθῆναι 1870).

3. Νῆσοι: Ἐκ τῶν ἀπέναντι τῆς Κωνσ[τ]πόλεως μικρῶν ἀλλ' ὠραίων ἐκείνων νήσων, τῆς μὲν προσφιλοῦς αὐτῷ Ἀντιγόνης τὴν ἱστορίαν ἔγραψεν ὁ Μ. Χουρμούζης (Κ]πολις 1868). Περὶ δὲ τῆς Χάλκης ὑπάρχει μετὰ τὸ ἱστορικὸν ὑπόμνημα τοῦ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ (Κ]πολις 1846) τὸ ὑπὸ Ε. Μογὲ ἐκδοθὲν ἔργον περὶ τῆς Ἑλληνεμπορικῆς Σχολῆς (Κ]πολις 1875).

Ὁ Σταυρ. Ἀναγνώστου ἔγραψε περὶ Μιτυλήνης· περὶ Χίου δὲ ὁ Δ. Φικιρογιαννίδης καὶ κἀλλιστα ὁ Α. Μ. Βλαστός, συντάξας τὰ Χιακὰ (Ἐρμούπολις 1840). Ὠφέλιμον δὲ διὰ τὰς μελέτας ἡμῶν εἶναι τὸ τοῦ νομισματολόγου Π. Λάμπρου φυλλάδιον περὶ ἀνεκδότων νομισμάτων τῆς Χίου (γαλλιστὶ ἐν Παρισίοις 1877).

Ἰκανὰ περὶ Πάτμου ἔγραψεν ὁ Ἐπ. Σταματιᾶδης (Χρυσ. Ἀθ. Α' καὶ Ἐθν. ἡμ. 1865). Ἀναγραφὴν δὲ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μονῆς περὶ Πάτμου πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων ἐποίησατο ὁ ἱερομ. Ἱεροθ. Φλωριδῆς.

Τὴν τῆς Κᾶσσου ἱστορίαν τοῦ Σαβαρῆ μετέφρασεν ὁ κ. Μαλανδράκης. Ἰστορίαν τῆς Καλύμνου σύντομον ἐξέδοτο ὁ κ. Θ. Κινδύ-

Κ. Σαμαρῆ, Ρηγ. Φαρμάκος Ἰωαννῆς 240. 1877.

Handwritten notes on the left margin, including names like 'Dimitrios', 'Kostas', and dates like '1879'.

Large handwritten notes at the bottom left, including '1879' and other illegible text.

νης (Ἀθῆναι 1879)· κἀλλιον δὲ ἔγραψεν ὁ Ἰππ. Τζουλάριος ἐν τῇ Πανδώρα (Γόμ. 18).

Τὸ δεύτερον ἤδη ἐξέδοτο τὴν περὶ Σύμης βίβλον αὐτοῦ ὁ Μ. Γ. Γρηγοριᾶδης (Ἀθῆναι 1877). Ὁ δὲ Δ. Χαβιζαῖος ἔγραψε περὶ ἐθίμων καὶ γλώσσης ἐν Σύμῃ Μεγάλῃ ἐπηγγέλλετο τῇ Σύμῃ δόξαν ἐκδιδομένη ἡ Συμαίς τοῦ Κ. Σιμωνίδου, ἀλλὰ πομπόλυγος δίκην διεργάγη αὕτη ἀμέσως καὶ ἠφανίσθη (Ἀθῆναι 1849).

Ἡ Σάμος κατέστη τὸ ἀντικείμενον πολλῶν μελετῶν. Ἐξεῖχει ἐν πρώτοις ὁ Ἐπ. Σταματιᾶδης, γράψας τὰ Σαμιακὰ, ὧν δυστυχῶς μόνον τὸν ἓνα τόμον μέχρι τοῦδε ἔχομεν, ἐξακολουθεῖ δὲ σπουδαίως περὶ τῆς νήσου καταχωρίζων διατριβὰς ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Ἡγεμονίας. Μετὰ τοῦτον ὁ Ἐμμ. Κρητικίδης ἐκδοῦς τὰς ἐξῆς πραγματείας ἐν Ἐρμούπολει Σύρου: Διάσημοι ἄνδρες τῆς Σάμου (1870). Ἐρήμωσις καὶ συνοικισμὸς αὐτῆς (1870) καὶ Μοναί (1873). Τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 ἔγραψεν ὁ Γ. Δημητριάδης (Χαλκίς 1866) ἰδίᾳ.

Σπουδαία συμβολὴ δὲ τὴν ἐπὶ τῶν ἵπποτων, τοῦ ὁμωνύμου τῆς νήσου τέγματος ἱστορίαν τῆς Ρόδου εἶνε ἡ τοῦ Π. Λάμπρου Πραγματεία περὶ τινῶν ἀνεκδότων νομισμάτων αὐτῶν ἐν τῇ Πανδώρα καὶ ἰδίᾳ ἰταλιστὶ (Βενετία 1865 καὶ γαλλιστὶ Παρισίοις 1877).

Διὰ τὴν Κύπρον ἀξιόλογον ἔργον εἶνε τὰ Κυπριακὰ τοῦ Ἀθ. Σακκελαρίου (Ἀθῆναι 1852), ὧν ἐξέδοθησαν μόνον ὁ Α' καὶ ὁ Γ' τόμος. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐπληρέθη παρὰ πάντων Ἑλλήνων καὶ Εὐρωπαίων συντελεστικὸν διὰ τὰς ἐπὶ τῆς Κυπρίου ἱστορίας σπουδὰς εἶναι τὰ τοῦ Π. Λάμπρου Ἀνεκδοτὰ νομίσματα τοῦ Μεσαιωνικοῦ βασιλείου τῆς Κύπρου (Ἀθῆναι 1876)· τέλος εἰδήσεις ἱστορικᾶς περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἔγραψεν ὁ Φίλιππος Γεωργίου (Ἀθῆναι 1875).

Ἔργα περὶ Κρήτης εἶνε: τὸ τοῦ Μ. Χουρμούζη (Ἀθῆναι 1842), τὸ τοῦ Μ. Μπενάρδου, καὶ τὰ τοῦ Σ. Ζαμ-

Large handwritten notes at the bottom right, including '1879' and other illegible text.

Ελέγχου Σπυριδωνίδου 31/1/1878

πελίου: Κρητικοί γάμοι και ιστορικά σκηνο-
γραφήματα, οἷς πρόσθετος τὸ ἔργον τοῦ κ. Ε. Βυβιλιάνη
Πρωρεὺς τῶν ἐν Κρήτῃ ναυτιλλομένων (Ἀθῆν.
1869).

Αὐτοῦ Κλαυδίου

Περὶ τῶν Κυκλάδων ἐν γένει πραγματευόμενα εἶδον τὸ φῶς
τὰ ἐξῆς ἔργα: Τὰ Κυκλαδικὰ τοῦ κ. Ἀ. Μηλιεράκη,
βραβευθέντα ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου καὶ ὄν περιμέ-
νομεν ἀνυπομνήτοι τὸν Β' τόμον, ἐν ᾧ, ἀν οὐχὶ τὸ πλεί-
στον, τὸ σπουδαιότερον ὅμως μέρος, τὸ περὶ τῆς μεσοχρο-
νίου ἱστορίας τῶν Κυκλάδων περιλαμβάνεται· τοῦ κ. Κ. Στε-
φάνου Ἀνέκδοτα ἐγγραφα (Ἀθῆναι 1878) πραγμα-
τευόμενα περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ρώσων τῷ 1769 κατοχῆς τῶν
νήσων τοῦ Αἰγαίου· καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Α. Π. Καράκη μετάρρα-
κτις τοῦ σπουδαίου ἔργου τοῦ P. Sauger (Σύρος 1878).

*Νόμος, ἡ ἐπιτομή
αὐτοῦ μὴ
αὐτοῦ ἴσως
ἐκδ. 1869*

Περὶ Θήρας ἐνησχολήθη ὁ Ἰωσήφ Δεκιγγέλλας καὶ ὁ Ν.
Πεταλάς, ἐκδόους Θηραϊκῆς γλωσσικῆς ὕλης τὸ Α'
τεῦχος (Ἀθῆναι 1876).

Μετάρρασαν ἱστορίας τῶν Κυκλάδων καὶ ἰδίᾳ τῆς Νέξου
ἐξέδοτο ὁ Μ. Ν. Δαμιράλης (Ἀθῆναι 1874).

Ἐπίσης τῆς Τήνου ὁ Ι. Ν. Καγκάδης τῆς ὑπὸ τοῦ Ἄλ.
δὲ Βαλῶν γραφείσης (Τήνος 1878). Πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ Δ. Μ.
Μαυρομαρῆς ἐδημοσίευσεν Περιοδείαν τῆς Τήνου (Ἀ-
θῆναι 1865).

Βιβλίον, Γενίων καὶ ἑλληνισμῶν, Κουρμαῖδας

Ὁ Κάρολος Γκιών ἐξέδοτο τὴν ἱστορίαν τῆς Σίφνου (Σύρος
1876).

Τὰς Σπέτσας ἱστορήσαν οἱ κκ. Ἀ. Χ. Ἀναργύρου καὶ Ἀ.
Κ. Ὁρλάνδος (Ἀθ. 1878).

καὶ Βιβλίον τῆς 1925

Τῆς Σύρου ἱστορίαν ἔγραψεν ὁ κ. Τ. Ἀμπελάς (Σύρος 1874),
πολυεἰδὸν μὲν βεβαίως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πολὺτιμον ἔργον διὰ
τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου, καὶ δὴ τὴν μεσοχρόνιον, εἰ καὶ ὁ δῆ-
μος Ἑρμούπολεως ἰδίᾳ δαπάνη ἐδημοσίευσεν ταύτην. Τῆς Σύ-
ρου τὰς ἀνεκδότους ἐπιγραφὰς, ἐν οἷς ἱκαναὶ Χριστια-
νικαὶ, συνέλεξε καὶ ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Κλών Στεφάνου.

*Καθὼς Βιβλίον
Ἐπιτομὴ ἱστορίας
Καὶ ἐπιτομὴ
Σκέλετος ἑλληνισμῶν
Μέρον
Ἐπιτομὴ ἱστορίας*

+ Περὶ τῶν Δωδεκῶν, Κουρμαῖδας
Γενεαλογικὴ τῆς Ἀθηνῶν
ἱστορίας

Περὶ τῶν Ἴονίων νήσων καθόλου ἔγραψαν: ὁ Π. Γρα-
τσίτσος (Ἡ Ἑπτάνησος ἐπὶ τῆς ξενοκρατίας
καὶ ὁ τελευταῖος πρόεδρος τῆς Ἴονίου πολι-
τείας, Κεφαλληνία 1878), ἡ γνωστὴ Dora d' Istria (Αἰ
Ἴόνιοι νῆσοι, μετάρρασις Μ. Κ. Πάλλη, Ἀθῆναι 1859)
καὶ ἐν τέλει κάλλιστα καὶ ἀξιόλογα οἱ κκ. Π. Χιώτης, Ι.
Ῥωμανός, καὶ Ἑρμάνος Λούντζης (Ἀθν. 1856).

Ἱστορίαν τῆς νήσου Ἰθάκῆς ἐξέδοτο ὁ Ν. Καρχαῖας Γρίβας
(Κ)πολις 1849).

*Ν. Καρχαῖας
Ἱστορικὰ
ἀναμνηστικὰ
Ζακύνθου*

Περὶ Ζακύνθου ἔχομεν τὰ τοῦ γεραροῦ Παναγιώτου Χιώ-
του Ἱστορικὰ Ἀπομνημονεύματα Ζακύνθου,
τοῦ Ἰ. Ῥωμανοῦ τὸν Γρατσανὸν Ζώρζην (1870 Κέρκυ-
ρα) ἐξέδωκε δὲ καὶ φυλλάδιόν τι ὁ Κ. Σάθας, ἐπιγραφό-
μενον: Τὸ ἀρχοντολόγιον καὶ οἱ Ποπολῆροι (Ἀθῆναι 1867).

Συλλογὴν ἀρχαιολογικῶν λειψάνων τῆς νήσου Κεφαλλη-
νίας ἐδημοσίευσεν ὁ Η. Ἰακωβάτος Ζερβός. Ὁ δὲ κ. Π. Τσι-
τσέλης τὰς ἐξῆς περὶ Κεφαλληνίας διατριβὰς: Γλωσσά-
ριον, Ὅρκιοι καὶ κητῆραι, Ὀνοματοθεσία.
Λευκάδος Μυρολόγια ἐξέδωκεν ὁ κ. Ι. Σταματέλος
(Ζακύνθω 1876).

Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ μετέφρασεν ὁ κ. Φ. Α. τὴν ἐν ἔτει
1587 πολιορκίαν τῆς Κερκύρας καὶ τὰ περὶ τὴν
Καρτανίδα Καλὴν (Κέρκυρα 1877).

Ἐλησμονήσαμεν νὰ προσθῶμεν ἀνωτέρω ὅτι σπουδαία
συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν Ναυπάκτου, Ἀμφίσσης, Γαλαξει-
δίου, Λοιδωρικίου καὶ τῶν πέριξ εἶνε τὰ προλεγόμενα, ἀτι-
να ὁ Κ. Σάθας προέταξε τοῦ Χρονικοῦ Ἀνεκδότου
Γαλαξειδίου (Ἀθῆναι 1865).

Ἐσαύτως καλὸν ἔργον εἶναι τὸ τοῦ Σταύρου Οἰκονομά-
κη Τὰ σωζόμενα Ἰθώμης, Μεσσήνης καὶ τῶν
πέριξ (Καλῆμαι 1879), καὶ τὰ δύο φυλλάδια τῶν Μεσ-
σηνιακῶν τοῦ κ. Ἀθ. Πετρίδου (Καλῆμαι 1877) τὸ τοῦ
Π. Λάμπρου ἀνέκδοτα νομίσματα κοπέντα ἐν Γλα-
ταίᾳ τῷ Δουκάκῃ Δ. Μυρμυριάνῳ.

Γενική Χρονολογία Μ. Πλοζις εν Παναθήναις Ε' 1883 98 σ. 403
 57 χρονολογία Μ. Πλοζις εν Παναθήναις Ε' 1883 98 σ. 403
 62 α κληρονομία εν Παναθήναις Ε' 1883 98 σ. 403

ρέντοα υπό Ροβέρτου του εξ Ανδηγαυών (Αθην. 1876)

Ενδιαφέρον έργον είναι τούτου κ. Αθ. Πετρίδου Περί του εν Θεσπρωτίαι τής Ηπείρου μεσαιωνικού φρουρίου (Παρνασ. τόμ. Γ').

Αλλά κέλλιστον έργον, οὔτινος μία νέα έκδοσις μετά προσθηκῶν είναι πόθος του ἐπιστημονικοῦ κόσμου κοινός, φρονούμεν, είναι τὰ Ἑλληνικά (τόμοι 3) του Ἰακώβου Ρίζου Ραγκαβῆ (Αθην. 1854).

Παναθηναϊκὴ ἐπιθετικὴ ἐπιγραφή, 1894 εν 22 σ. 28

Βιογραφικῶς.

1. Βασιλεῖς καὶ Ἡγεμόνες.—Οἱ ἐξῆς Βυζαντινοὶ βασιλεῖς ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον ἰδίας ἐρεύνης καὶ μελέτης. Τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον ἐβιογράφησεν ὁ ἱεροδ. κ. Καλλιόπιος Δημητριάδης (Μονάχῳ 1878). τὸν δὲ Παράβατην Ἰουλιανόν ὁ κ. Α. Δ. Κυριακοῦ (Ἔστία Ε') καὶ ὁ κ. Θ. Τυπάλδος ἐν μεταφράσει (Αθῆναι 1878). Ἄξιόλογος καὶ διδακτικωτάτη εἶνε ἡ μελέτη τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Οἱ τελευταῖοι τῶν Εἰκονομάχων (Πανδ. Δ'). Ἐν τῷ πρυτανικῷ αὐτοῦ λόγῳ ὁ Π. Παπαρρηγόπουλος ἀντικείμενον ἔσχε Βασίλειον τὸν Μακεδόνα, διευκρινήσας ἰδίᾳ τὰ περὶ τῶν νομοθετικῶν ἔργων τοῦ βασιλέως τούτου.

Θύρβον μέγαν ἤγειρεν ἐσχάτως μικρὸν βιογραφικὸν σημείωμα τοῦ Κ. Παπαρρηγοπούλου (Ἔστία Α') περὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀλβανίας Σκεντέρ-βη, δὸν ἀφορμὴν εἰς τὴν σύνταξιν ὁμοίων περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἔργων τοῖς κκ. Α. Μηλικράκη (Αθῆναι 1876) καὶ Μ. Γ. Δήμιτσα (Αθῆναι 1876).

2. Ἀρχοντες καὶ διερμηνεῖς. Περί τῶν λεγομένων Φαναριωτῶν ἐπέξῃον τι ἔργον μέχρι τοῦδε δὲν ἐδημοσιεύθη· ἡ μὲν μετάφρασις τοῦ Zalloni, ἡ ὑπὸ τοῦ Βλασ. Βελτινοῦ ἐκδοθεῖσα, εἶνε μάλλον τῆς κακοτρόπου ἐκείνου διανοίας ἢ τῆς ἀξίας τῶν ἀριδύμων ἀνδρῶν ἀπεικόνισμα· οἱ δὲ Φαναριῶται τοῦ κ. Ελ. Θουμᾶ, οὐ πρὸς τὸ πραγματικὸν ὕψος τῶν κρινομένων ἐξικονοῦνται.

+ 3 ὁ κ. Κων. Ραγκαβῆ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Μ. Χ. 1877
 1877
 1878. — Καθημερινὴ ἐφημερίδα, ὁ Σ. Γ. 1878. — Καθημερινὴ ἐφημερίδα

Πρὸς ἡμετέραν ἐπιθετικὴν ἐπιγραφήν ἐπὶ τῷ ἔργῳ 1883
 La famille Manos / ἐπιθετικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ τῷ ἔργῳ
 3 μετὰ τῆς ἐπιθετικῆς ἐπιγραφῆς

Τὰς περὶ τῶν παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ Ἑλλήνων μεγάλων διερμηνέων διαφόρους εἰδήσεις πολλαχόθεν μετ' ἐπιμελείας ἐπαινετῆς συλλέξας ὁ Ἑπαμ. Σταματιάδης συνέταξε τὸ τὰς Βιογραφίας τῶν ἀνδρῶν τούτων περιέχον περισπούδαστον αὐτοῦ ἔργον (Αθῆναι 1865). Γεννητὸν ἦν ἐν Σαλαμίᾳ ἐν 1817.

Ἰδίᾳ περὶ τοῦ Παναγιώτου Νικουσίου κέλλιστον ἐποίησατο λόγον ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος (Πανδ. ΙΑ'). Ὁ δὲ κ. Μ. Ι. Γεδεών περὶ Μιχαήλ Κριτοβούλου τοῦ Ἰμβρίου, πρώτου δὲ Μεχμέτ τοῦ Κατακτητοῦ γενομένου γραμματέως, γράφας, ἐν τῇ πραγματεῖᾳ αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ ἐπιγραφομένῃ Ὁ πρῶτος Φαναριώτης (Βύρων Γ') ἀποφαίνεται πρωτοτύπως ὅτι ἐν τῇ τάξει τῶν παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ Μεγάλων διερμηνέων ἀρχηγὸν καὶ πρωτοστάτην τακτέον οὐχὶ τὸν Νικουσίον, ὡς κοινῶς θεωρεῖται, ἀλλὰ τὸν Κριτόβουλον. (ἰδ. Dehler ἐν τῷ βιβλίῳ ἐπιθετικῶν)

Εἰς δ' ἐξ αὐτῶν πρὸ πάντων Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ὁ ἐξ Ἀπορρήτων ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον ἀκριβοῦς καὶ καρποφόρου ἐρεύνης καὶ μελέτης. Περί αὐτοῦ ἔγραψαν: ὁ Π. Ἀργυρόπουλος, ἐν τῷ πρυτανικῷ αὐτοῦ λόγῳ (Αθῆναι 1853) ὁ Ε. Σταματιάδης (Χρυσάλλις Ἀθηνῶν Γ'), πρὸς ὃν διαφωτίσεις διὰ τοῦ τύπου ἐποίησαντο εἶτα ὁ Σ. Δ. Βυζάντιος καὶ ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος (Πανδ. ΚΒ') καὶ τελευταῖοι οἱ κκ. Γ. Μαυροκορδάτος καὶ Θ. Λιβαδάς, ὁ μὲν βιογραφίαν, ὁ δὲ μελέτην ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀνδρὸς προτάξαντες (Βιέννα 1879). Segnaud;

Περί τοῦ Νικολάου Μαυρογένους ἔγραψεν ὁ κ. Μ. Γ. Ἀντωνόπουλος (Βύρων Γ').

ὁ Theodore Blancard, Les Maurogènes, Paris 1891 2° I. P. 105
 Δίονε διορ des Phenariotes, Athènes 1894. — Dora Istria gheca

Ε. Segnaud Les Maurogènes de Colopla, Paris 1894
 + Et Maurogènes en l'an 710 ap. J. C.

Segnaud
 Dossier
 Rodoka
 nakis

Μνημὸν ἐπὶ τῷ ἔργῳ 1936
 1899
 1898

ἐπιθετικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ τῷ ἔργῳ

Εξέλιξη 24-11-28 ο Τσίτσος και Κριμωίτες

Μυράλλης 1904 σ. 343. Π. Καλλιμαχίδη και Κ. Βαβρα
 110. 1904 σ. 407
 1910 σ. 66
 1911 σ. 73, 144, 240, 283
 1907 σ. 172
 1908 σ. 77

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ

ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΑΝΑΡΤΙΖΟΝΤΑ ΑΥΤΟΥ

Εμμανουήλ Κωστόπουλος 1914 σ. 94
 1915 σ. 283
 1916 σ. 694
 1912 σ. 507-11
 Α Οίκος Αδελφών Γραμμάτικων

Ενταῦθα κατατακτέον τὰ ἔργα, ὅσα περὶ ἠθῶν καὶ ἐθίμων, προλήψεων, τελετῶν καὶ ἐν γένει περὶ πάντων τῶν εἰς τὸν οἰκιακὸν βίον τοῦ Ἑλληνος ἀναφερομένων πραγματεύονται διὰ τε τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους καὶ τοὺς κατόπιιν.

Ἐν τοῖς πρώτοις ᾧδε δέον νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς βίβλου τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἣ ἐπιγράφεται Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (Ἀθήναι 1871). Τὸ ἔργον τοῦτο ἐβραβεύθη μὲν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν Ροδοκανάκειον διαγωνισμὸν (Περίοδος 5') καὶ ἐν Περσίοις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δεσπότης ἐπὶ κινήθη καὶ ἐξετιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀρετῶν: τῆς μελέτης ταύτης ἐφάνησαν μέχρι τοῦδε μόνον τὰ δύο μέρη τοῦ Α' τόμου.

Περὶ τοῦ οἰκιακοῦ βίου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ τοῦ κατ' ἡμᾶς περιέχει ἀνεκτά καὶ ὁ Γ' τόμος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σ. Δ. Βυζαντίου.

Εἰδικώτερον δὲ περὶ τῶν ἐπιχωριζόντων ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου εὑρίνται σπουδαία κεφάλαια ἐν ταῖς διαφόροις χωρογραφίαις καὶ τοπογραφίαις καὶ τοῖς ἄλλοις περιοδικῶς συγγράμμασιν, ἐξ ὧν ἴδια ἀναγράφωμεν ἐπὶ τούτῳ ᾧδε τὴν Πανδώραν, τὰ Νεοελληνικά ἀνάλεκτα τοῦ Ἀθήνησι Συλλόγου Παρνασσοῦ καὶ τὰς Ἐπετηρίδας τοῦ ἐνταῦθα Φιλολογικοῦ

Προσέβληται
 1899-1900

Βίος Φραγκοῦ καὶ Τσιτσῆ καὶ Ν. Κριμωίτη Γ (206, 218)
 Μυράλλης, Αναμνηστικὸν ἔργον, 1907

Τῶν Μεσαιῶν. Ερευνῶν. 25

καὶ ἐν αἷς δημοσιεύονται τὰ κατ' ἔτος βραβευόμενα ἐκ τῶν εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ συστάμενα Ζωγράφειον ἀγῶνα πεμπομένων. Εἰδικῶν διατριβῶν μνηστὴν ποιούμεθα τῶν ἐξῆς μόνον: τῆς περὶ Γοργόνων τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου (Ἀθήναι 1878), τῆς περὶ Ἀναστεναρίων κατὰ τὴν Θράκην τοῦ κ. Α. Χουμουζιάδου (Κηφισοῦ 1874) καὶ τῶν ὄρκων καὶ κατὰ τὸν Κεφαλληνίας τοῦ κ. Ἠλία Τσιτσέλη (ἐν τῷ Ἐργονοματικῷ ἔργῳ β' Πολιτεία).

Ἀναγράφωμεν ἐνταῦθα ἐκεῖνα τὰ ἔργα ὅσα πραγματεύονται περὶ πολιτευματος, διοικήσεως, ἐμπορίου, βιομηχανίας, ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων, τῶν εἰς τὸν δημόσιον βίον καθόλου ἀναγομένων, διὰ τε τοὺς ἐπὶ Τουρκοκρατίας χρόνους καὶ τοὺς ἐπὶ Βυζαντινῶν.

Ἡ τοῦ Π. Καλλιμαχίδη πραγματεία Περὶ δουλοπαροικίας παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς (Πανθ. Θεοφίλου Α) δίδωσιν ἡμῖν πιστὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως μιᾶς τάξεως, οὐχὶ εὐχάριστος, τῶν πολιτῶν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Ὁ δὲ Ἰππόδρομος τοῦ Ε. Σταματιάδου (Ἀθήναι 1865) κατὰ δὴλον ἡμῖν ποιεῖ τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν τῶν δύο κριτῶν παραγόντων τῆς Βυζαντινῆς κοινωνίας: λαοῦ καὶ αὐτοκράτορος. Κ. Καραγιάννης Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Πολιτείας 1869 σ. 64, 65, 66.

Περὶ ἐμπορίου κατὰ μὲν τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἔχομεν τὴν πραγματείαν τοῦ Γ. Σακελιάνου: Περὶ ἀπογραφῆς καὶ καταμετρήσεως ἐμπορικῶν πλοίων παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς (Πανθ.), τινὰ ἐν τῇ τοῦ κ. Ξ. Ζύγουρα Ἱστορίᾳ τοῦ ἐμπορίου, καὶ πολλὰ καὶ καλὰ ἐν ταῖς Βυζαντιναῖς μελέταις τοῦ Α. Γ. Πασπάτη. Διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ Τουρκοκρατίας τὴν τοῦ Κ. Σάχη βιογραφίαν τοῦ καπετῆν Νικόλαο τοῦ Κεφαλά (Ἀθηναϊκ. ἡμέρ. 1868) καὶ τὴν τοῦ Γ. Λαζοπούλου διατριβὴν: Περὶ τοῦ ἐκουσίου συνεταιρισμοῦ τῶν Ἀμπελακιωτῶν (Φιλ. Συλ. Ἐπετηρὶς Γ) ἡμ. φ. 1907 σ. 190, 191.

Δύο μόνον νοστορμίων τὴν ἱστορίαν ἔχομεν: τοῦ ἐν Γαλλίᾳ ἀποστραφέντος Κρητοῦ Α. Η. Ηορε *Eighteen Centuries of the Orthodox Greek Church*, London 1899 σ. 560 σ. 561. Χρυσὸν Πνεύμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐσθλῆς - Ἰουνίου 1910

Λογομαχία
 ἐπὶ τῷ θέματι

Εβ. 287 σ. 101

Συμπλήρωμα
 ἰστορικοῦ

Βυζ. Ἀναμνηστικόν

Ἐργονοματικὸν ἔργον
 β' Πολιτεία

Κ. Καραγιάννης Ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Πολιτείας 1869 σ. 64, 65, 66

Ζύγουρα
 Ἱστορία

Α. Μυράλλης
 Ἐπετηρὶς Γ

Ranger,

Παναγιώτης Νικολαΐδης Γεν. Καρτέ, Κων/νου/Β54;

λατζ, γραφείσαν υπό του Κ. Σάθα εν τῇ πραγματείᾳ
Περὶ Γεωργίου Σταυράκογλου, ἰδρυτοῦ κτλ.
(Πανδ. ΚΑ) καὶ τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ

Εἰς τὸν ἀριθμὸν 12 τοῦ Ἰαννουαρίου 1879 (ὁλίμια λ. 1879) ἐκδόθη ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.

1. Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ γραφῆ ἀ Χρονολογικῶς: Οὕτω πως συντεταγμένα ἔργα εἰσὶ: Ἡ τοῦ Κ. Κωντογόνου Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία (Ἀθῆναι 1866) τοῦ ἀξιολόγου τούτου ἔργου, προϊόντος μακρῶν μελετῶν, μόνον ὁ Α' τόμος ἐφάνη ἐπανεκδιδούς τὸ β' αὐτὸν ὁ ἀκέραιος συγγραφεὺς ἐπρόκειτο καὶ τοὺς ἄλλους εἰς φῶς νὰ παραδώσῃ, ἀλλὰ προλαβὼν ὁ θάνατος ἀφῆρπατε τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ἔργον ἔμεινεν ἀτέλεστον. Ἡ β' ἐκδόσις τῆς τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ὡς καὶ ἡ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἀνακῆθρασις καὶ διασκευὴ μετὰ προσθηκῶν, ἐπεξεργασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀεικλύστου καθηγητοῦ Κ. Εὐθυβούλου, καὶ ἥς μόνον ὁ Α' τόμος ἐδημοσιεύθη, ἄτε εὐρεθέντος τοῦ γνησίου ἀρχαίου κειμένου ἐν τῇ τοῦ Ἀγιοταριτικοῦ Μετοχίου βιβλιοθήκῃ (ἐν Κ]πόλει 1853).

Ἡ δὲ τῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Α. Λασκάρεως, ἀοιδίμου μητροπολίτου Σισανίου, ἐκ μεταφράσεως ξένου ἔργου — καὶ τελευταία ἡ τοῦ κ. Α. Δ. Κυριακοῦ ἐπιτομὸς λίαν καὶ διὰ τὰ Γυμνάσια μόνον χρήσιμος.

β' Τοπογραφικῶς: Περὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ἐνησχολήθη ὁ ἀοιδίμος ἐπίσκοπος Θήρας Ζ. Μαθῆς συγγράψας κἀλλιστον ἔργον τοὺς Βίουστων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (ἐν Νευπλίῳ 1837). Συμπληρώματα αὐτοῦ καὶ διορθώσεις εἰσὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μ. Γ. Γεδεών, τὸν κἀτλόγον πατριαρχῶν Κυρίλλου τοῦ Λαυριώτου ἐκδόντος (Ἀθῆναι 1877), γραφέντα, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μ. Πατριάρχου (Φ.λ. Σουλ. Ἐπετ. ΙΑ). — Περὶ τοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου ἔγραψεν ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ

Ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.

Παναγιώτης Νικολαΐδης Γεν. Καρτέ, Κων/νου/Β54;
ἐν Κων/νῷ 1874 περὶ τῆς Β' σελ. 12.3 ἐν 4 ἐπιτομῆ
αδδδθ ὁ Σάθα Γ. σελ. 9-12

ἔτους 1187 καὶ στάς εἰς τὸ 1825 (Πανδ. ΙΔ'). — Ἐν συντόμῳ περὶ τῶν πατριαρχῶν Ἀντιοχείας ὑπάρχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου Α' τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γραφέντα (Ἑλλάς. συγγρ. Κωνστ. ὑπὸ Θ. Ἀριστοκλέους Κ]πόλις 1866—70). — Ἡ Ἱεροσολυμιὰς, τὸ ἀξιολόγον τοῦτο ἔργον τοῦ ἀρχιμ. Γρηγ. Παλαμῆ (Ἱεροσόλυμα 1864) παρέχει ἡμῖν τὰς περὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων εἰδήσεις. — ὁ Φ. Γεωργίου ἐξέδοτο βιβλίον ἐπιγραφόμενον Περὶ τῆς Ἐκκλ. (1875)

Ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.

Ἀδ. Παναγιώτης Νικολαΐδης Γεν. Καρτέ, Κων/νου/Β54;

Ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.
ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.
1343-4 ἡ διακρίσις ἐν 22 σελ.
Ἀδ. Παναγιώτης Νικολαΐδης

α. Δ. Κυριακοῦ (Ἀθηναίων Φωτίου, τοῦ μεγάλου τούτου ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἔθνει Πατριάρχου συνέγραψαν ἐπάξιον τοῦ βιογραφουμένου ὁ Π. Ζῆνος (Κ]πόλις 1863), ὁ Ι. Βαλέττας προτάξας ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἐπιστολῶν Φωτίου (Λονδῶν 1864) ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος ἐν τοῖς προλεγομένοις τῶν Ἀμφιλοχίων Φωτίου (Ἀθῆναι 1858) καὶ ὁ μητροπ. Δράμας κ. Γερμ. Μιχαηλίδης. Περὶ Θεοφάνους τοῦ Καρύκη Πατριάρχου ἔγραψεν ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος. — Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου τοῦ ἀειμνήστου πρώτου μετὰ τὴν ἄλωσιν Πατριάρχου βίον ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Σάθας (Χρυσ. ἀθ. Γ') — Ὁ αὐτὸς ἐξέδοτο ἰδίᾳ καὶ τὸν βίον Ἱερεμίου τοῦ Β' (Ἀθῆναι 1870). — Καλλίνικον τὸν Ἀκρηνᾶνα (Κ]πόλις 1872) ὡς καὶ

Ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.

Ἡ ἐπιτομή τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν ἐπιτομὴν τοῦ Ἰαννουαρίου 1878.
113, αὐτὸ Παναγιώτης Νικολαΐδης Γεν. Καρτέ, Κων/νου/Β54;
1867-1870 - Η. Ζολζερ
ὁ Παναγιώτης Νικολαΐδης Γεν. Καρτέ, Κων/νου/Β54;

Τηλέμαχος, βιβλ. 2, σ. 170
M. F. ...
1893

4

Συμπ. Α. Παπαδόπουλος, δι. μοναχικών ...

DEATION THE EΤΑΙΡΙΑΣ

ρακλείας Γρηγορίου Ανασκευή της διαμχοσυρτ
σεως τών πέντε Συνοδικών (Κ]πολις 1860).

Περί τών οικονομικών τής Έκκλησίας έγραψεν ο Μ. Γ.
Γεδεών ιδία Περί τών οικονομικών τής Έκκλη-
σίας από άλώσεως μέχρι του ΙΓ΄ αιώνος (Οικο-
νομ. Έπιθ. Ε΄ και ιδία). Τοίς άνωτέρω προσκείσθω και ή
διατριβή του γράφοντος περι δημεύσεως είτε εκ-
λαϊκεύσεως τής εκκλησιαστικής και μονα-
στηριακής περιουσίας παρά τοίς Βυζαντι-
νοις (Σαββαταία Έπιθεώρησις τόμ. Α΄ Κ]πολις 1877—
1878).

Υπό του Σπ. Ζαμπελίου εξέδοθη ή Ίδρυσις Πα-
τριαρχείου εν Ρωσσία (Αθήναι 1859).

Ο δέ κ. Μ. Παρινίκας έγραψε περι τών σχέσεων
των Πατριαρχών Κ]πόλεως πρός τοίς Ηγεμό-
νας τών δύο Ηγεμονιων, και περι του άναβα-
πτισμού κατά τον ΙΓ΄ αιώνα (Έπετηρις Φιλολ. Έλλ.
Συλλόγου, I, IB΄).

3. Δόγματα τής Έκκλησίας.

Ο κ. Π. Ηκυλίδης εξέδοτο τόν εισιτήριον του λύ-
γον εις τό μάθημα τής ιστορίας τών Οικου-
μενικών Συνόδων, ου έπίκρισις έγένετο υπό του κ. Ρώ-
ση, και μεθ' ον δέν συνεχίσθη τό έργον.

Διά τήν ιστορίαν τής Είκονομαχίας μικρά συμβολή είνε
τό φυλλάδιον του κ. Ίω. Σακκελίωνος: Έπιστολή τών
τής Εώας λήξεως Πατριαρχών πρός Θεόφι-
λον τόν αυτοκράτορα (Αθήναι 1865).

Περί τής εκκλησίας τών Αρμενίων δύο σοφοί
ιεράρχαι τά δέοντα έγραψαν ο από Σιναίου Κωνσταντίος Α΄
Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (εν Κωνστ. 1850) και ο νυν
μητροπολίτης Ηρακλείας Γρηγόριος (Κ]πολις 1871).

Τάς σχέσεις άμα και τάς διαφοράς τής εκκλησίας τής
Ρώμης πρός τήν ήμετέραν έλαβεν ως αντίκειμενον καρποφό-

D. A. Papadopoulos, Die Toten in der Welt und
der Lehre und den Normen des Orthodoxen
magnetinischen Kirchenrechts und
Zustehbung Griechenland, Leipzig 1905 etc.

ιστηριος Μακιδονομαχος ...
μεγαλη βιβλιοθηκη ...
d religioze of the ...
1905

πως εις τό μέρος τουτο των θεολογικών σπουδών ένασχολη-
θεισ ο αρχιμανδρίτης Ανδρόνικος Δημητρακόπουλος, ουτινος
ερχον εινε ή Ιστορία του Σχίσματος (Λειψία 1867)
και ή Όρθόδοξος Έλλάς (Λειψία 1872), εν ή κατα-
λέγονται ακριβώς πάντες οι κατά Λατίνων γράψαντες.

Συμβολή εις τήν ιστορίαν των σχέσεων τής Έλληνικής
Έκκλησίας πρός τήν Διαμαρτυρομένην είναι τό υπό Κ. Σάθα
βιογραφικόν σχέδιον περι του Πατριάρ-
χου Γερεμίου Β΄ (Αθήν. 1870).

Πρωτότυπον έργον είνε ή του Ιωάννου Βαλέττα έπι-
στολιμαία διατριβή κατά των λεγόντων ότι έννοη-
τέον πρό του Θ΄ άρθρου του συμβόλου τής πίστεως τό ρήμα
πιστεύω (Λονδ. 1873).

4. Φιλολογία τής εκκλησίας.

α. Βιογραφίαι Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων.

Έν τή πρώτῃ τμήμῃ τής υπό του Α. Π. Βρετου φιλοπονη-
θείσης Νεοελληνικής Φιλολογίας εϋρηνται αι βιο-
γραφίαι πάντων των από άλώσεως μέχρι του 1830 εκκλη-
σιαστικών συγγραφέων (Αθήναι 1857).

Η Όρθόδοξος Έλλάς του αρχιμ. Α. Δημητρακοπού-
λου περιλαμβάνει τās βιογραφίαις πάντων των από του Σχι-
σματος και έντεϋθεν κατά Λατίνων γραψάντων (Λειψ. 1872).

Τοιαύτην τινά αναγραφην προέταξε και ο Χ. Φιλητάς εκ-
δούς τήν εκ του Ιταλικού μετάφρασιν τής Έπερασπί-
σεως τής Γραικικής εκκλησίας του Στυλιανου Βλα-
σοπούλου (Κέρκ. 1848).

Πολλών και άλλων εκκλησιαστικών συγγραφέων οι βίοι εϋ-
ρηνται έντε τή Νεοελληνική Φιλολογία του Κ.
Σάθα και ιδία συντεταγμένοι, περι των γενήσεται μινεία έν τή
αναγραφη των Λογιών.

β. Έκδόσεις εκκλησιαστικών συγγραμμάτων.

Έν τή μεγάλῃ σειρῃ των υπό του Κ. Σάθα δημοσιευ-
σάντων βιβλίων περιλαμβάνονται τὰς ἐξής:

τριανταβιβλιον ...
Εκδοσεις ...

1867 (ό ...)
1865 ...
1865 ...
1867 ...
1865 ...
1867 ...

1896

μένων ανέκδοτων υπάρχουν οὐκ ὀλίγα καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὴν ὕλην περιέχοντα πολὺτιμον· ἐνταῦθα ἐξαίρομεν μόνον τὴν Ἐκκλησιαστικὴν πεντηκονταετηρίδα Σεργίου τοῦ Μακρᾶτου (1750—1800 Μεσαιων. βιβλιοθ. τόμος Γ').

Ὁ ἀρχιμ. Α. Δημητρακόπουλος πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τὰ ἔργα εἰς φῶς ἐξήγαγε καὶ γνωστοὺς ἡμῖν τοὺς ἀνδρας κατέστησε. Ταῦτά εἰσι: τὰ τοῦ Νικολάου Μεθώνης, τοῦ Ναθαναήλ Χύχα, τὰ τοῦ Ἀκροπολίτου, τοῦ Φουρνῆ, τοῦ Βλεμμύδου (ἐν Ἐκκλ. βιβλιοθ) καὶ τὸ περί Μουσικῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου. Πολύτιμος θὰ ἦτο ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη, εἰ μὴ ἐν τῷ Α' τόμῳ περιωρίζετο, διὰ τὰ ἐν αὐτῇ δημοσιεύμενα ἀνέκδοτα (Λειψία 1866).

Τοῦ Φωτίου τὰ Ἀμφιλόχεια κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτα ἐδημοσίευσεν μετὰ τῆς ἰδίας τῷ ἀνδρὶ κριτικῆς ἐπιστάσις ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος (Ἀθῆναι 1858) πατρικὴν ἐν τούτῳ ἀποπληρῶν ἐπιχειρήσιν. Τὰς ἐπιστολάς δὲ τοῦ αὐτοῦ σοφοῦ πρωθιερέως ὁμοίως ἐπεθεώρησεν ἐπισταμένος καὶ ἐξέδοτο ὁ Ἱ. Βαλέττας (Λονδίνον 1864). Τρεῖς ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ εὑρηται τὸ πρῶτον ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἀρχιεπισκόπου Δωροθέου Εὐελπίδου, ἐν τέλει τοῦ ἐν τριτοῦ αὐτοῦ Σπαρτίου (Κ]πολις 1875).

Ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς πολυδάκρυτος τῆς Κορυτζᾶς μητροπολίτης ἐπεχείρησε καὶ τὴν ἐπιμεληθεμένην ἐκδοσὶν τῶν περὶ Ἱερωσύνης λόγων Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, μόνον ὅμως ἓνα τόμον ἐδημοσίευσεν. Τῶν ἀπάντων δὲ τοῦ Χρυσορρήμονος Πατρὸς τὴν ἐκδοσὶν ἀνέλαβεν ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ἀθήνησι κ. Γ. Καρυοφύλλης, ἣν μολὶς ἀρχάμενος, διέκοψεν. 1862 ἡμερῶν ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου.

Ἐπὶ τούτοις καὶ πάλιν μνημονευτέος ὁ Δ. Εὐελπίδης, οὗ σπουδῆ καὶ ἐπιμελεία ἐδημοσιεύθη ἀνακαθαρθεὶς καὶ διορθωθείς ὁ Συναξαριστῆς τοῦ Νικοδήμου (Ἀθ. 1867).

Ὁ Ζήνωνας ὁ Π. Παρρακλιώτης, Παιδείας
Τοῦ βιβλίου τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως. Πάρισις
1899 ἡμερῶν. Ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως.
1899 ἡμερῶν.

Ἐκδόσεως
1899 ἡμερῶν
Κορυτζᾶς (H. Βασα)

Ἄλλη πολὺτιμος συγγραφή, τὸ Θεολογικὸν Εὐαγγελίου τοῦ Βουλγάρου, ἐξέδοθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Ἀγαθαγγέλου Λοντοπούλου (Βιέννη 1874).

Καὶ ἄλλων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων, τὸ πρῶτον εἶτε μὴ, δημοσιευθέντων παρερχόμεθα ὧδε τὴν ἀναγκαζομένην διὰ τὸ μὴ πρόχειρον τῆς μελείας αὐτῶν παρ' ἡμῖν, καὶ διὰ τὸ ἦτον αὐτῶν διαφέρον, ὅπερ ἐγκλείουσιν.

5. Μοναχικὸς βίος.

ὑπὸ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἔχομεν κατὰτάξωμεν τὰς διαφορὰς τῶν κατὰ τόπους Μονῶν ἱστορίας καὶ περιγραφὰς.

Περὶ τῆς ἀπέναντι τῆς Βασιλευούσης ἐν τῇ νήσῳ Χάλκη Μονῆς τῆς Θεοτόκου ὑπάρχει τὸ ἱστορικὸν ὑπόμνημα τοῦ Βερβολ. Κουτλουμουσιανοῦ (Κ]πολις 1846).

Περὶ τῶν ἐν τῷ Ἀθωμῶν, ἐν ᾧ ἡ κοίτης νῦν τοῦ Μοναχικοῦ βίου ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, ἔγραψαν πολλοὶ τῶν λογίων ἡμῶν διαφορὰ ἀξίας καὶ ἀπόψεως ἔργα. Ταῦτα εἰσι: τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Φραερίτου γραφέντα, ἀπόσπασμα ἐκ τῶν περιηγήσεων αὐτοῦ ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον (Πανδ. Γ'): τὸ τοῦ Διονυσίου Ἐάνθης ἔργον (Θεσσαλονίκη 1867) τὸ τοῦ ἱερομονάχου Σωφρονίου Καλλιγᾶ (Σμύρνη 1863)· τὰ τοῦ Μ. Γ. Δήμιτσα (ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς αὐτοῦ)· τὰ τοῦ μακαρίτου Ι. Μ. Ραπτάρου (Ἐπτάλοφ. 1869) καὶ τὸ τοῦ κ. Γ. Νικολοπούλου (Ἀθῆναι 1874).

Ἄλλη ἀρχαία καὶ ἐπίσημος μὴ ἡ τοῦ ὄρους Σινᾶ περὶ αὐτῆς ἔγραψεν ὁ κ. Π. Γρηγοριάδης εἰδικὸν ἔργον (Ἱεροσόλυμα 1875).

Τὰ τῆς Ἀγίας γῆς Μοναστήρια καὶ προσκυνητήρια ἱστορεῖ κέλ्लιστα ὁ μακαρίτης ἀρχιμ. Βενιαμὴν Ἰωαννίδης (Προσκυνητ. κτλ. Ἱεροσόλυμα 1877).

Αἱ ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ Μοναὶ ἀντικείμενον ἰδίας ἀπετέλεσαν βιβλίου τῷ Ἐμμ. Κρητικίδῃ (Σύρος 1873).

Ὁ καθηγούμενος Γρ. Φωτεινὸς ἔγραψε τὰ Νεαμὸνῆσια (Α'—Β' τομὴν Α' ἔτους)

Μ.Η.Λ. Ραβδίου
ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως
56 Catherine Street
Καίριον 1935

Ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως
1904 ἡμερῶν, ὁ Νεαμὸνδᾶς (Μοναστήριον)
ἐκδόσεως τῆς ἐκδόσεως. Τόμος 2—1908.
1909 ἡμερῶν.

Συνέλευσις ἐπιπέδου ἐπιπέδου Ν. 99 ἐξέρχεται
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου

DECLARATION OF THE SOCIETY

περὶ τῆς ἐν Χίῳ Νέας Μονῆς, συνεκδοῦς ἅμα καὶ τὸ ἐπι-
τώ ἔργον τοῦ ἱεροδ. Νικηφόρου (Χίος 1864) καὶ πολλὰ πε-
ριεργὰ ἐγγράφα.

Ἡ Μονὴ τῆς Βαρνάκοβας ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι ἀ-
πετέλεσε τὸ ἀντικείμενον διατριβῆς τοῦ κ. Ν. Ι. Σολωμοῦ
(Παρνασσός Α'). Τὴν Μονὴν Κηπουρίων ἐν Κεφαλληνί-
α ἰστόρησεν ὁ ἀρχιμ. καὶ ἡγούμε. κ. Γεράσιμος Καλός (Κε-
φαλληνία 1873).

Περὶ τῆς ἐν Μεσσήνῃ τῆς Πελοποννήσου Μονῆς Βουλ-
κάνου ἔγραψεν ὁ Α. Πετρίδης (Παρν. Γ').

Ἄλλων τινῶν Μονῶν τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν περιγραφὴν
εὕρισκε ὁ θέλων ἐν ταῖς οἰκείαις τοπογραφικαῖς συγγραφαῖς
ἐκτεθειμένην.

Ἰδέαν τινὰ ἐν γένει περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου δύναται νὰ
καταρτίσῃ τις ἀναγιγνώσκων τὸν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Θ. Κυ-
ριακίδου συντεθέντα βίον Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου
(Κ)πολις 1872) πρωτοστάτου τῶν μοναχῶν ἐν τοῖς χρόνοις
ἐκείνοις ὡς καὶ τὴν διατριβὴν Περίδημεύσεως κτλ.
(Σαββατ. Ἐπιθ. Α').

Handwritten notes in the left margin, including names like 'Μακάριος', 'Καλλιμάχης', and dates like '1885', '1899', '1920'.

Handwritten notes in the right margin of the left page, including names like 'Καλλιμάχης', 'Μακάριος', and dates like '1885', '1900', '1920'.

Ν. Ζ. Χρυσόβαλτος, ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου
ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἐπιπέδου

ΤΕΛΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ. ΕΡΕΥΝΩΝ.

Γ.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ

ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΟΣ ΕΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ,

ΤΑΣ ΤΕΧΝΑΣ, ΤΗΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Καλλιμάχης Βραβείον ἀριστοτελείας, Δομίμιον ἐπιπέδου ἐπιπέδου, 1896
Γ. Καλλιμάχης 1909

ἀ' Ἐπιστήμαι

1. Νομική. Περὶ τοῦ δικαίου καὶ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης
ἐν γένει παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς πολλὰς καὶ καλὰς εἰδήσεις
ἐγκλείουσι τὰ περισπούδαστα ἔργα τῶν Ἀθήνησι καθηγητῶν
κκ. Π. Καλλιμάχου καὶ Π. Παπαρηγοπούλου, ὧν τὸ μὲν ἐπιγέ-
γραπται Σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου καθ' ἅ-
ἐν Ἑλλάδι πολιτεύεται πλὴν τῶν Ἰονίων νή-
σων (ἐν τόμοις πέντε), τὸ δὲ Ἀστυκὸν δίκαιον τῶν
Ῥωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν (ἐν τόμοις ἐ-
πίτ).

Διὰ τὸ μετὰ τὴν ἄλωσιν παρ' ἡμῖν Διοικητικὸν δίκαιον
ἀξιόλογοι εἰδήσεις εὕρισκονται ἐν τοῖς προλεγομένοις (τόμ.
Α') τῆς Δημοτικῆς ἐν Ἑλλάδι διοικήσεως τοῦ
Π. Ἀργυροπούλου (Ἀθήναι 1849).

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον ἀφορῶντα εἰσὶν: Ὁ εἰσιτή-
ριος λόγος εἰς τὸ μῆθημα τοῦτο τοῦ μακαρίτου Μ. Πο-
τλῆ, ἀνάμνησις μικρὰ νομικῆς πολυμαθείας ἀώρως σθεσθεί-
σης (Ἀθήναι 1859). Τὸ περὶ Ὁρκου τοῦ ἱερομ. Θ. Φαρ-
μακίδου ἐλέγχον εὐρείας μὲν γνώσεις ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῖς ὀρ-
θοδόξοις διδάγμασι καθ' ὅλα συμφωνοῦσας· ἐφ' ᾧ καὶ ἐγγρά-
φῃ ὁ Ὁρκιστῆς Φαρμακίδης τοῦ μακαρίτου Κ.
Εὐθυβούλου, ἐν ᾧ κατηναλώθη μὲν ἀλλὰ καὶ ἐπέζησεν ἡ ἐ-
πιστημονικὴ μῆθησις καὶ τὸ κριτικὸν πνεῦμα τοῦ ἀνδρός.

Handwritten notes in the right margin of the right page, including names like 'Καλλιμάχης', 'Μακάριος', and dates like '1885', '1900', '1920'.

Handwritten notes at the bottom of the left page, including names like 'Α. Μάρκου', 'Μακάριος', and dates like '1885', '1900', '1920'.

Πολλὰ καὶ σοφαὶ διατριβαὶ τοῦ ζηλωτοῦ τῶν πατρῶν ἱε-
ρῶν παραδόσεων Γ. Α. Μαυροκορδάτου, ὧν αἱ πλεῖσται πρὸς
τὸν μνημονευθέντα Θ. Φαρμακίδην, ὡς ἀνασκευαστικαί, ἀ-
ποτείνονται καὶ δι' ὧν ἀπετελέσθη συλλογὴ ἐπιγραφομένη
Ἡ Θ ε ο τ ε ἰ χ ι σ τ ο ς ἐ κ κ λ η σ ῖ α (Ἀθῆναι 1854).

2. Ἱατρικὴ. Περί Ἱατρικῆς ἰδίᾳ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς
καὶ κατόπιν οὐδὲν σχεδὸν γινώσκωμεν ἔργον πραγματευόμε-
νον, διότι μόνον ἓνα Λόγον τοῦ κ. Α. Βαφειάδου ἱατροῦ ἔ-
χομεν καὶ μίαν μόνην σελίδα σχετικὴν τῷ θέματι ἐν τῇ Ἱ-
στορίᾳ τῆς Ἱατρικῆς τοῦ Π. Χρυσόχου. Αἱ βιο-
γραφαὶ ἐπιστῆμων τινῶν ἱατρῶν ἀναγραφῆσονται ἐν ταῖς τῶν
λογίων, καθότι οὐδέποτε παρ' ἡμῖν ἡ ἱατρικὴ ὑπῆρξεν ἀπο-
κλειστικὴ καὶ ἀμέτοχοι οἱ ἱατροὶ τῆς διανοητικῆς ἐν τῷ Ἐ-
θνει κινήσεως.

β' Τέχναι. *νῦν ἔτι πρὸς*

1. Ζωγραφικὴ. Ὁ κ. Σ. Π. Λάμπρος κατέστησεν ἡμῖν
γνωστὸς δύο Ἑλληνας ζωγράφους Βελισσάριον τὸν
Κορένσιον (Πανδ. ΚΒ' τόμ. καὶ ἰδίᾳ) καὶ Παναγιώ-
την τὸν Δοξαράν (Ἀθῆναι 1872)· ἀλλαχόθεν δὲ ἐγνω-
ρίσαμεν καὶ ἄλλους, περὶ ὧν, διακριθέντων πάντων ἐν τῇ ἀλ-
λοδαπῇ, ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει γενήσεται λόγος.

Τὴν Συμμετρίαν τοῦ Κ. Σιμωνίδου δὲν ἀναφέρομεν ἐν ταῦ-
θα, καθότι ἡ ἐν αὐτῇ ἐξ ἀνεκδότου ἔργου ἱστορουμένη
Ἀγιογραφικὴ Σχολὴ τῆς Σύμης μόνον ἐν τῷ νῷ
τοῦ συγγράφαντος τὰ περὶ αὐτῆς ἐγεννήθη, ἤκμασε καὶ κα-
τεστράφη.

2. Ἀρχιτεκτονικὴ. Συντομωτάτην Ἱστορίαν τῆς
Ἀρχιτεκτονικῆς ἔχει ἐν ἐπιμέτρῳ τῆς Κωνσταν-
τινιᾶδος ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς. *Σ. Α. Κωνσταντίνου 1890*

Περί τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας, τοῦ θαυμα-
στοῦ τούτου μνημείου ἅμα καὶ σχολείου τῆς Βυζαντιακῆς
τέχνης ἔγραψαν μὲν τὰ δέοντα ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν
ὁ Σκαρλάτος Δ. Βυζάντιος καὶ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίας,

*Εἰσαγωγή
Συμμετρία
Κωνσταντίνου
1890*

Α. Βαφειάδης

*Θωρακὴ Σμυρναίων, οἱ ἑταῖροι ἐπιφανῆ 3' ὁ Βενιζέλος
ἀρχὴ, ἔτος 1872 -*

Τῶν Μεσαιῶν. ΕΡΕΥΝΩΝ. *Πολύμ. 37908*

ἐνησχολήθησαν ὅμως καὶ ἄλλοι ἰδίᾳ, ὡς ὁ Δ. Μενάγιας,
ὁ νῦν Μητροπολίτης Ἀρχιεπίσκοπος Γερμ. Μιχαηλίδης καὶ κάλλιον
ὁ κ. Ἐπ. Σταματιᾶδης (Ἀθῆναι 1865).

Σπουδαιόταται διὰ τὴν ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἀρχιτεκτο-
νικὴν καὶ τὴν κατόπιν εἰσὶν αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γ. Πασπάτη,
μετὰ πολυμαθείας καὶ κρίσεως ἐξαιρετικῆς, γεγραμμένοι
ἐξῆς δύο πραγματεῖαι: ἡ περὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν
τῆς Κ]πόλεως, αἵτινες περισώζονται ἐτι σῶαι ἢ καὶ ἐν ἐρει-
πίοις καὶ κατέχονται εἴτε παρ' ἡμῶν, εἴτε καὶ παρὰ τῶν
Τούρκων, εἰς Μωαμεθανικὰ τεμένη μεταβεβλημένοι καὶ ἡ
περὶ τῶν Παλατιῶν τῶν Βλαχερνῶν καὶ τοῦ Βουκολέοντος
(Βυζ. Μελέτ. Α' καὶ Γ').

Γ. Α. Γ. Πασπάτης Ὁ Ἰκπὸδρομος τῆς Κ]πόλεως, ἐν ᾧ οὐκ ὀλίγον ἡ
ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Βυζαντινῶν εἰργάσθη, περιεγράφη ἰδίᾳ
καλῶς ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπ. Σταματιᾶδου (Ἀθῆναι 1865).

3. Μουσικὴ. Περί Μουσικῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰδίᾳ,
καὶ ἐν γένει τῶν κατ' αὐτὴν ἐνησχολήθησαν καὶ ἔγραψαν,
μετὰ τὸν Χρῦσανθον μητροπολίτην Προύσης γράψαντα Κἄ-
τάλογον Ἑλλήνων Μουσικῶν καὶ Πρωτο-
ψαλτῶν ἐν τῷ Θεωρητικῷ αὐτοῦ, ὃν μετέγραψε Θεόδωρος
ὁ Φωκαεὺς ἐν Κρητίδι τοῦ θεωρητικοῦ καὶ πρα-
κτικοῦ μέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσι-
κῆς (Κ]πολις 1842). — ὁ Δ. Βεραδάκης Λόγον περὶ
Μουσικῆς (Ἀθῆναι 1876) — ὁ κ. Θ. Ἀριστοκλῆς περὶ Χρυ-
σάνθου Προύσης, Γρηγορίου πρωτοψάλτου καὶ

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος βιογραφικᾶς ση-
μειώσεις (Ἑλλάς. Συγγρ. Κωνσταντίου προλεγ.) καὶ
βίον Κωνσταντίνου τοῦ πρωτοψάλτου
ὁ Γρηγόριος Γῶγος. — Κυριακὸς ὁ Φιλοξένος, εἰς ἐκ τῶν ὀ-
λίγων τῶν ἀληθῶς γινωσκόντων τὴν ἐκκλησιαστικὴν Μου-
σικὴν καὶ περὶ αὐτῆς ἐν ἀσφαλεῖ δυνάμει νὰ γράψῃ, συνέ-
γραψε Λεξικὸν τῆς Ἐκκλησι. Μουσικῆς (Κ]πολις
1866) — ὁ Π. Κουπιτώρης περὶ τοῦ ῥυθμοῦ ἐν τῇ
ὁμογραφίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας (Ἀ-

*Συμμετρία
Παναγιώτης
1872*

*ὁ Π. Πατριάρχης Κωνσταντίας
ἐπιμ. 1890*

*Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναρχίας, Ἀθῆναι 1896.
ὁ Π. Τ. Πάππου περὶ τῆς ἀναρχίας
τ. ἔτος 1900*

01 Καραϊσκίνοι και Χρ. (σού και 6 Δοξαβασίκα Αγαπασί)
24 Μαΐου 1900 Σφ 16.000. 23 εβδ Δευτ. Π.
Πελοποννησίου (Κορινθίου) + 1/2 του 1903

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Karakli Indik
Οθναί 1878) — ο Μ. Παρναίκας περι/Χριστιανι-
κής ποιήσεως (Φιλολ. Συλλ. 'Επετηρίς Π', Θ'). Μοναχίας
4. Τοπογραφία. Ο κ. Π. Αζαπρος έχει αξιολογον πραγ-
ματείαν περι της αρχής και προόδου της Το-
πογραφίας εν 'Ελλάδι (Χρυσάλ. 'Αθ. Γ'). Έγραψε δε
ιδία έτι περι τούτου και ο κ. Δ. Ειρηνίδης ('Αθήναι 1876)
Πολωνίας εν το Αρχαιολογία εν Επιστ. Αρχαιολ. 25/1888.
γ Φιλολογία. Wilberg (1872)

Α. Βασιλείου
Βιογραφία
Αναγραφήν και συλλογήν βιογραφιών λογιών ευρίσκωμεν
εν τή μεταφράσει τής 'Ιστορίας τής 'Ελληνικής
Φιλολογίας Καρόλου Δονατσώως υπό του κ. Ι. Βαλέ-
τα (Λονδίνον 1871), ην διέκ πολλών ιδίων προσθηκών και
σημειώσεων έπλούτισεν ο άνήρ. Έ εν τή πλήρει πολυμα-
θείας Θαυμαστής τετρατόμω πραγματεία περι των
Έρμηνευτών τής 'Αγίας Γραφής ('Αθήναι 1849)
του Κ. Οικονόμου, του των αρχαίων εκείνων Πατέρων τής
έκκλησίας δείγμα έαυτον ήμιν παραστήσαντος, τας βιογρα-
φίας πάντων των εκκλησιαστικών συγγραφέων από Ευσεβίου
του Παμφίλου μέχρις 'Αθανασίου του Παριού' έτι δε γ' εν
ταις διαφόροις τοπικαίς και μερικαίς ιστορίαίς ούτως εν
τοις 'Ιστορικοίς Απομνημονεύμασιν Έπτα-
νήσου του Π. Χιώτου βιογραφούνται πολλοί των Ζακυν-
θίων λογιών. (Ζ' Δ'μ. 1900)

1910
Τας βιογραφίας των από αλώσεως μέχρι του 1830 δια-
κριθέντων λογιών έχομεν εν τή διτόμω Νεοελληνική Φι-
λολογία του Α. Π. Βρετου ('Αθήναι 1854 και 57) εν τω
Σχεδιάσματι κατόπτρου τής Νεοελληνικής
Φιλολογίας του κ. Ι. Δεκιγγίλλα εν τή διατριβή του
Πατριάρχου Κωνσταντίου περι των μετ' α την αλωσιν
εκ του κλήρου άρετῆ και παιδείας διαπρεψάν-
των ('Ελλάς. Συγγρ. Κωνστ.) και εν τή Νεοελληνική
Φιλολογία του Κ. Σίθα ('Αθήναι 1868), και προς ην
αι υπό του άρχιμ. Άνδρ. Δημητρακοπούλου γενόμενα Προσ-

(1) 5 εβδ Δευτ. Π. 1897
δ Καραϊσκίνοι 180 Μαΐου, Πειραιώς/897.
Ε. Ακινάκης

πύγμα Ζωσιμαίων 200 Ν.
Τα κατά κη Κωφί 8, 1871
782 απ. 19.

ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ. ΕΡΕΥΝΩΝ.

Λόγος
Φαρμακία
1830
Αδων 572

θ ή και και διορθώσεις (Λειψία 1871), ως και αι υπό
άλλων λογιών, απέδειξαν ότι και ένταυθα όπως τέλειον έρ-
γον καταρτισθῆ δέον και χρόνος ικανός να παρέλθῃ και λό-
γιοι επί τούτω πολλοί να συνεργασθώσιν.

Βιογραφίας των τής αναγεννηθείσης 'Ελλάδος
λογιών έγραψεν ο κ. Α. Γούδας (Παράλ. Βίαι Α' 'Αθήναι
1870), Κεφαλληνών ο Α. Ματζαράκης· Χίων ο κ. Δ.
Ροδοκανάκης (Πανδ. φ. 526 και 528) / 'Ραιδεστού ο
Μ. Παρναίκας (Φιλ. Συλ. 'Επετ. Ι') και Κερκύρας οί κκ.
Βροκίνης και Δε-Βιζής ης ήσαντο δημοσιεύειν.

Ίδια δε και επί τούτω διαφόρους λογιούς των Βυζαντινών
χρόνων και πρό πάντων των επί Τουρκοκρατίας έβιογράφη-
σαν οί έξής κατ' αλφαβητικήν τάξιν αναγραφόμενοι εκ των
ήμετέρων λογιών:

Ο 'Αθανασιάδης Σπ. Νεόφυτον τόν Δουκαν ('Α-
θήναι 1858).

Ο 'Αριστείδης Γ. Βενιαμίν τόν Λέσβιον (Κ' πόλις
1880)

Ο 'Αριστοκλής Θ. Κωνσταντίον Α' τόν από Σινάου
πατριάρχην Κ' πόλεως ('Ελλάς. Συγγρ. Κωνστ. προλεγ.).

Ο Βελούδης Ίω. Ίωάννην Κομνηνόν τόν Δρύστρας
(Προσκυν. 'Αγ. 'Ορ. Ι. Κομν. προλεγ. Βενετία 1857), Κω-
σταντινόν τόν Κούμαν (Χρυσάλ. 'Ημερ. 1859) και
Δανιήλ τόν Έφέσου (Χρυσάλ. 'Ημερ. 1876).

Ο Βελούδης Σ. Νεόφυτον τόν Βάμβαν (Βενετία
1855).

Ο Γεδεών Μ. Ι. Δωρόθεον τόν Πρώιον ('Εφημ. Κων-
σταντινούπολις, έτος 5'). Κύριλλον τόν Λαυριώτην
(Χρονικόν Κυρίλλου προλεγ. 'Αθήναι 1877), Ίωάννην Μο-
ρεζήνον, Γεώργιον Χρυσόγονον, Γεώργιον Μα-
ναχόν και Ματθαίον Μυρέων (Μνημετα μεσαιων. 'Ελλ.
ποιήσεως προλεγ. 'Αθήναι 1878) και Ειρήνηνην τήν Σε-

Ερ. κ. 1873
οι μόνον
μαχίαν
κα ερωτησ
ε Κορινθ
Ζακυνθ
1876

122-126.

(1) Τον αυτος εξαμαρτωλους Σαλαμίνων 1897
Μαριναί και τῆ Μεγαλική Φαρμακία 1897
κ. Σαίδου, Ταρσίλλου 1872.
Σαλαμίνος Ραφίς: Βιογραφία παισίο Χοιτέ αρχ. 190.
Ζακύνθου 3/1897, Πειραιώς 1903

Βίοι γνησίου εν Αθηναις Μ. Γ. Λαζάρου 1874-5 σφ. 7
μεσοβίη Αθηνών, λυβικός, άρσος, εθνομαιικός, ύδαση
χιαμωός.

40
Σ. Μαραφός, εν Εφεί. Ραζ' εν Ν. 1918 σ. 263

ΛΕΞΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Βασποκρατόρισσαν (Ειρήν. άνέκδ. ποιήμα κτλ. προλεγ. Αθήναι 1879). Ν. Λογάρου εν Κερύ Βιδυνίης

Ο Γεννάδιος Γ. Κωνσταντινον τον Βαρδα-
λάχον εν Πρωτοίς της ειπ. εν Κλεοτ Μαιζέλης.

1873 αρχημ. Ο αρχιμ. Γώγος Γρ. Κωνσταντινον τον Τυ-
πάλδον (Κ[πολις 1868]. # μοίαν 1897 εν Πρωτοίς.

Ο Εύθυβούλης Κ. Μελέτιον τον Αθηνών (Εκ-
κλησ. Ιστ. Μελετιού προλεγ.), και Κωνσταντινον
τον Οικονόμον (Κ[πολις 1857]. Σουεδίος

1876 εν Η' Ο Θωμά Έλ. Βενιαμίν τον Λέσβιον (Κόριννα
Γ.) άκριβέστερον του κ. Γ. Αρισταίδου, επί τη βάσει των
σημειωμάτων του κ. Μ. Γεδεών και του Σοφ. Οικονόμου.

Ο Φίλιππος Ιωάννου Γρηγόριον τον Κων-
σταντάν (Λόγ. άκαδ.). 3' εν Κωνσταντινί 1897

Ο Καλλιόδης Κ. Ανναντήν Κομνηνήν (Φιλ.
Συλ. Έπετ. Η). 3' εν Κωνσταντινί 1897

Ο Κρίνος Κ. Αθανάσιον τον Ψαλίδαν
(Έστία, Ζ'). εν Α. Χοιρίαν εν ΕΦΕΚ. 181-3

Ο Κυριακού Α. Δ. Συνέσιον τον Κυρήνην, 3' εν Αθηναις

Ο Μάρουκας Ανδρ. Αθαγάσιον τον Πάριον
(Νεοελ. Φιλολ. Κ. Σχόλ.) εν Βαρσοβία 1853

Ο Μαυροκορδάτος Γ. Κωνσταντινον τον
Οικονόμον (Αθήναι 1857). εν Αθηναις 1857

Ο Οικονόμος Σφοκιής Μάρκον τον Κύπριον
(Αθήναι 1843), Φραγκίσκον τον Κόκκον (Α-
θήναι 1863), Δωρόθεον τον Λέσβιον (Χρυσολ.

Αθ. Δ'), Στέφανον τον Οικονόμον (Έθν. 'Η-
μερ. 1867), Μάρκον τον Μαμουναν (Πανδ. ΚΒ'),
Παναγιώτην τον Στατυραν (Έθν. 'Ημερ. 1868),
Νικόλαον τον Λογαδην (Έθν. 'Ημερ. 1869) εν 604-623
και Νικόλαον τον Μαυροκορδάτον (Νικο-
τιανής φύγος προλεγ. Βενετία 1876).

Ο Χ. Παρισιάκης, εν Αθηναις 1869 σφ. 8 σφ.

Νοτίαι εν Δ. Σ. Μαυροκορδάτο

Αθήναις 1874 σφ. 8 σφ. 24.

Αθηναις 1856 σφ. 83 μωδον εν Αθηναις εν Μεταβίης Μεαλλοίνας
Αθηναις 1856 σφ. 83 μωδον εν Αθηναις εν Μεταβίης Μεαλλοίνας

Ο Παράνικας Μ. Μάξιμον τον Μαργούβιον
(Φιλ. Συλ. Έπετ. Γ'). εν Αθηναις 1870

Ο Παμπούκης Χ. Νικηφόρον τον Παμπούκην
(Αθήναι 1869) εν Αθηναις 1869

Ο Παρραϊβός Χ. Ψήγαν τον Φεραϊον, (Αθήναι
1860). 3' εν Αθηναις 1860

Ο Ραγκαβής Α. Ρ. Γεώργιον τον Γεννάδιον
(Πανδ. ε'). Π. Γραμματικός εν Π. Νικαδία, Αρμολ. 1878

Ο Ράλλης Γ. Νεόφυτον τον Δούκην (Αθήναι
1855). εν Αθηναις 1855

Ο Ροδοκανλής Δ. Γεώργιον τον Κορέσιον (Α-
θήναι 1872). εν Αθηναις 1872

Ο Σάββας Κ. εκτός των εν τη Νεοελληνική αυτού
Φιλολογία και άλλων εν άλλοις μέρεσι προγενεστέρως
καταχωρηθεισών βιογραφιών, αρκετών λογίων τούς βίους έ-
ξακολουθεί γράφων και δημοσιεύων εν τοις προλεγομένοις
της μεγάλης συλλογής των υπ' αυτού νυν τό πρώτον εκδι-
δομένων έργων, ους αποφεύγομεν ίνα ενταύθα αναγράψωμεν
όπως μη έκτεινώμεθα υπέρ τό δέον.

Ο Σιδίνης Κ. Κωνσταντινον τον Οικονόμον
(Τεργέστη 1857). εν Αθηναις 1857

Ο Σχινός Μιχαήλ Κωνσταντινον τον Οικονό-
μον (Αθήναι 1857). 3' εν Αθηναις 1857

Ο Σολωμονίδης Σ. Χρυσανθον τον Καραβιαν και
Τερόθειον τον Δενδρινον (Συμόνη 1879).

Ο Σουρίας Γ. Νεόφυτον τον Βάμβαν (Πανδ. ε').
εν Αθηναις 1857

Ο Γανταλίδης Η. Στέφανον τον Καραθεοδωρήν
(Κων[πολις 1868]). εν Αθηναις 1868

Ο Τυπάλδος Αίμ. Σπυρίδωνα τον Βλαντήν
(Χρυσολ. 'Ημερ 1866).

Ο Υπερίδης Γ. Κ. Μιχαήλ τον Αποστόλην
εν Αθηναις 1857

(1) άρσος εν Αθηναις 1897 σφ. 38 σφ. 24

Κ. Σουρίας Γ. Νεόφυτον τον Βάμβαν (Πανδ. ε').
εν Αθηναις 1857

Κ. Σουρίας Γ. Νεόφυτον τον Βάμβαν (Πανδ. ε').
εν Αθηναις 1857

Κ. Σουρίας Γ. Νεόφυτον τον Βάμβαν (Πανδ. ε').
εν Αθηναις 1857

Κ. Σουρίας Γ. Νεόφυτον τον Βάμβαν (Πανδ. ε').
εν Αθηναις 1857

1895; 32. Μαρίνος...
42 ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
(Σμύρνη 1876) και Αλέξιον τόν Σπανόν (Σμύρνη 1878).

Ο Φιλητᾶς Χ. Παχώμιον τόν Ρουσάνον, Δασκηνόν τόν Στουδίτην, Ἰωαννίκιον τόν Καρτάνον (Κέρκυρα 1847) και Νικόλαον τόν Ρομάτην (Εὐρωπ. Ἐραριστ. 1858).

Ο Χιώτης Π. Ἀλέξιον τόν Νερούλην (Πανδ. ΙΑ'), Νικόλαον τόν Κούρσουλαν (Θεολογ. Ν. Κουρσ. Προλεγ. Ζάκυνθος 1866), Ἰωάννην τόν Κοντονῆν (Φιλίστ. Β') και Ἀντώνιον τόν Κατήφορον (Ζάκυνθος 1858).

Ο Ι. Δ. Κ. Κύριλλον τόν ἐκ Φουρνῶν (Ὁμῆρος 1877).
2. Δημοσιεύσεις ἔργων ἀνεκδότων:

Ἐργῶδες και μακρὸν λίαν θὰ ἦτο ἐάν ἐπεχειροῦμεν νὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα πάντας τοὺς ὅπως ἴδωμεν ἐκδόντας τι ἐκ τῶν περιωθέντων μνημείων τῆς τοῦ Μεσαίωτος ἔθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, εἴτε ἔργον μέγα εἶνε τοῦτο, εἴτε πραγματεία μικρά, εἴτε ἐν τέλει ἐπιστολή τις και ὀλιγόστιχον ἔγγραφο, εἰ και πολλάκις τὰ ἐλάχιστα ταῦτα διανοητικὰ ἔργα συγκρινόμενα πρὸς τὰ μέγιστα ἐπιβεβαιώσιν ἀπαξ ἔτι ὅτι οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ. Ἐν τοῖς ἐξῆς ἀρκούμεθα τῶν κυριωτέρων δημοσιύσεων ποιούμενων μνημείων.

Και δὴ ἐν πρώτοις εὐλογον και δίκαιον ἵνα περὶ τοῦ κ. Κ. Σάθρα γράψωμεν, ἐπαινοῦντες τὴν μεγάλην φιλοπονίαν τοῦ ἀνδρός, ὅστις δραστηρίως ἐργάζεται ἵνα τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρώσῃ και τὰ ἐσκοτισμένα διαφωτίσῃ τοῦ ἔθνικου ἡμῶν βίου διὰ τῆς μεγάλης σειράς τῶν δημοσιύσεων, αἰτινες παντοδαπῆς ὕλης μνημεία ἐκ τῆς μεσοχρονίου ἱστορίας προσκομίζουσιν ἡμῖν. Ἰδίᾳ ἡ πολιτικὴ και ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ἱστορία, ἡ φιλολογία και ἡ νομικὴ ἐπιστήμη πολλά ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ ἀρυσθῶσι τὰ καινὰ και τὰ ὠφέλιμα.

13 Μαΐου 1912
Ὁ Μαρίνος...
1899 - Ὁ Π. Σακελλίου...
1912

F 82. Μαρίνος...
1882...
ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ. ΕΡΕΥΝΩΝ. 43

Ἐδημοσίευσεν μέχρι τοῦδε: Ἀνεκδοτὸν χρονικὸν τοῦ Γαλαξειδίου εἰς ἓνα τόμον, Ἑλληνικὰ ἀνεκδοτὰ εἰς δύο, τῆς Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης ἐξ ὀγκῶδεις τόμους, τὸ Βυζαντινὸν Θέατρον εἰς δύο τόμους και τὰ Κατορθώματα Βασιλείου Διγενεοῦς Ἀκριτᾶ εἰς ἓνα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου φιλέλληνος Γάλλου E. Legrand. Ἀληθές ὅτι αἱ κριτικαὶ ἐρευναὶ τοῦ κ. Ι. Πανταζίδου (Ἀθηναίων Ζ', Η'), ἐπὶ τινος ἔργου τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ (Μεσ. Βιβλ. Δ.) ἀπέδειξαν ὅτι οὐχὶ μεθ' ὕσης ἔδει κριτικῆς ἐπιστασίας και ἐρεύνης γίνονται ἐν πολλοῖς αἱ δημοσιεύσεις αὗται, ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς δεικνυσι τὸ μέγα τῆς ἐπιχειρήσεως και τὸ δύσκολον εἰς ἣν ἀπεδύθη ὁ κ. Κ. Σάθρας, και εἰς ἣν ἔδει ὅπως μὴ ἀφεθῆ μόνος.

Ο κ. Ι. Σακελλίου πολλὰ σπουδαία δημόσια ἔγγραφα (Χρυσόβουλλα) και ἄλλα εἰς τὴν τοῦ Μεσαίωτος πολιτικὴν και ἐκκλησιαστικὴν ἀναφερόμενα ἱστορίαν χρήσιμα ἐδημοσίευσεν ἐν τε τῇ Πανδῶρᾳ και ἀλλαχοῦ.

Ο ἀρχιμ. Γ. Ἀφθονίδης ἐδημοσίευσεν ἐκ τοῦ μακροῦ ἔργου τοῦ Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Ἰά μετὰ τὴν ἀλωσιν, πηγὴν πλουσίαν εἰδήσεων διὰ τοὺς χρόνους τοῦτους. (+ 1895-29)

Ο κ. Γ. Κοίμης ἐδημοσίευσεν τοῦ Γ. Ζαβείρα τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον, ἧτοι ἀναγραφὴν τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως και ἐντεύθεν λογίων, ἀλλ' οὕτω πως, ὥστε ὁ λαμβάνων αὐτὸ μετὰ χεῖρας προκρίνει νὰ μὴ ἐγένετο μάλλον ἢ δημοσιεύσεις αὐτῆ· ὁ ἐκδότης πιστὸς κατὰ γράμμα εἰς τὸ μὴ ἐπενεγκεῖν τι τῷ πρωτοτύπῳ ἀνετύπωσεν ἀμα και τὰ ἀνορθογραφικὰ λάθη και τὰς ἄλλας ἐλλείψεις τὰς εἰς πρόχειρόν τι ἔργον μὴ ἐπιλείπουσας.

δ Γράμματα.
1. Γλῶσσα. Ἀθ. 1902. Ἐκδόσις Ἑλληνικῆς Ἐπιστ. Κ. 1896 ΚΕ.
Ἐν γένει περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης κέλτιστον ἔργον, διασῶζον ἡμῖν τὴν μνήμην τοῦ συγγραφέαντος, εἶνε τὸ τοῦ

Κ. Σακελλίου...
1876...
1892...
1912

Διεύθυνση Χερσ. σ. 31
 Βιβλίου (Συμμετοχή) μετ' Εταιρεία... 1891
 Ημερολόγιο 1891
 Χρησ. 1891
 ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
 1891

Κ. Καυδ'ος, Δ. Μαυροφύδου, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὑπὸ τῆς Ἐφορίας τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἐκδοθέν: Ἱστορία Ἑσ. πέρον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης [Σμύρνη 1870].

Μελέται καλὴ ἐπὶ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰσὶ τὰ ἐν ταῖς Βίξαντιναῖς Μελέταις ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Ζαμπελίου γραφέντα ὡς καὶ ἡ μικρὰ πραγματεία τοῦ αὐτοῦ: Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις τραγοῦδῳ. Τὰς κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τρέχοντος αἰῶνος ἀναφερίας ποικίλας καὶ ἀλλοκότους ὅλως θεωρίας περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, σκοπούσας τὴν ἐπὶ τὸ εὐμαθέστερον ρύθμισιν αὐτῆς, ἀρκούντως περιέλαθε, καὶ ἀνετύπωσε δείγματα ὅσους καὶ λεκτικῶν, ἐν τῇ περὶ γλώσσης πραγματεία αὐτοῦ ὁ Κ. Σάββας. Φθολογολογία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔγραψεν ὁ κ. Ι. Ν. Σταματέλος (Ζάκυνθος 1876).

Περὶ τῶν διαφόρων κατὰ τύπους περιπετειῶν καὶ παραλλαγῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διδασκτικώταται εἰσὶν αἱ διάφοροι τοπογραφικαὶ οὕτως εἰπεῖν ἱστορίαι αὐτῆς, οὕτω περὶ τῆς Τσακωνικῆς διαλέκτου ἔγραψε τὰ δέοντα ὁ αἰδέσ. Θ. Οἰκονόμος. Ἔγλῃ δ' ἐπὶ τούτῳ, πρὸς σπουδὴν καὶ μελέτην ἀφθονος καὶ πλουσία κεινται ἄ— αἱ διάφοροι Συλλογαὶ τῶν κατὰ τύπους Δημοτικῶν ἀσμάτων, οἷα ἡ τῆς Ἠπείρου τοῦ κ. Γ. Χασιώτου καὶ πληρεστέρα ἡ τοῦ Π. Ἀραβαντινοῦ, ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατ' ἑξῆς αὐτὰς ἐκδοθεῖσα. β'— αἱ διάφοροι Συλλογαὶ τῶν κατὰ τύπους Παραμυθίων, Παροιμιῶν, Ὀρκῶν, Κατάρων καὶ τῶν τοιούτων, μικρῶν ἀλλ' ἐκφραστικῶν, γλωσσικῶν προϊόντων. Τοιαύτας ἔχομεν τὴν τοῦ Ι. Βενιζέλου Συλλογὴν παροιμιῶν, τοῦ Π. Ἀραβαντινοῦ τὸ Παροιμιαστῆριον καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἀποτεθησαυρισμένη ἐν ταῖς διαφόροις Τοπογραφίαις, τοῖς περιοδικαῖς, τοῖς Ἡμερολογίοις, καὶ ταῖς Ἐπετηρίαις τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. γ'— καὶ τελευταῖον τὰ διάφορα Λεξιλόγια, ἐν οἷς ἔχει τις συνειλεγμένας καὶ ἐξηγημένας τὰς ἐπιχωριαζούσας φράσεις

(Handwritten notes in German and Greek)
 Karl Kay, Meyer, Thunb, Strassburg, Rosenberg.
 ...

καὶ λέξεις, οἷον καὶ τὸ τοῦ Ν. Πεταλά διὰ τὸ ἐν Θῆραις γλωσσικὸν ἰδίωμα καὶ τὰ τῶν ἄλλων ὅπου καὶ τὰ ἀνωτέρω. (Βουρῆ, ἀρχαῖα Λογία, Καρπύλας Νεοσύνη)

2. Σχολεῖα.

Ἀρχαίαι περιφήμου Σχολῆς ἔχομεν τὴν ἱστορίαν ἔδεν ἀ σημειώσωμεν: τὴν τῆς Ἀθήνησι Πλατωνικῆς Σχολῆς, ἥτις ὡς γνωστὸν μέχρις Ἰουστινιανοῦ διετηρήθη, γράφεισιν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ ὑφηγητοῦ Παναρ. Κωνσταντινίδου (Ἐρλάγγη 1874).

Περιεκτικωτάτην ἱστορίαν τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἱδρυθέντων καὶ διατηρουμένων Ἑλληνικῶν Σχολείων περιέχει τὸ ὑπὸ τοῦ Μ. Πικρανίκα δημοσιευθὲν Σχεδιάγραμμα κτλ. (Κ)πολις 1867). Ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει τῆς βίβλου ταύτης πολὺς ὁ ἔπαινος ὀφείλεται τῷ ἀκαμάτως ἐργασθέντι συντάκτῃ αὐτῆς περὶ τὴν πολλὰ ὀφθεν περιουσιωγὴν καὶ τακτοποίησιν τῶν σχετικῶν παντοδαπῶν εἰδήσεων, οὐχ ἥττον ὅμως ἐπαινετέον καὶ τὸν διακεκριμένον ἐκείνου λόγιον, τὸν τὰς περισσοτέρας τῶν εἰδήσεων τούτων παρασχόντα, εἰς τὴν σκιερὰν δὲ γωνίαν τῶν ὑποσημειώσεων μετροπρόπως πάνυ καταφυγόντα.

Ἰδίαι δὲ ἔγραψαν:

Περὶ τῆς ἐν Κ)πόλει Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς ὁ ἀπὸ Σιναιίου Κωνστάντιος Α' (Ἑλᾶς. Συγγρ. Κωνστ.), εἰς οὐ τὰ γραφέντα προσέθηκαν σημειώσεις ὁ Κ. Εὐθυβοῦλης καὶ ὁ Στ. Ἀριστάρχης (Φιλ. Σουλ. Ἐτ. Β'). μετὰ τούτους ἰδίαι ὁ κ. Α. Χαρίλαος (Ἐκθεσις περὶ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς 1870) καὶ ὁ κ. Μ. Παρανίνας (Φιλ. Σουλ. Ἐπετ. ΙΑ').

Περὶ τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ὁ κ. Κ. Ἐανθόπουλος (λόγος ἐξετ. 1864). ἡ δὲ Ἐφορία ἐξέδοτο τὰ τὴν Σχολὴν ἀφορώντα ἱστορικὰ ἔγγραφα (Σμύρνη 1877).

Περὶ τῶν ἐν Ἀθῆναις Σχολῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὁ κ. Θ. Χ. Φιλαδέλφειος (Χρυσ. ἀλ. Ἀθ. Δ').

Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ τῆς Πελοποννήσου Σχολῆς
 ...

+ Δ' Ερ δ ι τ. Παύλου αὐ Παύλου Ε' 112-114
 B. Φυλάκης ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
 Ταύροις (Κροκόβιτς) Ἰάκωβ' ὡς ἀρχι' ἰστορίας Χρ. Διὸς; Πικρὸς, Καρβασ 1869

Galzer der Pater λ' ἰσ. κ. Ε. Καστόρχης (Ἀθῆναι 1847 καὶ προσθήκας: ἐν ἑπιτομῇ 1902 Εὐαγγ. Κήρυκι 1865 καὶ Ἐφημ. Φιλομαθῶν φ. 551.)
 F. G. Μουζαφφά, Περὶ τῆς Σχολῆς Βιτύνης ἐν Πελοποννήσῳ ὁ Π. Παπακαλειρόπουλος (Ναύπλιον 1848). + Περὶ Πάτρης: Μ. Η. 3. Βιβλία καὶ Βιβλιοθήκαι.

Κατάλογον βιβλίων ἑλληνικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ μὴ, τῶν ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας μέχρι τοῦ 1830 ἐκτύπωθέντων ἐφιλοπόνησεν, ὅσον ἄριστον ἀκριβῆ, καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ διτόμῳ αὐτοῦ Νεοελληνικῆ Φιλολογίᾳ ὁ Α. Π. Βρετός. Ἄλλους καταλόγους βιβλίων συνέταξε ὁ Χ. Φιλητᾶς καὶ ὁ Π. Λάμπρος.

Περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθηκῶν ἐγράψεν ὁ Π. Λαμψρόφης ὁ κ. Α. Δημητριάδης (Λειψία 1871).

Περὶ τῆς ἐν Κ]πόλει τοῦ Ἀγίου Γάβρου ὁ Θ. Ζωγράφος (Καταλία 1861). περὶ τῆς ἐν Δημοτσάνῃ ὁ Ἱερόν. Βογιατζῆς καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις, Ἀθῶν καὶ Χίφου ἄλλοι ἀλλαχοῦ (Πανδ. Ζ' 85 καὶ Ε' 295).

+ Ταυμινὴ ἱστορίας, ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 τῆς ἐν Πάτρης ἱστορίας (Θίκασι.) Μουζαφφά
 Μουζαφφά ἱστορίας. 1901 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 Περὶ τῆς Βασιλέως Φαωῦ ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας

Περὶ Ἀγαπῆς ἐν Κροκόβιτς ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 ἀπὸ 1866 - 5 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας

Ταύροις καὶ πατριάρχης ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας 1866 ἰσ. φ
 Χρ. Α. Παπαδόπουλος, Περὶ τῆς ἐν Πάτρης ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 1896 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας Σπύργου Καστορῆ Παναγία

Περὶ ἱστορίας Βλαχίας, Ρουμανίας ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 mémoire sur l'état ancien et actuel de la Moldavie
 Bucharest 1902

ἱστορίας τῆς ἐν Κροκόβιτς ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 3 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας 1876.
 Σπύργου ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας 1932

ἰστορίας τῆς ἐν Κροκόβιτς ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 1906 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας 28 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας

Κ. Βουδοκῆς, ἱστορίας τῆς ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας 1870.
 Κ. Χοσρ, ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 Π. Δ. Χ. 105, ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ

ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΟΣ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ.
 Catalogue des livres en
 grecs anciens et modernes
 de la bibliothèque de la
 Société d'archéologie et
 d'histoire de la Grèce.
 à Énéoli ἐν τῇ Ἀρατολίῃ.

1. Σλαῦτοι.

Περὶ τῶν Σλαύων ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἰδίᾳ τῇ Ἑλλάδι ἔγραψαν ἰδίᾳ ὁ Κ. Παπαρηγόπουλος Σλαυϊκαὶ ἐν τῇ ἑπιτομῇ τῆς Ἑλληνικαῖς χρόναις ἐποικήσεις (Ἱστορ. Πραγμ. Α' Ἀθῆναι 1858)—ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος (Μέτρ. Κύπρ. Ἀθῆναι 1843) καὶ ὁ Σ. Π. Λάμπρος (Ὀλίγαι λέξεις περὶ Σλάβων ἐν Πελοποννήσῳ καὶ περὶ τῶν κληθέντων Σλαβικῶν κτιρίων τῆς Ὀλυμπίας. Ὁρα ἐφ. 1879).

2. Βούλγαροι.

Ὁ Ν. Ι. Κοκκώνης ἔγραψε τὴν Ἱστορίαν τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν ἐν Εὐρώπῃ μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατακτήσεως (Ἀθῆναι 1877).

3. Φράγκοι.

Τὴν ὑπὸ τῶν Φράγκων ἄλωσιν τῆς Κ]πόλεως ἰστορήσαν ὁ Ε. Σταματιᾶδης (Ἀθῆναι 1865), ὁ Α. Γ. Πασπάτης (Βυζ. Μελέτ. Β') καὶ ὁ Θ. Βενιζέλος (περὶ τῶν αἰτίων τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλώσεως, Ἀθῆναι 1879).

Τὴν ἱστορίαν τῶν Παλατινῶν Οὐρσῆνων ἦτοι

Χ. Φυλάκης, Βασιλεῖς 1866 ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας
 Βασιλεῖς (βασιλεῖς) Βασιλεῖς
 Pétersbourg 1856 (ἰσ. ὡς ἀρχι' ἰστορίας)

Καλοῦ - Νόμος

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

τοῦ ἐν Κεφάλληνια καὶ Ζακύνθῳ ἀρχαιότερος οἴκου καὶ ἐν γένει τῆς ἐν Ἑλλάδι Φραγκοκρατίας κέλιστα ἐγραψεν ὁ Ι. Ρωμανός (Γρατ. Ζώρζης προλεγ. Κέρκυρα 1870).

Τῶν δὲ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου Πελάγους Φράγκων ἡγεμόνων τὴν ἱστορίαν γραφεῖσιν ὑπὸ τοῦ P. Sauger μετέφρασεν ὁ Α. Π. Κεράλης, ὡς ἔνω ἐπισημ. *μετά*

4. Καταλάνοι.

Οἱ Καταλάνοι ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπιγράφεται ἀξιόλογος περὶ αὐτῶν ἱστορικὴ προγραμματικὴ τοῦ Ἐπ. Σταματιζίδου (Ἀθήναι 1870).

5. Ἴταλοί.

Περὶ τῶν ἐλθόντων εἰς τὴν Ἀνατολὴν Ἴταλῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν Γενουησιῶν ἀξία μελέτης εἰσὶν αἱ ἐπὶ τούτῳ ἱστορικαὶ ἐρευναι τοῦ κ. Α. Γ. Πασπάτη (Βλ. Μελετ. Β').

6. Ἑνετοί.

Πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου ἐγραψεν ὁ Ε. Λούντζης (Ἀθήναι 1856): ὁ Π. Καλλιγᾶς μετέφρασε τὴν τοῦ Α. Ραγκίου Ἑνετοκρατίαν ἐν Πελοποννήσῳ (Πανθ. ΙΒ' καὶ ΙΓ'). ὁ δὲ Σ. Ζημπέλιος ἐν τοῖς ἱστορικοῖς Σκηνογραφήμασιν (Ἀθήναι 1866) καὶ τοῖς Κρητικοῖς γράμοις ἱστορήσας τὴν Κρήτην ἐπὶ Ἑνετῶν.

7. Τούρκοι.

Τὴν ἱστορίαν τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς Κ[α] πόλεως, μετ' ἀκριβεῖας γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ Μόρτμαν πατρὸς, μετέφρασεν ὁ Α. Β.

Ὁ Κ. Κροκιδᾶς ἤρξατο πρό καιροῦ δημοσιεύων μετὰ φρασίν τῆς γνωστῆς τοῦ Χάμμερ ἱστορίας τοῦ Τουρκικοῦ ἰκράτους, ἰδίᾳ ἐνιαχοῦ προσθέμενος σημειώσεις.

Ἐσχάτως δ' ἐβράνθῃ ὁ πρῶτος τόμος τῆς ἱστορίας καὶ καταγωγῆς τῶν Τούρκων, συγγραφῆς πρωτοτύπου τοῦ κ. Μ. Χαμρουδοπούλου (Σμύρνη 1880).

Ἐσχάτως δ' ἐβράνθῃ ὁ πρῶτος τόμος τῆς ἱστορίας καὶ καταγωγῆς τῶν Τούρκων, συγγραφῆς πρωτοτύπου τοῦ κ. Μ. Χαμρουδοπούλου (Σμύρνη 1880). *Ἐσχάτως δ' ἐβράνθῃ ὁ πρῶτος τόμος τῆς ἱστορίας καὶ καταγωγῆς τῶν Τούρκων, συγγραφῆς πρωτοτύπου τοῦ κ. Μ. Χαμρουδοπούλου (Σμύρνη 1880).*

Προσέδωκεν
Ρόδος/88
ὁ Ροβινσον
de Brifley
A. Evans
Σμύρνη
Βασιλειάνης
Ἐπιφ.

Ἐπισημ. Νόμος

Ἐπισημ. Νόμος

ΤῶΝ ΜΕΣΑΙΩΝ. ΕΡΕΥΝΩΝ.

Καρολὸς Β΄, μετὰ τῆς Κροκιδᾶς
8. Ρώσοι.

Διὰ τὸν κατὰ τὸ 1769 εἰς τὸ Αἶγαίον κατέπλουν τῶν Ρώσων ἔγραψέ τινα ὁ Κ. Στεφάνου δημοσιεύσας τὰ ἀνεκδότα ἐγγράφα τῆς ὑπὸ τῶν Ρώσων κατοχῆς τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου (Ἀθήναι 1877). ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κ. Δ. Χαβιαρᾶς (Παρν. Γ'). *Ὁ Χαβιαρᾶς ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου (Ἀθήναι 1877). ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κ. Δ. Χαβιαρᾶς (Παρν. Γ').*

1. Λόγιοι.

Πολλοὶ Ἕλληνες φεύγοντες τὴν οἰκίαν ἀκαταστασίαν ἢ καὶ σπουδάζαντες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἐθισθέντες εἰς τὸν αὐτῶν βίον, ἔζησαν καὶ ἀπέθανον μακρὰν τῆς γενεθλίου, διακριθέντες καὶ τιμηθέντες παρὰ τοῖς ἀλλοφύλοις εἴτε ὡς ἐπιστήμονες, εἴτε ὡς λόγιοι, εἴτε ὡς λειτουργοὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας καὶ ἐκκλησίας, εἴτε καὶ ὅπως δῆποτε ἄλλως.

Τὰς βιογραφίας πάντων τούτων, γραφεῖσας ὑπὸ πολλῶν ἐπακριβῶς νὰ ἀριθμώσωμεν ἐνταῦθα οὔτε θέλομεν, οὔτε καὶ δυνάμεθα. πολλὰς ἐξ αὐτῶν εὐρίσκομεν ἐν τῇ δυάδι τῶν Νεοελληνικῶν Φιλολογιῶν, ἄλλας δὲ ἀλλαχοῦ. Ἐν τοῖς ἐξῆς ἀναγράφομεν ὅσους ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων ἔγραψαν.

Περὶ τῶν εἰς Ἴταλίαν προσφυγόντων Ἑλλήνων λογίων κατὰ τὸ 1453 ἔγραψεν ὁ Δ. Μαυροφύδης (Φιλίστωρ).

Ὁ Ἀνδρέας Μουστοζύδης κατέστησεν ἡμῖν γνωστὰ τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς βίους πολλῶν Ἑλλήνων, οἵτινες εἴτε ὡς ἐπιστήμονες, εἴτε ὡς τεχνίται, εἴτε ὡς λόγιοι ἔζησαν ἐν τῇ ξένῃ οὕτως ἐγνωρίσαμεν Στυλιανὸν τὸν Μάστρακα, καθηγητὴν τοῦ δικαίου ἐν τῷ τοῦ Παταύσιου Πανεπιστημίου, τοὺς ζωγράφους Ἀντώνιον τὸν Βασιλάκη καὶ ἐκ Μήλου, Κυριακὸν τὸν Θεοσόπουλον, Μιχαὴλ τὸν Δαμασκηνὸν, Ἐμμανουὴλ τὸν ἱερέα, Παναγιώτην καὶ Νικόλαον Δοξάρᾶν, πατέρα καὶ υἱόν, τοὺς λογιῶς Νίκανδρον τὸν Νούκιον, Ἀντώνιον τὸν

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους)

ὁ Σαρ. δὲ Βούρμης, ὁ Αἰζῆς, ὁ Βροκίης καὶ Κερκίρης φασὶν ἴδωσιν ἀπὸ τῆς ἐφημερίδος διὰ τῶν εἰς τὸν Ἑλλήνων ἱστορίας. *Ἐπισημ. Νόμος*

Ἐπισημ. Νόμος

Ἐπισημ. Νόμος

Ἐπισημ. Νόμος

Ἐπισημ. Νόμος

ΛΕΞΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐπαρχον καὶ ἄλλους (Ἑλληνομν. Α', Γ', Ε', Πανδ. Ζ', ΙΖ', ΙΗ'). Τὸν ἀνωτέρω ζωγράφον Κυριακὸν ἄλλος βιογραφήσας κάλλιον (Ἐθν. Ἐπιθ.) διώρωσε τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ γράφας Θεοτοκόπουλον.

Ὁ Σοφοκλῆς Οἰκονόμος ἔγραψε περὶ τοῦ Ἀγγέλου Βεργικίου (Πανδ. ΙΖ') φημισθέντος ὡς ἐξόχου καλλιγράφου ἐν Γαλλίᾳ, ἐξ οὗ ἐπεκράτησε καὶ τὸ παροιμιώδες ρητόν: écrire comme un ange.

Ὁ κ. Δ. Ῥοδοκανάκης ἐξέδωκε τὴν βιογραφίαν Λέοντος τοῦ Ἀλλατίου (Ἀθῆναι 1872), διακριθέντος ὡς κληρικου καὶ λογίου ἐν Ρώμῃ καὶ τὴν Κωνσταντίνου τοῦ Ῥοδοκανάκιδος, ἐπιτίμου ἱατροῦ Καρόλου τοῦ Β', βασιλέως τῆς Ἀγγλίας (Ἀθῆναι 1872).

Ὁ Π. Ἀργυροπούλος, ἐν πανηγυρικῷ λόγῳ, ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὸν Ἀδάμ ἀντίον Κοραῆν ζήσαντα τὸ πλεῖστον καὶ ἀποθανόντα ἐν Παρισίοις, ὧν τὴν γῆν ἴσα τῇ φυσάσῃ πεφιλημένην ἐθεώρει. Παραλείπομεν τοὺς ἄλλους περὶ τοῦ διασήμου τούτου Ἕλληνος τῶν Παρισίων γράψαντας καὶ δὴ τελευταίον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀνακομιδῆς τῶν ὀστῶν αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἐν Παρισίοις Ἑλλήνων λογίων ὑπάρχει γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ Κ. Νικολοπούλου καλὴ πραγματεία, τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα ἐν συντόμῳ ἐπιθεμένη (Ἐθν. Ἡμερολόγιον Βρετοῦ 1866).

Διὰ τοὺς ἐν Ρωσσίᾳ λίαν τιμηθέντας ἀδελφούς Λεϊκούδα εἰς ἔγραψεν ὁ Α. Λάσκαρης (Φιλ. Σουλ. Ἐτ. Β') ὁμοίως δὲ περὶ ἄλλων δύο Ἑλλήνων διακριθέντων μεγάλως ὡς κληρικῶν αὐτόθι, Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου καὶ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, οὐχὶ ὀλίγοι, ἐξ ὧν ἐνταῦθα σημειούμεν τὰς τοῦ Α. Στούρζα Ἀναμνήσεις καὶ Εἰκόνας, ὧν μετάφρασιν ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Γ. Σούτσος (Ἀθῆναι 1861), καὶ ὁ Σεβασ. ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου κ. Νικόλαος Κατραμῆς γράφας Ἱστορικὰς διασαφήσεις ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν.

Schulmeister X 1892/1900
Segrand
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

Σαυρίδι λαμάρου Κριμαία (1861)

Rise, Memoires du Prince Soutzo, Venise 1899.
Ἰωάννη Νεφροσάνου, Πόλις Ζακύνθου (1891-1897) Ἰανν. 1897.
Τὸν Μεσαιῶν. Ερευνῶν.
Εὐδ. Ζωγράφου

σεις περὶ τῆς πατρίδος Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου (Ζάκυνθ. 1854.).

Περὶ τοῦ σοφοῦ Ἕλληνος Βουδιστοῦ, τοῦ ἐν Καλοῦτῃ ζήσαντος Γρηγορίου Γαλανοῦ μανθάνομεν τὰ δέοντα ἐν τοῖς προλόγοις τῶν Ἰνδικῶν αὐτοῦ μεταφράσεων ἐκ δὲ 1881 - τῆς ὑπὸ τοῦ Ἠλία Τανταλίδου δημοσιευθείσης Ἰνδικῆς Ἐπιτομῆς Ἀλληλογραφίας τὸν βίον Γρηγορίου τοῦ Σιγφρ. Νεφροσάνου, ζήσαντος ἐν Δάκκῃ τῶν Ἰνδιῶν. (Κ)πολις 1852).

2. Ἐμποροί.

Πολλοὶ Ἕλληνες τὸ ἐμπόριον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ρωσσίᾳ, μετερχόμενοι ἐπλούτησαν μεγάλως, ἀλλὰ καὶ μεγάλως ἀφίλησαν τὴν πατρίδα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Τοὺς βίους λοιπὸν τούτων καὶ τὰ ἔργα, ἀξία μελέτης καὶ μιμήσεως, εὐρίσκει τις εἰς ἓνα τόμον ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γούδα ἐπιμελῶς συνειλεγμένα καὶ κατεστρωμένα (Παρόλλ. Βίος Ἐμποροῦ).

3. Ἀποικίαι.

Μελέτην σπουδαίαν ἐπὶ τῶν περιωρισμένων λειψάνων τῶν ἐν Ἰταλίᾳ μεγάλων ἐκείνων Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ἔγραψεν ὁ κ. Σ. Ζαμπέλιος, ἐκδοὺς τὰ Ἰταλο-ελληνικὰ (Ἀθῆναι 1865).

Ὁ μακαρίτης Γ. Γ. Παπαδόπουλος ἔγραψε περὶ τοῦ ἐν Βλαχίᾳ Ἑλληνισμοῦ (Πανδ. Γ') καὶ περὶ τῶν εἰς Αἰάκιον τῆς Κορσικῆς ἐγκατασταθέντων Πελοποννησίων, καὶ δὴ τῆς οἰκογενείας Στεφανοπούλων, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ' ἑκατ. (Ἀθῆναι 1865.).

Περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἀποικίας ἔγραψεν ὁ Ι. Βελοῦδης, τὰ ἐξῆς περὶ αὐτῆς συντάξας καὶ ἐκδοὺς περιεκτικώτατα ἔργα: Sulla colonia Greca stefilita in Venezia (Βενετία 1849). Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ (Βενετία 1872) καὶ Ἑλλήνων ὀρθοδόξων τῆς ἐν Βενετίᾳ ἀποικίας ἔγγραφα (Βενετία 1873).

Παρόλλ.

Μ. Γούδα ἐπιμ. 1916-7 - Ἰταλικαὶ ἀποικίαι αὐτῶν ἐκδομένης 1919.

25. 1893
Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκη ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1894
Ἰωάννη Νεφροσάνου ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1897
Κ. Νικολοπούλου ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1866
Γ. Γ. Παπαδόπουλου ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1865
Σ. Ζαμπέλιου ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1865
Ι. Βελοῦδου ἐπὶ τῇ βιογραφίᾳ τῶν ἀδελφῶν (Βενετία) 1873
1893
1894
1897
1866
1865
1873

Σύλλογος ἐν ὀνόματι Κόσμου, ἐτος 1895 (Πρωτ. δ. Πρωτ. 1895)
 3 ἐν Νεφέλει, Κεραυνός 1900) 3 οὐ Σωφρονίου ἐπαχθῆς ἀρχιζωῆς

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Περὶ τῆς ἐν Λεϊψία ἀποικίας ἔχει τινὰ ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος (Νικολ. ψφγ. προλεγ. Βενετία 1876) καὶ ὁ Τελων. Ζωγράφου

Περὶ τῆς ἐν Λονδίῳ ἀποικίας εἰδήσεις τινὰς παρέσχεν ὁ Δ. Ροδοκανάκης (Λέοντ. Ἄλλατ. Ἑλλάς, Ἀθήναι 1872) ἡ Γερμανὴ ἐν ἐκδοτικῆς ἐπιχειρήσει Νικολ. Βλαχουδάκης

Περὶ τῆς ἐν Ὀδησσῷ ἀποικίας ἐπραγματεύθη ὁ Χ. Βουλόδημος· ἐξεδόθη δὲ καὶ ἡ πρώτη πεντηκονταετηρίδα τῆς ἐν Ὀδησσῷ Ἑλλην. Σχολῆς (Ὀδησσός 1872).

Περὶ τῶν ἐν Ἰνδία Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ἐγγνωστοποίησέν τινα ὁ Ἡλίας Τανταλίδης (Ἰνδ. ἀλληλογραφία, προλεγ. Κ) πόλις 1852) ἡ Τριναδρόν καὶ ἡ ἀποικία τῶν Ἰνδίων

Ἐν τέλει περὶ τῶν ἐν Ἀβουσσινίᾳ Ἑλλήνων ἔγραψεν ὁ Κ. Σάθας (Ἀττικὸν ἡμερολ. 1868) ἡ ὁ Νικόλαος Μωϊσάας (1764) ὁ Τελων. ἐν ἐκδοτικῆς ἐπιχειρήσει

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετηρίδα διὰ τὴν ἔρευνα καὶ μελέτην τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα ὑπὸ Ἑλλήνων συνταχθέντα καὶ δημοσιευθέντα ἔργα. Ἐννοεῖται ὅτι παρελείφθησάν τινα καὶ ἀπεσιωπήθησαν ἄλλα ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἀλλὰ τοῦτο συγχωρητέον πρῶτον διότι ὑπὸ γενικὴν καὶ περιληπτικὴν ἔποψιν συνετάχθη ἡ παρούσα ἐκθεσις, δεύτερον διότι δύσκολος καὶ μεγάλη ἡ ἐπιχείρησις τοῦ περὶ πάντων εἰπεῖν καὶ γράψαι καὶ τρίτον διότι τινὰ τῶν ἔργων τούτων οὔτε πρόχειρα, οὔτε καὶ λίαν γνωστὰ ὑπάρχουσιν ὥστε πᾶς περὶ αὐτῶν λόγος νὰ ἦ ἀκριβής καὶ τέλειος. Ὅπως δὲ ἄποτε πιστεύομεν ὅτι οὐχὶ μέγα τι καὶ σπουδαῖον τὸ ἐκτός τῆς παρουσίας, ἀκουσίως βεβαίως, τελέειν.

Ὁ συνεταιρισμὸς καὶ ἡ ἐν κοινῇ ἐργασία, ἥς τηλικαύτην βλέπομεν τὴν ἐπιτυχίαν ἐν ταῖς βιωτικαῖς σχέσεσιν ἐφαρμοζομένης, ἐζητήθη ὅπως καὶ εἰς τὴν μελέτην καὶ σπουδὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα εἰσαχθῆ. Οὕτω συνέστη πρὸ ἐτῶν ἐνταῦθα ὁ Σὺ λ λ ο γ ο ς τ ῶ ν Μ ε σ α ι ω ν ι κ ῶ ν Σ π ο υ δ ῶ ν. Περὶ τοῦ Συλλόγου τούτου οὐχὶ μακρὰν καὶ

219. Μαργ. Βλ. δ. 1001-1004 12

3 οὐκ ἀδυνατεῖ ἐν ἐπιχειρήσει ἐξ ἀρχῆς ἕως ἄρτι
 Μαργαρίτη Κυριακοῦ καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ἐξ ἀρχῆς ἕως ἄρτι
 ὁ Σ. Κ. Οἰκονόμος καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ἐξ ἀρχῆς ἕως ἄρτι
 ἑπιχειρήσεως ἐξ ἀρχῆς ἕως ἄρτι (1895-1896)

Συλλογὸς ἐν ὀνόματι Κόσμου, ἐτος 1895
 3 ἐν Νεφέλει, Κεραυνός 1900
 574/1910 (1895)

Σύλλογος ἐν ὀνόματι Κόσμου, ἐτος 1895
 3 ἐν Νεφέλει, Κεραυνός 1900
 574/1910 (1895)

μεγαλῆγορον μνεῖαν ἔχομεν ἵνα ποιήσωμεν, διότι κατὰ τὸν ὑπερτριετῆ αὐτοῦ βίον οὐδὲν τι ἀναγραφῆς ἐνταῦθα ἀξίον παρήγαγεν. Αἷτια δὲ τούτου καθ' ἡμᾶς δύο· τὸ μὲν τὸ καιροφανὲς οὕτως εἰπεῖν, καὶ ὅπως ἀπρόσιτον τοῖς πολλοῖς τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ τὸ ἀκατάλληλον τῆς ἀτμοσφαιρας ἐν ἔργον ἐγεννήθη καὶ ἐβίωσε. Τῶ ὄντι· πόσοι καὶ ποιοὶ ἐκεῖνοι, οὓς ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ ὁ Σὺ λ λ ο γ ο ς οὗτος, ἀφ' οὗ σχεδὸν γενικῶς ἐπιστεύετο ὅτι διὰ τὴν μεσοχρόνιον ἡμῶν ἱστορίαν ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ λεχθὲν «τὰ δ' ἐπέκεινα θίνες ἀνδρῶν καὶ πηλὸς αἰδίνης», οὐδὲν δηλοῦν περικλειούσης τὸ σπουδαῖον καὶ ἐνδιαφέρον πρὸς μελέτην; Πόσοι δὲ καὶ ποιοὶ ἐπίσης οἱ προσελκυθέντες, οἵτινες καρποφόρως ἠδύνατο νὰ ἐργασθῶσιν ἐν κοινῷ, ὅτε βαρυβρομον ἦχει τὸ τηλεβόλον περίε, βαρυσίμος δὲ διεκέρυτο πανταχοῦ ὁ τῆς πυρίτιδος καρπὸς καὶ ἐπομένως ὁ Σὺ λ λ ο γ ο ς ἀπομεμονωμένος ὅπως ἐδεῖ ἐξ ἰδίων μόνον σθένος καὶ δύναμιν νὰ ἀρύηται; Καὶ ὅμως, ὦμεν δίκαιοι· τοῦ Συλλόγου ἐκεῖνου κατὰ τοῦτο δέον εὐφρῆμης νὰ μνησθῶμεν καθότι κατάρθως νὰ ἐμφυσῆσθαι εἰς οὐκ ὀλίγους ἐκ τῶν λογίων τὸν ζῆλον καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὰς Μεσαιωνικὰς ἐρεῖνας καὶ σπουδάς· νὰ καταστήσῃ δ' ἀφ' ἑτέρου τὰς ἐργασίας τούτων ἀσπαστάς καὶ ἐνδιαφερούσας τοῖς πολλοῖς. Βεβαίως τοῦ ἀροτριῶντος τὸ ἔργον παρέρχεται ἀφανὲς καὶ ἀπαράτηρητον, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἕνα ἔσται ἡ χάρις τοῦ θερίζοντος γεωργοῦ· καὶ ἡ Μεσαιωνικὴ νῦν Ἐταιρία θερίζει τοὺς καρποὺς τῶν ἔργων αὐτοῦ βλέπουσα ὅσημέραι πληρούμενον τὸν κατάλογον τῶν μελῶν αὐτῆς, πολὺ δὲ τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτῆς τῶν πολλῶν τρεφόμενον.

Ἡ Ἐταιρία τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν ἱδρυμένη ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους διέδοχος καθ' ὅλα ὑπάρχει τοῦ Συλλόγου ἐκεῖνου. Τί διεπραξέ μεχρὶ τοῦδε αὕτη, ἀντὶ πολλῶν ἔργων ἐκφραστικώτατα λέγει τὸ ἐπ' αἰσίους οἰωνοῖς ἀρχόμενον νὰ δημοσιεύηται ἀπὸ τοῦδε Δελτίον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ὅπόσους ὅμως καὶ ὁποίους βοηθοὺς καὶ συναντιλήπτορας εὐρεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς

Περὶ τῆς ἐν ὀνόματι Κόσμου, ἐτος 1895
 3 ἐν Νεφέλει, Κεραυνός 1900
 574/1910 (1895)

Βασιλ. Βιβλιοθήκη
 Βασιλ. Βιβλιοθήκη
 Βασιλ. Βιβλιοθήκη

Εργαστήριον ἑλληνικῆς γραμμῆς καὶ ἱστορίας
Ἐκδόσεις τῆς ἐταιρείας 1879 σ. 2-4, 26-32, 51-2

Φιλολογικὴ ἐταιρεία
Ἐκδόσεις
1877 (ε)
Ἰωάν. Παν.
Ἐκδόσεις
(23)

ἐν τῷ σταδίῳ καταλοῦσα ἔδει ἐνταῦθα ἵνα διὰ μακροτέρων ἀναγράψωμεν ἀρκοῦμεθα ὅμως παρατιθέμενοι τούτου μίαν ἀλλὰ καὶ καλὴν ἐνδειξίν. τὰ ὀλίγα, δηλαδή, ἅτινα ἔγραψεν ἡ ἐν Παρισίοις Revue Critique, τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἐταιρίας ἀναγγέλλουσα· ἡ ἔφημερίς αὐτὴ ὑπάρχει πολλοῦ λόγου καὶ προσοχῆς ἀξία οὐχὶ βεβαίως διὰ τὸ πολυζήτημον τῶν ἀγνωστῶν αὐτῆς ὅσον διὰ τὸ ἐκλεκτὸν αὐτῶν καὶ τὸ σπουδαῖον καὶ ἐπιβλητικὸν τῆς ἀξίας τῶν συντακτῶν. Ἡ περικοπὴ αὐτῆ ἔχει ὡς ἔπεται καὶ δι' αὐτῆς ἐπισημαζῶ τὸ σημεῖωμά μου τοῦτο: (ἴδε τὸ φύλλον τῆς 12 Ἀπριλίου 1880).

«La société philologique et littéraire, fondée à Constantinople, il y a quelques années, pour l'étude du moyen-âge Byzantin, s'était vu dans la nécessité de suspendre ses travaux, par suite des circonstances douloureuses, que l'Orient a traversées depuis 1875. Cette interruption vient enfin de prendre un terme; depuis quatre ou cinq mois, la Société, entièrement réorganisée, a repris son oeuvre avec succès. Rechercher et publier les monuments écrits dumoyen-âge byzantin telle est le but qu'elle se propose elle fait un chaleureux appel à tous ceux, qui s'occupent de l'Orient; elle accepte avec reconnaissance toutes les indications qu'on voudra bien lui fournir relativement à ce qui fait l'objet de ses études. Le président de cette Société est M. Sabbas Joannidis, ex-professeur à l'école Hellénique de Trébizonde, auteur estimé d'un livre sur les colonies Grecques des bords du Pont Euxin; l'un des membres les plus actifs et les plus instruits de la même association est M. Manuel Gédéon. Ces deux noms seuls nous sont un sûr garant du soin et de la méthode que la Société apportera dans la direction de ses travaux. On ne saurait lui souhaiter un trop grand succès».

Ph. Mayer, der Theologische litteratur d. Griechischen Kirche in der russischen Reichthum, Leipzig 1879
ἸΩ. Α. ΚΗΠΟΥΡΙΑΝΟΣ

Zeitschrift für die byzantinische
Vermittel (Petersburg), 1877
Byzantium, Asien, Echo d'Orient
Bessariae et orientis Christianis, Analecta Bellandina

ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΚΕΡΑΜΙΑ.

(Ἵπεβλήθη ἐν τῇ τακτικῇ ΔΑ' συνεδρίῳ.)

Ἐχετε, κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐπιθυμίαν, βραχεῖαν σημεῖωσιν περὶ τῶν βυζαντινῶν κεραμίων, ἅτινα κέκτηται ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία· ἐκ τούτων δέ, εἰς (22) εἰκοσιδύο ἀριθμουμένων, τὰ μὲν δεκαπέντε πρῶτα (15) ἀνήκον εἰς τὸ πτωχὸν Μουσεῖον τοῦ Συλλόγου τῶν μεσαιωνικῶν σπουδῶν, τὰ πέντε εἰςὶ δῶρον τῶν κκ. Γεωργίου Σακελλαρίου (3) καὶ Μ. Ι. Γεδεῶν (2) καὶ τὰ δύο τέλος τοῦ κ. Σάββα Ἰωαννίδου.

Τῶν δεκαπέντε πρῶτων τὸ μὲν εἶναι πῆλινον λυχνάριον φέρον ἐπὶ τῆς λαβῆς καλῆς κατασκευῆς σταυρὸν, τὸ ἕτερον εἶναι μονόγραμμα, περὶ οὗ προσεχώσ, τὰ δὲ λοιπὰ δεκατρία πλίνθοι, ὧν αἱ μὲν δώδεκα ἐκ τῶν περὶ τὴν πύλην τοῦ ἀγίου Ρωμανοῦ (Τόπ-καπού) τειχῶν, ἡ δὲ δεκάτη τρίτη εὐρέθη ὀπισθεν τῶν τειχῶν τῶν περὶ τὴν πύλην τῆς Γυρολίμνης καὶ τὸ πενταπύργιον.

Ἡ πλίνθος αὕτη μόνη φέρει τὸ ἐπ' αὐτῆς ὄνομα εἰς δύο στίχους

ΙΩΑΝ

ΝΤΟΥΝ

ἀλλ' ἄγνοῶ εἰς τίνα Ἰωάννην ἀνήκει· ὁ σοφὸς Déthier ὁ περιγράφας τὰς ἐκ Μακροχωρίου ἐνεπιγράφους πλίνθους * παραδέχεται πάντα τὰ ἐπὶ τῶν πλίνθων ὀνόματα ὡς ἀνήκοντα εἰς πατριάρχας· πλὴν πόσον δικαιοῦται ἐν τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ταύτη δὲν λέγω τι, καθόσον οἱ πατριάρχαι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μοι φαίνεται ἄτοπον ἵνα δεχθῶ ὅτι μετῆρχοντο καὶ τὸν πλινθοποιῶν· ἐγὼ φρονῶ ὅτι πάντα τὰ φερόντα εἰς δύο στίχους ὀνόματα κερῆμια παρέχουσιν ἡμῖν

* Βλέπε τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τὰ περισθέντα· τόμ. Δ', σελ. 161—169.

τὸ ὄνομα ἐνὸς πλινθοποιῦ, αἱ δὲ πλίνθοι ἐφ' ὧν ἀναγινώσκονται τὰ στοιχεῖα INN, IN κτλ. ὑποδεικνύουσιν ἴμιν μόνον τὴν Ἰνδικτιῶνα, καθ' ἣν κατεσκευάσθησαν καὶ μεθ' ἣν ἐπονται τὰ στοιχεῖα Θ, Ν, Ι κτλ. τὸ ἔτος δηλοῦντα τῆς Ἰνδικτιῶνος. Αἱ ἡμέτεροι δώδεκα πλίνθοι (ἴδε πίναξ Α', ἀριθμ. 1—12) ἔτη Ἰνδικτιῶνος σημειοῦσαι δηλοῦσιν ὅτι ἀνήκουσιν οὐχὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὡς λέγει ὁ σοφὸς **Déthier**, ἀλλ' εἰς δημόσιον οἰκοδόμημα, οὕτινος γνωρίζουσιν ἡμῖν μόνον τὴν ἐποχὴν τῆς οἰκοδομῆς.

Δύο κεράμια ἐδωρήθησαν τῇ Ἐταιρίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Σάββα Ἰωαννίδου· τὸ μὲν εἶναι πλίνθος φέρουσα τὴν λέξιν

† ΔΟ

ΜΝΟΥ

τὸ δὲ τεμάχιον πηλίνου ἀγγείου φέροντος σταυρὸν κομψότατα κατεσκευασμένον καὶ τὰ στοιχεῖα ΝΕ ἐξ ἐνὸς μόνου μέρους, διότι τὸ ἕτερον μέρος ὑπάρχει τεθραυσμένον· ἀνήκει πιθανῶς εἰς Μοῆν ἢ Ἐκκλησίαν τινὰ, ἀλλ' ἴσως τὴν Νέαν Μοῆν, καὶ εὐρέθη ἔξω τῶν ἐν Βλάχκᾳ τειχῶν. (ἴδε πίναξ Α' ἀριθμ. 14 καὶ 15).

Πέντε ἕτεροι πλίνθοι φέρουσι τὸ ὄνομα (πίναξ Α' ἀριθμ. 16)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

καὶ ἀνευρέθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, τὰς γενομένας ἐσχάτως περὶ τὸ Ἀράπ-τζαμισὶ τοῦ Γαλατᾶ, περὶ ὧν τοσαῦτα ἐμυθολόγησαν αἱ ἐφημερίδες· ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο οὐδαμῶς ἀνήκει εἰς καὶν κτισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου γινώσκωμεν καλῶς, διότι τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου τούτου ἐγένετο περὶ τὸ σημερινὸν Φουντουκλί ὅπου ἐκοδόμησε καὶν ὁ ἅγιος Ἀνδρέας· ὅτι δὲ αἱ φέρουσαι τὸ ὄνομα Κωνσταντίνος πλίνθοι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν Μ. Κωνσταντῖνον ἢ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, τοῦτο γνωστόν ἐστι τοῖς καὶ ἄκρω δακτύλῳ ἀψαμένοις τῆς μεσῆλικος ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ· μοὶ εἶναι δ' ἔμπορον πῶς ὁ πολὺς **Déthier** ἀγνοεῖ ὅτι ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ πολλοὺς αἰῶνας κατόπιν οὐ

αὐτοκράτορες ἐχρῶντο ἐπισήμῳ γλώσση τῇ λατινικῇ. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν κατὰ τὸ Ἀράπ-τζαμισὶ ἐρειπίων, ἐν οἷς τὰ ψηφροτεήματα τοῦ ἐδάφους μετ' ἐκπλήξεώς μου εἶδον ἐν ταῖς ἐφημερίδαισι ὅτι μετεβλήθησαν εἰς μωσαϊκὰς εἰκόνας, τοῦτο μόνον δύναμαι ἄνακρινώσω τῇ Ἐταιρίᾳ ὡς βέβαιον πόρισμα ὅτι τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος τοῦ Γαλατᾶ κεῖται τέσσαρα περίπου μέτρα κάτωθεν τοῦ σημερινοῦ, καὶ ὅτι τὸ μέρος τὸ ἀνασκαφέν εἶναι πιθανῶς ὁ περίβολος τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίας Μαύρας ἴσως δὲ καὶ τὸ νεκροταφεῖον, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῶν πολλῶν ἀνθρωπίνων ὀστέων καὶ κρανίου, εὐρεθέντων ἐν τινι μέρει, διότι δὲν ἀνεσκάφη ἢ μόνον τὸ ἐν δέκατον τοῦ οἰκοπέδου.

Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν πλίνθων δυνάμεθα ἴσως νὰ φρονώμεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Θεόφιλος ἐπεσκεύασε καὶ τὰ περὶ τὴν πύλην τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ τείχη· ἐπιτραπήτω δέ μοι ἄνα παραδεχθῶ ὅτι ὁ ἐν τῇ πλίνθῳ 14 Δ ὄμνος εἶναι πλινθοποιός· καὶ γινώσκω λοιπὸν ἄχρι τοῦδε Βυζαντινοῦ πλινθοποιούς τὸν ἡμέτερον Δόμον καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς **Déthier** ὡς πατριάρχας νομιζομένους Παῦλον, Δοσίθεον, Γεώργιον, Τρύφωνά, Θεόδωρον ἢ ἴσως Δωρόθεον, καὶ Δημόφιλον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ὡσαύτως ὡς αὐτοκράτορας ἢ πολιτικούς ἀρχοντας θεωρουμένους Ἰουλιανόν, Βασίλειον καὶ Ἀρταούσδον· εἰς τούτους προστιθῆμι καὶ Πανάρετον, περὶ οὗ προσεχῶς.

Οὐδαμῶς ὡσαύτως προτιθεμαι ἄνα διαμφισβητήσω ὅτι πλινθοποιεῖά τινα ὑπῆρχον κτήματα Μονῶν ἢ Ναῶν, ὧν ἔφερον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ἄνα δεχθῶ ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ὑπῆρχον καὶ πλινθοποιοί, μιμούμενοι τοὺς Ρωμαίους αὐτοκράτορας, ἢ οἱ πατριάρχαι.

Καὶ τοῦτο δέον ἄνα ἔχωμεν σπουδῶν ἀντικείμενον, ἐὰν, ὡς λέγει ὁ κ. **Déthier**, «ἡ τέχνη τοῦ ἀναγινώσκειν τὰ ἐπὶ τῶν πλίνθων γράμματα εὐρίσκηται ἔτι εἰς τὰ σπάργανα». Ἐρευνα τῶν Βυζαντινῶν πλίνθων θέλει διαφωτίσει τὴν ἱστορίαν τῆς μεσαιωνικῆς κεραμοουργίας, ἀλλὰ πρό παντός ἑτέρου οἱ

ἐμβριθεῖς καὶ φιλόπονοι τῶν τοιούτων ἐρευνηταὶ ἀπαιτεῖται
να μὴ σπεύδωσι.

M. I. ΓΕΔΕΩΝ.

ΕΥΚΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΘΕΟΔΟΣΙΑΣ.

(ἀνεγνώσθη ἐν τῇ I' τακτικῇ συνεδρίᾳ)

Κύριοι Συνεταῖροι.

Ἀρχόμενοι σήμερον ἐπ' αἰσίοις τῶν Μεσαιωνικῶν θε-
μάτων κατάλληλον θεωρῶ ὅπως ποιησώμεθα τὴν ἀρχὴν ἐξ
ἐκείνων, ἅτινα εὐθὺς ἔχουσιν ὑπόθεσιν τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
δὴ τὴν συνοικίαν ταύτην· μίαν τοιαύτην σήμερον ἐκτιθεῖς
ἐξαιτοῦμαι τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ ἀκρόασιν.

Ὅπισθεν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τῆς
ἐνορίας Τζιβαλλίου, οὐ μακρὰν τοῦ τείχους, ἐπὶ περιβλέπτου
γηλοφου ἵδρουν ὀναὸς τῆς Ἁγίας Θεοδοσίας, κοινῶς Γκιούλ-
τζαμισὶ καλούμενος· τὸ κτίριον τοῦτο φαινόμενον ἐκ τῆς
ἀρχιτεκτονικῆς ἔργον τοῦ 9—10ου αἰῶνος, καὶ περιστοιχι-
ζόμενον ὑπὸ διαφόρων ἄλλων μνημείων, φαίνεται ὅτι ἦτο
Μονή, ἧς ἡ περιοχὴ ἀπὸ τῆς πρὸς Ἀνατολὰς ὁδοῦ τῆς ὀπι-
σθεν τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς ὑπερκειμένης πρὸς Δυσμὰς ἄλλης
ὁδοῦ περιοριζομένη τελευτᾷ μέχρι τῆς πρὸς Βορρᾶν Πύλης
ιδίως Ἁγίας καλουμένης.

Ἐνταῦθα μετὰ τὴν πρὸ ἐνὸς ἔτους καὶ ἐπέκεινα γενομέ-
νην πυρκαϊάν, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα εἰρήπια τῆς Μονῆς διε-
κρίθησαν, ἐν αὐτοῖς ὅμως μεταξὺ τῆς Β. Ἀν. γωνίας τοῦ Ναοῦ
καὶ τῆς πρὸς Βορ. ἢ ἐκτὸς τοῦ τείχους Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ.
Νικολάου καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀπέχοντι ἐκπτέρωθεν 30
πῆχεις, ἀνεφάνη κλίμαξ κατερχομένη ἐντὸς τῆς γῆς σχεδὸν
10 βαθμίδας καὶ τελευτῶσα εἰς μικρὰν πρὸς Ἀν. θύραν, καὶ
διὰ ταύτης ἄλλαι 3 βαθμίδες φέρουσαι ἐντὸς ὑπογείου σκο-
τεινοῦ· τούτου τὸ μὲν πλάτος εἶναι 4, τὸ δὲ μήκος 5 πῆ-
χεων, 6 δὲ τὸ ὕψος· ἔχει δὲ ἓνα καὶ μόνον θύλον στηριζόμε-

νον ἐκ τριῶν μὲν μερῶν ἐπὶ τοίχων, ἐξ ἐνὸς δὲ τοῦ πρὸς τὸ
Β. Ἀν. ἐπὶ τριπλήεως στήλης ἐχούσης κιονόκρανον ἐκ λευ-
κοῦ μαρμαῖρου φέρον δύο μεγάλους σταυρούς· οὐδένα δὲ ἑτε-
ρον φέρει κόσμον, ἄλλως ἐκ τῆς πολυκκιρίας, καὶ τῆς ὑγρα-
σίας ἐξαφανισθέντά, οὔτε ἐπιγραφὴν, ἐκτὸς ἐνὸς μικροῦ σταυ-
ροῦ ἔσωθεν τῆς μικρᾶς θύρας. Καὶ πρὸς μὲν τὸ Ἀν. μέρος αὐ-
τοῦ διακρίνεται θέσις ἱεροῦ ὑπὸ τὴν μορφήν τάφου· μεταξὺ
δὲ αὐτοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ χώρου χωριζομένου ἄνωθεν διὰ στε-
ρεᾶς ἀψίδος ἀναβλύζει ἄρθρον μὲν, ἀλλὰ διαυγὲς καὶ γλυ-
κὸ ὕδωρ, καίπερ κεχωσμένου ἐπὶ πολὺ τοῦ κυρίως ἐδάφους.

Ἐκ πάντων δὲ τούτων ἀναμφιβόλως φαίνεται ὅτι τὸ ὑπό-
γειον ἦτο ναὸς καὶ ἀγίασμα τῆς Μονῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς
Ἁγίας, ἧς καὶ αὐτὸς ὁ ναὸς, ὡς καὶ ἐν πλείστοις Μοναῖς
εἴθισται. Καὶ διότι κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Ὁθωμανοῦ
πρῶην ιδιοκτῆτου, καὶ ξένος τις πάλαι περιηγητῆς ἐπισκε-
ψόμενος αὐτὸν εὔρεν ἐν αὐτῷ καὶ ἐπιγραφὰς, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ
ὕδωρ παρ' αὐτοῖς ὡς ἀγίασμα ἐπιστεύετο, πολλὰς δὲ καὶ
ἱερεῖς αὐτὸν ἐπεσκέπταντο.

Νῦν δὲ νέας ἐντεύθεν χαραχθείσης ὁδοῦ ὅλος ὁ ὑπόγειος
ναὸς εὐρίσκεται ὑπ' αὐτὴν καὶ πρὸς τὰ θεμέλια τοῦ τοίχου
τοῦ οἰκοπέδου τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ὁ πρῶην ιδιοκτῆτης Ὁ-
θωμανὸς ὅλως ἀπεξενώθη· δι' ὃ καὶ ἀραιρέσας τὰς μαρμα-
ρίνας βαθμίδας καὶ ἄλλο ἀναγκαῖον ὕλικόν, ὡς προείπον, κη-
τέλωσε καὶ ἀγνωστον ἤδη κατέστησε.

Περίξ δὲ αὐτοῦ φαίνονται πολλὰ ἄλλα ὑπόγεια διαφόρου
φύσεως, καὶ μάλιστα ἐν τῷ οἰκοπέδῳ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνθα
ὑπάρχει κοιμητήριον καὶ ἄλλοι ὑπόγειοι σύριγγες, ὧν εἰς
φαίνεται διήκων εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας. Ταῦτα δὲ
ὡς καὶ τὰ παρακείμενα πρὸς τὸ τεῖχος καὶ ἐντὸς αὐτοῦ πα-
ρεκκλησία τοῦ Ἁγ. Χαράλμπος καὶ τοῦ Ἁγ. Νικολάου, ἐ-
νεκα τοῦ ὁποῦ ἐπικοδομήθη καὶ ἡ ἤδη ὑπάρχουσα Ἐκκλη-
σία ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἄλλα περὶ τὴν Μονὴν μνημεῖα, ἦ-
σαν ἅπαντα παραρτήματα αὐτῆς.

Ἐκ τῶν κινήτων δὲ μνημείων τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγ. Θεοδο-

σίας σεμνύνεται ἔχουσα ἡ νῦν Ἐκκλησία τοῦ Ἀγ. Νικολάου τὴν ψηφιδωτὴν καὶ ἀρχαϊκὴν εἰκόνα τῆς Ἀγ. Θεοδοσίας, τοῦ Γ' αἰῶνος, μίαν εἰκόνα τοῦ Ἀγ. Νικολάου, καὶ ἑτέραν τῆς Θεοτόκου, μίαν δὲ ἐπὶ κηροπλάστου ὀθόνης τῆς Θεοτόκου καίσαρ προῦ ἐτῶν εἰς τὸ ἅγιον μῦρον. Ταῦτα πάντα πρὸ 40 περίπου ἐτῶν εὐρεθέντα ἐν μιᾷ ἐπισκευῇ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγ. Θεοδοσίας ὑπὸ εὐλαβῶν κτιστῶν κρυφίως ληρθέντα παρεδόθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐν τῇ περιβλέπτῳ δὲ ταύτῃ καὶ τερπνῇ περιοχῇ τῆς Μονῆς ἐωρτάζετο μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἡ μνήμη, κατὰ τὴν 29 Μαΐου, τῆς ἀγιωτάτης καὶ εὐσεβεστάτης Κωνσταντινουπολίτιδος παρθένου Ἀγ. Θεοδοσίας· καὶ πολὺ καὶ βέβαια διαχύσεις ἐγίνοντο καὶ μάλιστα περί τῆς ἐκτεθέντος ναύσκου καὶ τοῦ ἀγιάσματος, ἅτινα μετὰ τὴν ἄλωσιν κατέστησαν οἰκία.

Ἄλλως δὲ νῦν οὐδεμίαν ἔχουσα ἡ Μονὴ πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ περιγραφεὶς ὑπόγειος ναύσκος σημασίαν ὑπομιμνήσκει τοῦλάχιστον ἡμῖν τὴν ποτὲ ἀκμὴν τῆς Μονῆς, ἔνθα σὺν ἄλλοις πολλοῖς ἐνδόξοις προγόνοις ἡμῶν ὑπάρχει τεθαμμησκει καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀθ. Ξιφιλίνος· προσέτι δὲ ὑπομιμνήσκει ἡμῖν καὶ τὴν θλιβεράν ἡμέραν τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὴν τρομερὰν στιγμὴν, καθ' ἣν, ἀλούσης τῆς πόλεως, οἱ πολῖται ἀγνοοῦντες τὴν τύχην αὐτῶν ἐωρτάζον κατὰ τὸ εἰωθὸς τὴν μνήμην τῆς Ἁγίας Θεοδοσίας, τῇ 29 τοῦ Μαΐου, τὸ τελευταῖον· εἶτα δὲ ὅτι οὕτως ἐπιστρέφουσαι οὐκαδὲ αἱ οἰκογένειαι ἐντεῦθεν, ἀπροσδοκῆτως συλλαμβανόμεναι αἱ γυναῖκες καὶ παρθένοι, τῶν οἰκείων ἀπολλυμένων, ἐφέροντο ἐκ τῆς πανηγύρεως ἔξω τῶν τειχῶν εἰς τὴν οἰκτροτάτην τῶν αἰχμαλωσιῶν. Οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ τότε καταλαμβάνοντες τὴν Μονὴν, καὶ εὐρόντες τὸν ναὸν καὶ τὰς εἰκόνας ῥοδωτολίστους ὠνόμασαν καὶ τὸν ναὸν ἔκτοτε Γκιουλτζαμισί.

Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τὴν Μονὴν ἐρευνῶν, ἃς ἐποίησα εὐρον μίαν μόνην ἐπιτόχιον ἐπιγραφὴν τῆς Δ' ἢ Ε' ἑκατονταετηρίδος ἐπὶ τεμαχίου μαρμάρου σταυροειδῶς κεκομμένου (ὡς

δείκνυσι τὸ ἐν τῷ Γ' πίνακι ὑπ' ἀριθμ. 1). Περί ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς ἐπιφυλάττομαι νὰ κἀμω τὰς δεούσας ἐξηγήσεις, ὅταν μάλιστα προσεχῶς εὐτυχῶς νὰ εὕρω καὶ ἄλλα ἐνταῦθα ἀντικείμενα τοιαύτης ὕλης, ὅπερ σὺν Θεῷ καὶ ἐλπίζω.

ΣΑΒΒΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

Η ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΡΧΑΙΣ ΤΟΥ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ.

(ὑπεβλήθη εἰς τὴν Γ' τακτικὴν συνεδρίαν)

Σπάνιον τι βιβλιόριον, μὴ μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βροτοῦ ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ αὐτοῦ, μὲ παρακινεῖ ν' ἀπασχολήσω ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν· μοι φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ δεύτερος ἑλληνιστὶ ἐκδοθεὶς κατάλογος ἑλληνικοῦ βιβλιοπωλείου καὶ φέρει τίτλον

Κατάλογος Νικολάου Γλυκῆ, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων περιέχων πλείστα παλαιὰ, καὶ σπάνια βιβλία, ἑλληνικὰ, καὶ ἑλληνο-λατινικὰ· ἐν διαφόροις τόποις ἐκδοθέντα· ἅτινα πωλοῦνται χωρὶς συγκατάβαση, κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ σημειωμένας τιμὰς. Ἐρετῆσι—1806.

Τῷ ἐκ 47 σελίδων ἀποτελουμένῳ καταλόγῳ τούτῳ συνάπτεται συνερραμμένον βιβλιόριον, μικροῦ ὀγδόου, ὡς τὸ ἀνωτέρω, φέρον τίτλον

Δοκίμια καὶ ὁρομασίαι τῶν χαρακτήρων τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας Νικολάου Γλυκῆ· ἐν Βερεσίᾳ 1812 (σελίδες 48 ἐξ ἑνὸς μέρους τετυπωμέναι).

Ὅτι ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων ἐστὶν ὁ δεύτερος δεικνύει μικρὰ εἰδησις προτασσομένη ἐπὶ τῆς δευτέρας σελίδος καὶ ἔχουσα οὕτως:

Ἐκτὸς τοῦ Καταλόγου τούτου τῶν Παλαιῶν καὶ Σπανίων βιβλίων περιέχεται ἑξ ἑστικῶν ἐν τερματῶν κατ' 1844

Ἐκτὸς τῶν 12 1/2 σελίδων = 76 ἄρθρα ἢ 75 γράμματα, διαξήρον Ὀδύσσεος 1901 ὁ σ. 24 περιέχεται Ἐπιτομὴ Παράφρασις Ἐ (1852)

ἡ φιλολογία
καὶ ἡ χρονολογία
ἡ φιλολογία
καὶ ἡ χρονολογία
ἡ φιλολογία
καὶ ἡ χρονολογία
ἡ φιλολογία
καὶ ἡ χρονολογία

νίων Βιβλίων 'Ελληνικῶν τε καὶ 'Ελληνο-Λατίων, ὅπου κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται εἰς τὴν Τυπογραφίαν μου, ἀπὸ ἑνα ἢ δύο 'Ἐξεμπλάγια τινῶν δὲ καὶ περισσώτερα) ἐκάστου βιβλίου (διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὁσίων καὶ ἑτέρων μὴ περιεχομένων εἰς τὸν παρόντα, δὲν λείπει εἰς ἐμὲ καθημερινῇ φροντίδι καὶ ἐπιμέλειᾳ) ἔχω τυπωμένον ξεχωριστὰ καὶ ἄλλοι Κατάλογον περιέχων ὅλα τὰ 'Ἐκκλησιαστικά, καὶ ἄλλα διάφορα Νέα Βιβλία εἰς ἀπ.λὴν γράσειν. α

Ὁ κτῆλογος οὗτος θέλει ὀδηγήσει ἡμᾶς 'να λάβωμεν ἰδέαν ἀκριετὰ σαφῆ τῆς τιμῆς τῶν βιβλίων ἐν ἀρχαῖς τοῦ 10^{ου} αἰῶνος, εὐχαριστοῦντες τῇ ἱερᾷ σκιᾷ τοῦ Ἰδρυτοῦ καὶ τῶν συντηρητῶν ἀκολούθως τῆς μεγάλης 'Ελληνικῆς τυπογραφίας τοῦ Γλυκῦ, περὶ οὗ ὀλίγα γνωστικόμεν, ἅτινα κοινὰ ὑμῖν καθιστῶ.

Ὁ Νικόλαος Γλυκὺς γεννηθεὶς ἐν Ἰωαννίνοις, καθὰ εἰς πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδεδωμένα βιβλία ἐπιγράφει, καὶ τὸ ἐμπόριον μετερχόμενος μετέβη εἰς Βενετίαν τῷ 1647 καὶ ἔλαβε παρὰ τῆς 'Ενετικῆς γερουσίας τὴν ἄδειαν 'ν' ἀνοιξῆ ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον, ὅπερ διετηρήθη μέχρι τοῦ 1831, καθὰ παρὰ Βελουδῆ μανθάνομεν (α), καὶ οὗτινος σύμβολον παρεδέξατο τὴν μέλισσαν, περὶξ φέρουσαν τὸ τοῦ Σαμφῶν «εἰς ἰσχυροῦ ἐξῆλθε γλυκῦ» ὡς φαίνεται κάλλιστα ἐξεργασμένον ξυλογράφημα τοῦ συμβόλου τούτου ἐν τῇ τῷ 1687 ἐκδοθείσῃ Παλαιᾷ καὶ Νέᾳ Διαθήκῃ. Ὁ Γλυκὺς ἔσχε σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ εὐπατρίδου Παναγιώτου Σαράφη, ὅτινι προσφωνεῖ τὴν τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν Γεωγραφίαν τῷ 1728.

Κατὰ τὸν Γλυκὺν, προσφωνοῦντα τῷ Σαράφῃ, ὁ ἀνὴρ οὗτος κατέβαλε τὴν δαπάνην τὴν ἀπαιτουμένην «εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἰατρικοῦ ἀντιδοταρίου τοῦ εἰς Ἰωάννινα φιλοπονηθέντος» βιβλίου ἀγνωστού τῶς ἡμῖν καὶ τῷ Βρετῷ.

(α) 'Ελλήνων Ὀρθόδοξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ· ἱστορικὸν ὑπόμνημα Ἰωάννου Βελουδοῦ· Βενετία 1872, σελ. 188, 129, ἐθεν μανθάνομεν ὅτι τὸ αὐτὸσε τυπογραφεῖον Πάνου Θεοδοσίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων ἐδημοσίευσεν καὶ ἰλλυρικὰ βιβλία· ἐγὼ εἶδον καὶ ρωσιστὶ ἐκδοθὲν παρὰ Πάνου βιβλίον, Γεωγραφικόν.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν Κατάλογον τοῦ Γλυκῦ μανθάνομεν τὴν ὑπαρξίν καὶ πολλῶν ἄλλων βιβλίων ὡς λ. χ. « Καλλιγραφίας παιζογραφικῆς τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης » ὡς ἐπιγράφεται, ἐκδοθείσης πρὸ τοῦ 1806 καὶ ἴσως ὑπὸ Γλυκῦ ἐν γένει ὅμως ἡ τιμὴ τῶν βιβλίων εἶναι ὑπέρογκος, διότι ἡ εἰς 26 τόμους ἐν Βενετίᾳ τῷ 1729 ἐκδοθεῖσα σειρά τῶν Βυζαντινῶν Ἱστορικῶν τιμᾶται φράγκων 1300, ἡ Φιλολογία 'Αδολεσχία Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου φρ. 32, ἡ Λογικὴ τοῦ αὐτοῦ 24, ἡ Μετρικὴ τοῦ Ζηνοβίου Πῶπ 35, ἡ τῷ 1782 ἔκδοσις τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ 44, ἡ δίτομος Φυσικὴ τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη 32, ἡ Καλλιγραφία 10, ἡ ὑπὸ Κοραῖ ἔκδοσις τοῦ Θεοφράστου 30, ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἔκδοσις τοῦ Ἰπποκράτους 55, ἡ τῷ 1778 ἔκδοσις τῶν Ποιητικῶν τοῦ Λόγγου 60, ἡ Γεωγραφία τοῦ Μελετίου 100, ἡ ὑπὸ Κωνσταντᾶ μετὰφρασις τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Σοαβίου 40, ὁ Εὐεργετινὸς 66, τέλος ἡ ὑπὸ Χρυσάνθου Νοταρᾶ εἰσαγωγή εἰς τὰ Γεωγραφικὰ καὶ Σφαιρικὰ 60. Βιβλία τινὰ μὴ εἰς χρῆσιν τῶν σχολείων ὠρισμένα ἔχουσιν ἐν τῷ Κατάλογῳ μικρὰν ἀξίαν, ἐνῶ τὰ διδακτικά, ἕνεκα τῆς μεγίστης τιμῆς, εἶναι ἀπροσπέλαστα.

Ἄλλὰ καὶ ἐν Λέρῳ εἶδον ἀντίτυπον τῆς Γεωγραφίας τοῦ Μελετίου φέρον ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τὴν σημείωσιν ὅτι ἠγορήθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Λέρου Ἰγνατίου, τῷ 1759, ἀπὸ τὸν Ἀρσένιον τὸν ἐκ Γαλατᾶ, γρόσια 7, ἦτοι, ὡς νομίζω, 25 φράγκα καὶ πλέον· ἐν ἔτει δὲ 1816 ἡ πατριαρχικὴ Σχολὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀγγέλλουσα τὴν ἔκδοσιν τῆς «Κιβωτοῦ τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης» εἰς τόμους τρεῖς, ὠρίζε τὴν τιμὴν ἐκάστου τόμου γρόσια τεσσαράκοντα, ἦτοι φράγκα ἰσάριθμα. (β)

(β) Τὴν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῆς «Κιβωτοῦ» ἀγγελίαν ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ἀριθμῷ 18 Δεκεμβρίου 1816 ἡ Wiener Allgemeine Literatur Zeitung, ἧς ὁ συντάκτης προέταξεν τινὰ μικτηριστικὰ τῆς ἀμαθείας τῶν συντακτῶν τοῦ Δεξικοῦ τούτου. Περὶ τῆς «Κιβωτοῦ» πλατύτατα θέλω γράψαι ἐν τῷ ἔργῳ μου «Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία ἐπὶ τῶν Μουρουζῶν.»

Ἐξ ὧν ἐν πολλοῖς ἐντύποις καὶ χειρογράφοις παρατήρησα καὶ ἐκ τοῦ Καταλόγου τοῦ Γλυκὴ ὠδηγήθη, παρατηρῶ ὅτι τῶν διδασκτικῶν βιβλίων ἡ τιμὴ ἦν ὑπέρογκος λίαν, καὶ ἐντεῦθεν νοῦ διατί ἐν ἀρχαῖς ἔτι τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος πάντες οἱ μαθηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων μετέγραφον τὰ εἰς χρῆσιν αὐτῶν βιβλία (γ). Ὡστε, ἐάν θέλῃτε, κύριοί μου, διδασκτικόν τι συμπέρασμα τῆς βραχείας μου ταύτης σημειώσεως, βραχείας πρὸς τὴν συνήθειάν μου, τοῦτο ἐστὶν ὅτι ὅλον ἐν ἐνισχύεται ἡ ἰδέα μου ὅτι διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι, κατὰ τοὺς πρὸ ἡμῶν χρόνους, διακρίνοντο ἐπὶ τῷ ἀκρῷ ζήλῳ καὶ τῇ συναίσθησει τοῦ καθήκοντος, ἐπὶ ἀρετῇ ἀληθεῖ δὲ πάντες οἱ πνευματικοὶ ἄρχοντες τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, ἀρετῇ, ἥς τὸ δένδρον, ἐπὶ ζυμῇ τῆς ἐθνικῆς ἰσχύος καὶ αἰγλης, ἀπαισιῶς φυλλορροεῖ.

Προϊδρύσανται :

M. I. ΓΕΛΕΩΝ.

Α. Καραφάντζι, Διοικητικὴ Διοίκησις Ἐπισημ. 1872

Βυβλίβακιὸς Νευγίεχλίσσας Λεβέν

Ν. Δοσιῶς, Δεσ. Αὐτοβλαβὴς βιβλίου Κεῦττρεν Γρίσθην

Δεξ. 1872 820. 16. γ. Νικόλαϊ

(γ) Πολλοὶ λόγοι καὶ ἐν Ἀνατολῇ ἔξω ἐξ ἀντιγραφῆς βιβλίων εἰς χρῆσιν ἄλλων ἀριζομένων. Τοιοῦτός ἐστιν ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος ὁ Πάτριος, ἀντιγραφῆς διάφορα σωζόμενα ἐν Σμύρνῃ (βλ. Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμῆος κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελ. Σχολῆς Σμύρνη 1877 σελ. 32) καὶ ἐν Φωκαίᾳ (βλ. τοῦ αὐτοῦ ἐκθεσίς περὶ τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας χειρογράφων Σμύρνη 1876 σελ. 3) εἶδον δὲ καὶ ἐν Ἀθῶνι τοῦ αὐτοῦ πλείστα. Σημείωσαι δ' ὅτι, προτροπῇ τοῦ Γρηγορίου τούτου τοῦ Πατριῶ, ἀσκομένου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σίμωνος Πέτρας, ὁ Καισάριος Δαπόντες ἐστιχούργησε τὸν βίον τοῦ κείτορος τῆς Μονῆς ῥοῦ Σίμωνος.

Χρυσὴ ἀντιγραφή χειρογράφου (Marie Vogel-Gardthausen, Die Griechische Schreiber Leipzig)

Συνοψὺς Προβλεπόμενα Βιβλία Ἐπισημ. 1872

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ο ΜΑΥΡΟΝΜΑΤΗΣ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ 117' τακτικῇ συνεδρίσει.)

Ἰαν ἀξίεπαινος καὶ ἠνωφελὴς ἐστὶν ἡ ἀπὸ τινος καιροῦ ἀναπτυχθεῖσα πρόθεσις ἐλλογίμων ὁμογενῶν πρὸς μελέτην τῆς τοῦ γένους ἡμῶν Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς. Ὁμολογουμένως τὸ ἔργον δυσχερές, καθόσον καὶ ἀγῶνων πολλῶν χρήζει καὶ ἐπιμονῆς ἀκλονήτου, καὶ μέσων οὐκ εὐκαταφρονήτων ὅπως συλλέξη τις τὰς ἐνθεν κακείθεν διεσπαρμένας πληροφορίας, ὥσπερ ναυάγια ἀπὸ τρικυμίας, κατὰ τὸν Μουστοξύδην, ποὶ μὲν ἀγράφους, ποὶ δὲ ἐγγράφους, καὶ ταύτας ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστω κειμένας. Πρόδηλον οὖν ὅτι οἱ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἀποδυθέντες ἐπίστανται τὰς δυσχερείαις, ἃς ἔχουσι νὰ υπερπηδήσωσι, μολοντοῦτο δὲ ἐν δύνανται νὰ κωχληθῶσιν ὅτι παρουσιάζουσι τέλειόν τι. Δικαίως ἄρα καὶ ὁ κ. Σάθας ἐν τῷ πρόλόγῳ τῆς Νεοελλ. Φιλολογίας του θεωρεῖ τὸ ἔργον του μὲ ὄλην τὴν πρωτοτυπίαν, ἀπλοῦν σχεδιάσμα πολλὰς δυνάμενον νὰ ὑποστῇ προσθαφαιρέσεις ὑπὸ διαφόρων.

Καίτοι, οὔτε αἱ μικραὶ δυνάμεις, ἃς ἔχω, οὔτε ὁ καιρὸς μοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐνασχοληθῶ εἰς τοιοῦτου σπουδαίου ἔργου μελέτας, οὐχ' ἤττον ἀποστέλλω τὴν βιογραφίαν τοῦ ΑΡΤΗΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ, ἀναπληρωτικὴν τῶν ὅσων ὑπὸ τοῦ κ. Σάθα παρελείφθησαν.

Τὰς πληροφορίας ταύτας ἠρύσθην, ἐκ τῆς ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μ. Λαύρας σωζομένης ἀλληλογραφίας τοῦ Ἄρτης Νεοφύτου ἧτις, ὡς ἐν ἀρχῇ σημειοῦται, συνελέχθη εἰς βίβλον παρὰ Κυρίλλου Πετραίου προηγουμένου Λαυριώτου. (1)

(1) Περὶ οὗ ἴδε Νεοελλ. Φιλ. Σάθα σελ. 607. Τῇ ἀναφερόμενα δὲ συγγράμματα του, ἴτοι ἱστορία τῆς Ἱ. Λαύρας καὶ ἱστορία διὰ στίχων πολιτικῶν

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους)

Ἡ ἀλληλογραφία αὕτη συνίσταται ἐξ ἐπιστολῶν διαφόρων σεβαστῶν καὶ ἐλλογίμων ἀνδρῶν ἤτοι τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιου, Ἱερεμίου, Γαβριήλ, Νεοφύτου καὶ Σεραφεῖμ· τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας Ἀθανασίου καὶ Σιλβέστρου, τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου καὶ πλείστων Ἀρχιερέων, τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου διδασκάλου (2) τοῦ Μακαρίου διδασκ. τῆς ἐν Πάτρῳ Σχολῆς, Νικολάου Στίγνη διδ. τῆς ἐν Μετζόβῳ Σχολῆς, Ἰωάννου τοῦ Ἰωάννου διδ. τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Σχολῆς, Ἐμμανουὴλ Ρωμανίτου ἐκ Πάτρου, τῶν Αὐθεντῶν Γρηγοράσκου Γάικα, Ἀλεξάνδρου Γάικα, Ἰωάννου Γρηγορίου Γάικα ἡγεμόνος Μολδοβλαχίας, Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου Αὐθέντου Οὐγκροβλαχίας καὶ τῶν γυναικῶν, Ζωῆς, Δόμνας συζύγου τοῦ Γρηγοράσκου Γάικα καὶ Ρωξάνδρας Μαυροκορδάτου. Χάριν περιεργείας δημοσιεύω Ἀρσενίου τινος μοναχοῦ ἐπιστολὴν, δηλωτικὴν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ διδασκάλου Μακαρίου καὶ ὀδυρομένου πικρῶς διὰ τὴν στέρησίν του· ὁποῖα ἀξιοθαύμαστος εὐλάβεια μαθητοῦ πρὸς διδασκαλον! Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Λογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἀγ. πρώτῳ Ἄρτης Κ. Κ. Νεοφύτῳ τῷ κατὰ πνευμά μοι πατρὶ τὴν δουλικὴν ἀπονέμω προσκύνησιν.

Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὰς δακρῶν, τίς μου κινήσει τὴν χεῖρα ἢ τῷ στόματι μου λόγον ἐμβάλῃ ὅπως ἐκτραγωδήσω τραγωδίαν οὐκ ἀνεκτὴν τοῖς ὠσίν ὑμῶν; ἡ γὰρ ἰσχὺς ὑμῶν ἀφῆρηται, ὁ τὸν λόγον δούς ἀνηρπάσθη ἐκ μέσου ὑμῶν, κατέλιπε πάντας ἡ-

μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ σωζόμενα ἐν τῇ τῆς Μονῆς ταύτης Βιβλιοθήκῃ προσεχῶς δημοσιευθήσονται.

(2) Νεοελλ. Φιλ. Σάβα Σελ. 437. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ εἰσὶ πολλαί, τὰς ὁποίας θὰ δημοσιεύω διὰ τῆς ἐπιτηρίδος τῆς Ἑταιρίας.

μας ἀρώνους, δίκην ἰχθύων, τὴν ἰσχὺν περιηρημένους, ναρκώντας τοῖς μέλεσι, καὶ ὅλως νεκρῶν οὐδὲν ἀπεικικότας· τίς οὗτος; ὁ ἐραστὴς ὑμῶν, ὁ πολλὰκις τῆς ἡμέρας ἀναπνέων ποτὶ τὸ πνεῦρον ὑμῶν ὄνομα, ὁ Κύρ Μακκίριος φημί ἀπῆλθεν εἰς τὰς μακκίριους μονὰς, ὁ ἡμέτερος οὐ μόνον διδασκαλος, ἀλλὰ καὶ πατήρ, ἀλλὰ καὶ τροφεὺς καὶ χειραγωγὸς πρὸς τὴν ἄνω καὶ ἀπλανῆ πορείαν· φεῦ τῆς συμφορᾶς, φεῦ τῆς πικρᾶς ἀγγελίας! τίς ἀκούων οὐ κόψεται κἄν λιθοκάρδιος ἢ, ὅτι ἐσθέσθη τὸ φῶς, ἡ παρὰ κλησὶς τῆς ἡμῶν ψυχῆς, τὸ ἔρεισμα τῆς εὐσεβείας, τὸ θαύμα τῆς Οἰκουμένης, ἡ τῆς ἀρετῆς εἰκὼν, ὁ δίκυρος τοῦ ἀγαθοῦ χορηγός; Οἶδα ὅτι οὐκ ἂν παρέλθῃτε τὸ πικρὸν τοῦτο δρᾶμα ἀδακρυτὶ, οὐχ' ὅτι μετέστη ἐκεῖσε, ἀλλ' ὅτι πρὸ καιροῦ, καὶ μάλιστα ὀφθαλμὸς ὢν τοῖς πᾶσι καὶ στήθη τῆς τε εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς ἀκριβεστάτη, οὕτω μέντοιγ' ἔδοξε τῷ θεῷ βουλήματι· ἔσχε δὲ ἡ νόσος αὐτοῦ οὕτως· πρὸς τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου ἐπισκήψασα αὐτῷ ἡ τῆς ποδαλγίας, φημί, νόσος, ὡς ἔθος αὐτῇ κατὰ περίοδον ἀπαντᾷ, κατέσχευεν αὐτὸν ἐν τῇ κλινῇ ἡμέρας τινὰς, οὐχὶ ὡς πρότερον δὲ μετὰ σφοδρῶν ἐπῆλθε τῶν πόνων, ἀλλὰ κουφότερον, τὸ δὲ αἴτιον, ὡς πάντες φασὶ, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ· τὰ ἐπύκτα ποδαλγικὰ φάρμακα τὰ ἀπὸ Ρώμης μετακομισθέντα, καὶ γὰρ βιβλίον τι πεμφθὲν τῷ αἰοδίμῳ ἐκείθεν νεωστὶ ἐκτυπωθὲν, ἐν ᾧ διῖσχυρίζετο ὁ τοῦτο συντάξας εὑρεῖν τὸ τῆς ποδαλγίας αἴτιον, ἔτι δὲ καὶ τὸ ταύτης ἄκος, οὐ τὴν χρῆσιν ἐδίδασκεν ἐν αὐτῷ, δραξάμενος τούτου ἀπροῖξ ὁ αἰοδῖμος, ὡς διψῶν τὴν ἐκ τῆς νόσου ἀπαλλαγὴν, μετ' οὐ πολὺ μετεκρίμisen ἀπὸ Ρώμης καὶ τὸ φάρμακον, ὅπερ ἐν τῇ βιβλίῳ εἰς θεραπείαν προτείνεται, τοῦτο δ' ἄρα τὸν θάνατον αὐτῷ ἤγαγεν.

Αὐτὸ γὰρ τοῦτο ψυχρότατον ὂν, ἢ τε δίαιτα ἢ συνήθης αὐτῷ οὐσα καὶ παραπλήσιος τοῖς φαρμάκοις εἰς θάνατον ἤγαγον, τοῦ ἐμφύτου τῷ στομάχῳ θερμοῦ πάντη καταψυχθέντος, ἀδικοῦτως γὰρ ἐν διαστήματι μηνῶν πέντε νήστῃς ὢν, ἐκέχρητο τούτῳ μετὰ ψυχροῦ ὕδατος· τεκμήριον δὲ

τῶν εἰρημένων τὰ τε φάρμακα μηδὲν τῇ ψυχρότητι διαφέροντα τῆς χιόνος, τὸ τε ψῦχος τὸ κατασχόν τὸ αὐτοῦ στήθος μέχρι τοῦ στομάχου, ἄλλως τε ὅτε ἐγγύς ἦν τοῦ θανάτου, καὶ οὐδὲν μέρος ἤλγει οὕτω σφοδρῶς καὶ ἀφορήτως ὅτι μὴ τὸ στήθος, καὶ τοσοῦτον, ὥστε μόλις προφθάνειν ἡμᾶς μεταλλάττειν τὰ ἐπιτιθέμενα τῷ στήθει αὐτοῦ μανδύλια, ἐκθερμαινόμενα σφοδρῶς τῷ πυρὶ πρότερον· οὕτω μὲν ὡς ἄνθος ἀπήκμασεν ὁ γλυκὺς ἡμῶν πατήρ τε καὶ καθηγητῆς, σφραγίδα ἐπιθεῖς ταῖς ὑπὲρ ἡμῶν εὐχαῖς τὰς τρεῖς θεολογικὰς ἀρετὰς, ἐγγύς γὰρ τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἀναπνοῆς οὐδὲν ἄλλο ἡμῖν ἐπηύξατο, ἀλλὰ τὸ ζῆν μετὰ πίστεως, ἐλπίδος τε καὶ ἀγάπης· τοιαύτη ἡμῶν ἡ συμφορὰ, ἢ δὲ Ὑμ. Πανιερότης μεμνημένη τοῦ ἀποικομένου, συνεισένεγκοι αὐτῷ τὸν ἔρανον τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης, χρῆζει γὰρ ὡς ἄνθρωπος τῶν πανιέρων εὐχῶν αὐτῆς, ἅς, κἂν μὴ εἶπω, οἶδα ὅτι ἀφθόνους προσοίσετε, κἂν ἄλλους εἰς τοῦτο προτρέψετε, ἡμᾶς δὲ τοὺς ἐπ' ὄρφανίᾳ ὀδυρομένους παρακαλέσαι ὁ τῶν ὄρφανῶν πατήρ, διὰ τῶν πανιέρων Αὐτῆς εὐχῶν. Γινώσκέτω ἡ Ὑμ. Πανιερότης ὅτι τῇ 17ῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ἐκοιμήθη ὁ διδάσκαλος ὀλίγον ὕστερον μετὰ μεσημβρίαν.

φψλζ'. Ἰανουαρίουκγ'.

Δοῦλος τῆς Θ. Πανιερότητος

ΑΡΣΕΝΙΟΣ.

Κατὰ τὸν Σάθον (Νεοελ. Φιλ. σελ. 505) ἁΝΕΟΦΥΤΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ Αἰτωλὸς ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ πατρίδι καὶ ὕστερον ἐν Βυζαντίῳ προεβίβη τὸν μοναχικὸν βίον καὶ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος Σαντορίνης προεβιβάσθη μετέπειτα (1706) Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης εἰς διαδοχὴν Γρηγορίου τοῦ ἐξ Αἰτωλίας ἐπίσης ὁρμωμένου. Συνέγραψε χρονικὸν σύνταγμα ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ ἔτους 1733. Ἐκ τινος δέπρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου (1707) κελεύσει αὐτοῦ μεταφράσαντος ἐκ τοῦ λατινικοῦ τὸν εἰς τὰ τοῦ Ἱπποκράτους πίνακα, φαίνεται ὅτι καὶ περὶ τὰ

ιατρικὰ ἡσχολεῖτο ὁ ἀνὴρ. Πρὸς τὸν Νεόφυτον ἀπευθύνονται τέσσαρες ἐπιστολαὶ Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου.

Ὁ Κ. Σάθας ἀποκαλεῖ τὸν Νεόφυτον Αἰτωλὸν· ἀγνοῶ ὅποιός ἐχει ἀποδείξεις. Κατ' ἐμὲ, πατὴρ αὐτοῦ θεωρεῖται ἢ Πάρος διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

Α' Ὁ συλλογεὺς τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Κύριλλος Πετραῖος Λαυριώτης ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου προτάσσει τοὺς ἐπομένους στίχους :

Τοῦτο δῶρόν σοι, ὦ Σεβάσμι Πατέρ,
'Αρθ' ὄν ἀγαθῶν εἰργάσω βῶν ἔτι, —
οὐ γὰρ ἔπανσες νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέρας
πατήρ υἱαδὴ πνευματικὸς τυγχάνων
ὡσπερ καὶ ἐμὲ ἐδίδαξας πολλὰκις
φιλεῖν τ' ἀγαθὰ, τὰ δ' ἐναντία φεύγειν
καὶ τὴν παιδείαν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι
ἧτις δῶρόν γε Θεοῦ ἀνθρώποις πέλει
δι' ἧς εὐσεβεῖς σωτηρίαν φιλοῦσι
Νεόφυτον τὸν ποτὲ πρόφην Ἄρτης
Πάριον, κλεινόν, τῷ γένει Μαυρομμάτην,
διὰ μνήμης φέρουσιν ἀδιαλείπτως.

Β' Ὁ Νεόφυτος ἐν Πάρῳ εἶχεν ἅπαντας τοὺς οἰκείους του, οἵτινες ἔγραφον συνεχῶς, ἰδίως ὁ ἀνεψιὸς του Φραντζέσκος Μαυρομμάτης. (3)

Γ' Ὁ Νεόφυτος ἐπίσης εἶχεν ἀδελφὴν Ἀρμελίαν τοῦνομα, ὑπανδρευθεῖσαν ἐν Ἀντιπάρῳ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου.

«Ἐπειδὴ εἰς τὸ νησίον τῆς Ἀντιπάρου ὑπανδρεύθη ὁ Μουσουγιανκουλῆς Φραντζέτας μετὰ τῆς Ἀρμελίνας ποτὲ γυναικὸς νομίμου αὐτοῦ, θυγατρὸς τοῦ ποτὲ Ἀντ. Μαυρομ-

(3) Νομίζω ὅτι ἡ χρῆσις τοιοῦτου ὀνόματος δὲν ἴδυντο γὰρ ἴσθαι κατὰ τὴν ἱσχυρὴν ἐκείνην ἐν Αἰτωλίᾳ ἀλλ' ἐν ταῖς Νήσοις.

μάτη και Μαρίας Ἀβαστάγου λεγομένης, μετὰ τῆς ὁποίας ἔκαμε και παιδί Ἀνδρέα ἐπικεκλημένον, και τὸ ὅποιον παρὰ πόδας τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐτελεύτησεν. Ὁ αὐτὸς τοίνυν Γιανκούλης παντοιοτρόπως ζήτησας γενέσθαι κληρονόμος τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς και τοῦ παιδίου αὐτοῦ εἰς τὰ κινήτα και ἀκίνητα πράγματα, μὴ ὦν εὐχαριστημένος εἰς τὴν ἀνέκαθεν συνθήειαν τοῦ τόπου, ἥτις και μέχρι τοῦ νῦν ἐνεργεῖται εἰς τὸ νὰ γίνωνται κληρονόμοι οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς εἰς τὰ προικοδοκηθέντα, ὅταν συνέβη θάνατος τῆς τε γυναικὸς και τοῦ παιδὸς, ὅταν ἐν τοῖς ζῶσι διατελῇ ὁ ἀνὴρ, ὅθεν διὰ νὰ συστήσῃ τὸ αὐτοῦ θέλημα και δίκτινων κακῶν συμβούλων ἐπροξένησεν ζημίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν και εἰς ἑαυτὸν και εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὥστε ὅπου τὰ κινήτα πάντα κατηναλώθησαν και διεσκορπίσθησαν εἰς τὰς κινήθεισας πολλὰς κρίσεις και ἀγωγὰς· διὸ μεταγνοὺς εἰς τὰ ὅσα ἐπραξέ σήμερον παρασταθεῖς οἰκεία βουλή και γνώμη εἰς τὸν πανιερώτατον Ναυπάκτου και Ἄρτης κύρ Νεόφυτον Μυρομμάτην, ἀδελφὸν γνήσιον ὄντα τῆς αὐτοῦ ποτὲ γυναικὸς Ἀρμελίνης και καθολικὸν κληρονόμον, ἐζήτητεν ἐνθέρμως συμπλήθιον μεταμεληθεῖς εἰς τὰ ὅσα κακισυμβούλως ἐπραξεν, ἀφίνωντας οἰκειοθελῶς κάθε δικαιοσύνην και ζήτησιν, ἐν οἷς παραλόγως ἐζήτηι κτλ.

Και εἰς ἐνδειξιν αψιδ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει».

Ὁ Ἄρτης Νεόφυτος ὁ Μυρομμάτης βεβαιοῖ.

Ἐτέρα ὑπογραφή Φραντζιστί.

Οἱ μάρτυρες ἔπονται.

Οἱ δὲ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανάσιος και Χίου Γεννάδιος μάρτυροῦσι.

Δ' Ὁ Ἡρακλείας Καλλίνικος, Νάξιος, φίλος ἐπιστήθιος, γράφων αὐτῷ, αἰεποτε ὑπογράφεται συμπατριώτης. Ἐν τινὲ ἐπιστολῇ λέγει πρὸς τὸν Νεόφυτον «τὸ γράμμα ὅπου ἐστάλατε εἰς τὸν Πρωτοσύγκελλον διὰ νὰ σταίλῃ κάτω εἰς τὴν

πατρίδα εἰς τὸ σπῆτι σας τὸ ἔστειλα ἐγὼ μετὰ τὰ ἰδικὰ μας τὰ καίκια».

Ὁ Νεόφυτος οὖν γεννηθεῖς ἐν Πάρῳ ἢ ἐν Ἀντιπάρῳ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Μυρομμάτη και Μαρίας Ἀβαστάγου ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ πατρίδι του, και ὕστερον ἐν Βυζαντίῳ. Περὶ τοῦ γένους, τῆς παιδείας και ἐν γένει ἀρίστης πολιτείας τοῦ ἀνδρός τούτου, μάρτυρες μὲν τὸ σέβας, ὅπερ ἔχαιρεν ὁ αἰοίδιμος παρὰ πολλῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπιστήμων ἀνδρῶν, ἰδίως ὅμως αἱ ἐξῆς τρεῖς ἐπιστολαί, ἃς δημοσιεύω, χάριν περιεργείας.

Α' Τῷ Πανιερωτάτῳ και Ἀογιωτάτῳ Μητροπολίτῃ

πρόην Ἄρτης κυρίῳ Νεοφύτῳ.

Ἡκιστα τὴν Σὴν ξενίζέτω Πανιερότητα, τὸ, Σάμιον ὄντα με, και τὰ τοῦ Σαμίου ἔναυλα ἔχοντα, δηλονότι σιγᾶν ἄχρι πενταστατίας, και μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιάν, ἐπιβαλεῖν τὰς ὀφει· τῷ πελάγει τῶν σῶν χαρίτων. Καὶ γὰρ τούναντιον ἅπαν ἦν ἂν ξένον, σιγῇ παραλείπειν τοσοῦτον σμῆνος χαρίτων ἄττα και αὐτὸν Σίσυφον και αὐτοὺς τοὺς ἀμοίρους λόγου ἠρέθισαν ἂν εἰς θαῦμα και ἐκπληξιν. Τί γὰρ περὶ αὐτὴν οὐ τοιοῦτον; Μήποτε ἡ πατρίς; τῶν Κυκλάδων ἢ καλλιόστη τε και ἔφορος; Μὴ τὸ λαμπρὸν τῶν Σῶν γεννητόρων; Μὴ τὰ τῆς ἀνατροφῆς; πάντα ταῦτα ἄλλης δεῖται γλώττης τεθηγμένης ρητρεῖαν και μὴ τῆς τῆς ἐμῆς ἀρτι ψελιζούσης. Τὸ δὲ κλέος αὐτῶν αὐτὸς, ἅτε διὰ περιουσίας φίλτρου τοῦ ἀκροτάτου πάντας τῶν ἐφετῶν ὑπερήλσας τὸν κατ' αὐτὸν, τὴν τε λαμπρότητα προγόνων και πατρίδος. Διὸ σε καλῶς ἢ τὰ πάντα πρυτανεύουσα πρόνοια ἀμειβομένη οὐ μόνον τῆς τε ἔσω και ἔξω παιδείας τῷ διαδήματι κατεκόσμησεν, ἀλλὰ δὴ και αὐτῷ τῷ τῆς ἀρχορωσύνης, ὅπερ ὅσον ἐτίμησας και τῶν μακαρίων πάλαι π τε λαμπάντων ἀρχιερέων τὴν ἰδέαν ἐν ἑαυτῷ ἐνίδρυσας, τίς ἂν ἐξείποι λόγοις; μᾶλλον δὲ τί δει λόγων; Ἐνθα πόλεις ἔλαι, ἃς ποτε διίθυνας τοῖς πάντων στόμασι κήρυκες δια-

πρόσοι τῆς Σῆς εὐνομίας, ἀκροτάτης σωφροσύνης, τῆς τῶν νόμων ἀκριβεστάτης φυλακῆς, τῆς περὶ τοὺς θεομένους προνοίας. Τίς τάλλα ὡς ἐστὶ διὰ θαύματος ἄξιον τῶν περὶ αὐτὴν τὴν ἐν τῇ τετρακτύϊ τῶν ἀρετῶν ἀριετιότητα, καὶ ἐν τῇ τριτύϊ τῶν αὐτῶν τελειότητα; Τίς τὸ εὐπρόσιτον; Τίς τὸ ἀνένδοτον ἐν ταῖς πρὸς τὸ θεῖον ἐντεύξεσι; Τίς τὸ λιτόν τῆς διαίτης; Τίς τὸ κόσμιον τῆς περιβολῆς; Τὸ δὲ χρηστομίμητον τῆς ταπεινοφροσύνης τίς; τὸν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων ζῆλον; καὶ τὴν τῶν θεῶν δογματικῶν ἀκριβειαν; Ἄλλ' ὦ, πῶς ἔλαθον ἑμαυτὸν, δι' ἀπειροκαλίαν, κἀθὼ τὴν θάλασσαν ἐξαντλεῖν ἐπιβαλλόμενος, καὶ ὄμμασι κἀλλῆ καὶ ἄστρα οὐρανοῦ διαμετρεῖν ἀμβλυωπὴ κατεχομένοις; Ἔπτον γὰρ ἂν τις τοιοῦτοις ὄργανοις χρησάμενος διέλθοι ἔκεινα ἢ αὐτὸς τοιαύτῃ ἀμούσῃ γλώττῃ τὰ Σά. Ἄλλ' οὖν γε ἐπεὶ καὶ Θεῶ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν, τῷ συνῆθει σου τρόπῳ χρησάμενος, μᾶλλον δὲ κἂν τούτῳ τὸν ἀρχιπομπία Χριστὸν ζηλῶν, τὸν εἰπόντα «ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με,» μὴ ἀπαξιώσης τὰ παρόντα κἂν γοῦν τῆς πρώτης ἐντεύξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν, τῆς Σῆς θεοπειθοῦς εὐχῆς καὶ εὐλογίας.

αψλζ. Μαρτίου ε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΜΙΟΣ Διδάσκαλος.

Β. Τί γὰρ τῶν σῶν ἀποδοχῆς ἄμοιρον, καὶ ἀναρρώσεως χηρεῦον; Πατρίς; ἦν καὶ μικρὸν ἐξυμνήσαιμι, ἅτε δὴ προβαλομένην τὴν ἑμετέραν μεγαλόνοιαν, μικρὰ ὡς πρὸς ταύτην μεγέθη νεῶν(;) εὐκρασίχτε ὠρῶν, ναυμάτων τε ἀρθονία διειδεστάτων, καὶ καρπῶν εὐφορία παντοδαπῶν ἢ τὸ τοῦ γένους ἐπίσημον; ᾧ καὶ πρὶν ἡμᾶς προσθήκη γενέσθαι λαμπρότητος τὸ τῶν Πελοπιδῶν καὶ Κεχροπιδῶν παρεξεταζόμενον μῦθος ἀνεῖη. Τὸ δὲ τῆς ἀγωγῆς τίς ἂν οὐκ ἀγέσαιοτο; Τίς καὶ γὰρ σου μᾶλλον ἑαυτὸν παιδεύει, καὶ ἀνατροφῆ, φύσει προπούση ψυχῇ μεγαλόφρονι, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων κατεκρήμησε; Τίς δ' οὕτω πολὺς τὴν συνέσειν καὶ πρὸς τῆς

πολιτῆς. Τίς ἐν ἀκμῇ νεότητος οὕτως ἐν πρεσβύταις αἰδέσιμος; Τὸ δὲ μέγιστον τῶν σῶν, τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων κρηπίδα, τὴν εὐσεβεῖν καὶ τὸ κατὰ Χριστὸν πολιτεῦσθαι οὐδεὶς ἂν ἄξίως θαυμάσειεν, ὅτι μὴ ἢ ἑμετέρα μεγαλόνοια εἶπερ τοῦτο εἶχεν ὑμῖν ὁ τῶν λόγων νόμος. Ἐντεῦθεν σοὶ καὶ τὸ προβιβασθῆναι εἰς τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ὑψηλὸν βῆθρον οὐκ ἄθει ἐξεγένετο καὶ πλησιᾶσαι Θεῶ τῷ ὑπερέχοντι πάσης ὕλικῆς καὶ ἀύλου φύσεως καθαρότητι, ἄθλον οὐ χειρὸς ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ τῆς ἐκ νηπίου σεμνότητος καὶ διαγωγῆς σώφρονος, πρὸς ἣν Ξενοκράται καὶ Πωλέμονες, κῶνωπεσ πρὸς λέοντα, οὐδ' ὅτιοῦν τὸ τοῦ Μίνως δικαίον πρὸς τὸ σὸν καὶ ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω, τὸ τε τοῦ ἦθους σεμνὸν καὶ μέτριον, τὸ παννύχιον εὐτυγχάνειν Θεῶ, τὸ ὑπερῆλλον τῆς εὐλαθείας πρὸς τὴν Θεοτόκον, καὶ τ' ἄλλα, ἐν οἷς κατὰ πάντων τῶν ποτὲ ἐπὶ τοιοῦτοις διαπρεφάντων φέρεις τὰ πρῶτα, ἐγκράτειαν δὲ, τὸ τε ἐν ἱματίοις ἀπέριττον καὶ τὸ τῆς διαίτης λιτόν, καὶ ὅσα τοῦτοις ἀδελφὰ τοῖς περὶ ταῦτα δεινοῖς θαυμάζειν παρήσω. Ἐγὼ δὲ, εἴ μοι παρεῖη τοσοῦτον δυνάμεως, ὅσον προαιρέσεως, ἐξύμνησα ἂν, καὶ τῇ γραφίδι ὡσπερ καὶ τῇ γλώττῃ, τὸν διακαῆ αὐτῆς ζῆλον περὶ τὴν εὐσεβειαν, τῶν τε ὁρθῶν δογματικῶν φαλακῆν καὶ τὴν μὴ μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ πρόνοιαν τοῦ κοινῆ συμφέροντος, καὶ τῶν τροφίμων τῆς τ' εὐσεθείας καὶ σπουδαίας ἀγωγῆς, ταῦτα τὰ μέγιστα τῶν σῶν πλεονεκτημάτων, ταῦτα τὰ ἀξιάγαστα, τὰ ἀπαιτοῦντα γλωτταν Δημοσθένειον, τῇ δ' ἐμῇ καὶ τῇ κατ' ἐμὲ σιγῇ ἐπαπειλοῦντα. Διὸ τοῦτοις παιδόμενος, ἢ ὁρθότερον εἰπεῖν τῇ σῇ βαθυτάτῃ ταπεινοφροσύνῃ, τὸ τοῦ ποιητοῦ εἰπῶν, τὰ ἱστία χαλᾶσω τῆς ἐπιστολῆς, εἰς δὲ τί πού ζωὸς κατερύκεται εὐρεὶ κόσμῳ ἢ δὲ τελεταρχικῆ καὶ πηγαία ἀγαθότης πάντων τῶν ὄντως ἐφετῶν ταῖς πανιέροις αὐτῆς εὐχαῖς δυσωπηθεῖσα, δῶν ἐμοὶ τυχεῖν τοῦ ποθομένου, τῆς τε καθ' ἡμᾶς καὶ θύραθεν παιδείας, ὅπως σχοιάμεν γεραίρειν τὰ Σά καὶ ἀστειοτέροις λόγοις καὶ μὴ πόρρωθεν βᾶλλειν τοιοῦτοις ψελλίσμασι.

αψλζ. Πυανεψιώνος Δ' ἡ ἐπὶ δέκα. ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ.

Γ' Εἰ δὲ εὐφύημου γλώττης Ἑλλὰς ποτὲ τὸν σοφιστὴν Ἀίλιον ἤγεν, ὅτι ἐν Ὀλυμπίοις ἐμρανίσας αὐτὸν πάντα τὰ περὶ αὐτὸν ἔργα οἰκειῶν χειρῶν ἀπέδειξε, πῶς σιγῇ τὰ μέγιστα τῶν σῶν προτερημάτων, ὁ εἰδὼς καὶ ἀκούσας καλύψαι ἀνέξομαι, θειότατε Δέσποτα, ἃ γε οὐ τὸ σῶμά σοι ὡς ἐκείνου κοσμεῖ ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν ψυχὴν δόξῃ στέφουσιν ἀθανάτῳ ἐκείνῳ μὲν γὰρ στολαί, ὅπλα καὶ θώρακες τὸ φιλότιμον, αὐτὸς δὲ τοῖς ἀπὸ πατρίδος καὶ γένους αὐχίμασιν ἀποστίλθων, εἴπερ τις ἄλλος, πάντων προηγῆς ἀνδρικῶς, ἀρετῆν, πρόβαιον κατὰ τῶν παθῶν ἐνστησάμενος· ἐντεῦθεν τηλικούτων ἀρετῶν θησαυρὸν οὐκ ἐνεγκὼν ἐν γωνίᾳ ποῦ κρύπτεσθαι, τὸ θεῖον ἐπὶ τὸν ἀρχιερατικὸν σε θῶκον ἵστησιν· οἷς δὲ ἐν τούτῳ διέπρεψας τῶν ἀμηχάνων εἶπειν· ὡς φῶς γὰρ ἐπὶ τῇ λυχνίᾳ θεοί, οὐ μόνον τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην ἡλίου δίκην κατηύγασας· ἀγρυπνος φύλαξ τοῦ χριστωνύμου στρατοῦ, ἀρραγὲς τείχος τῆς εὐσεβείας, ὑπογραμμὸς ἀρετῆς τοῖς λογικοῖς προβάτοις γενόμενος, τὸ τέθριππον ὕψου ἄρμα θεωρίας καὶ πράξεως, ἐπ' ὄρους καμμένη ἔμβριος πύλις, καὶ ἄλλας τῆς γῆς, ὡς ποῦ γε τὰ εὐαγγελικὰ τοὺς τοιοῦτους ἐξυμνεῖ ρήματα. Τῷ γε κατὰ σαυτὸν τύπῳ τὸν ὑπὸ χεῖρα λεῶν ἐκπαιδεύσας ἐκ θηρίων ὡς Λυκίων ἄλλος τις καὶ ἐξ ἀκαθάρτων ζῶων, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐταίρους, ἀρετῶντας ἀπέφηνας. Τὸ δὲ σου περιὸν τῆς διανοίας λόγου πικρὸς καὶ γραφῆς κρείττον, ἢ σε Σολομῶντα τὴν φρόνησιν δείκνυσιν· ὑπὲρ Ἰωσήφ ἢ Ξενοκράτην τὴν σωφροσύνην, Ἀβραάμ τὴν φιλοξενίαν. Τί πρὸς τὸ μεταδοτικὸν τῶν σῶν Ἀρκεσίλαος, καὶ πρὸς τὸ δίκαιον Ἀριστείδης; Τί Δάμων καὶ Πυθίας, τί Θητεὺς καὶ Πυρίθους, τῇ τελεῖᾳ Σου πρὸς πάντας ἀκρότητι; τί ὁ Κότυς καὶ ὁ Κυναίγειρος τῇ μεγαλοψυχίᾳ; Ἐκείνο δὲ τῶν ἄλλων σου πλεονεκτημάτων εἰς θαῦμά με ἄγει ὅτι τῶν πολιτικῶν θορούβων καὶ τύρβων σαυτὸν σχολάζας, οὐ τοῦ ποιμνίου ὀλιγωρία, ὡς εἶποι τις, ἀλλ' ἀσκητικῶ βίου πόθῳ ἅπαν σοι τὸ βίωσιμον ἐν ταῖς τῶν γραφῶν διανύεις ἀναγνώσεσιν, ὅπως κἂν τοῖς μονασταῖς τὴν σὴν κοινωνίαν ἀρετῆν βλάτων ἀτρέμας

κατὰ πάσης ἀντικειμένης δυνάμεως, ἐν ἀγρυπνίαις εὐτονος, νηστεία καὶ ἐγκρατεία ἀνυπόκριτος ὄρος; Ἔστι τις ἀγαπήσας ἀγάπην ἕτερος ἀπροσπολήητον, ὡς ἡ Υ. Πανιερότης, ταπεινώσιν ἀνύπουλον, βίον καθαρὸν, ξενοδοχίαν ἀγόγγυστον, ὑπομονὴν εὐάρεστον, ἐλεημοσύνην διηνεκῆ, ἃ δὴ πάντα ξενίζει καὶ τοὺς ἐν λόγῳ δεινοὺς, τῷ τοι γε πάνυ κατ' ἀξίαν ἀπολειπομένῳ συνειδῶς ἐμαυτῷ. Σὰ γούνατα πολύλιστος μάλα ἰκάνω, ὅπως παντὶ ὡς λιτά τε καὶ παρ' ἀξίαν αὐτῇ προσφερόμενα δεξάμενος, τῶν σῶν πανιέρων εὐχῶν ἀξιώσης με.

Πατρῴθεν κατὰ τὸ ἀψλ' ἔτος, Πυανεψιῶνος πρώτη ἐπὶ εἰκάδι.

Ἐλάχιστος δοῦλος

ΜΑΝΟΥΗΛ ΡΩΜΑΝΙΤΗΣ

Ὁ Νεόφυτος, χειροτονηθεὶς μητροπολίτης Ἄρτης καὶ μεταθὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, εὖρε δυστυχῶς αὐτὴν εἰς δεινὴν κατὰστασιν, καὶ πρὸς θεραπείαν αὐτῆς ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων δι' ἐπιστολῶν, ἃς δημοσιεύομεν, καθὼς καὶ ἐτέραν ἐπιστολὴν ὑπογεγραμμένην παρὰ τοῦ Ἀναστασίου Ἱερομονάχου Γορδίου καὶ Ἰωάννου Οἰκονόμου Ἀνατωλικοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένην πραγματευομένην. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἔχουσιν ὡς ἐξῆς.

Α' Ὁ Ἄρτης Νεόφυτος τῷ ἐξ Ἀπορρήτων,

Οἱ πρὸς μέγιστον ὕψος ἀνατεῖναι τὰς ὕψεις βουλόμενοι, καὶ τοῦ κατὰ κορυφὴν σημείου ἐγγυτέρῳ γενέσθαι προθυμούμενοι διὰ τῆς ὕψεως, οὐχ ἤττον ἀμβλυωπίας ἢ ὀφθαλμοκείας αἰσθάνονται, πάντων ἀνδρῶν μοι Σοφώτατε καὶ πάσης πεπληρωμένε συνέσεως. Γούτου χάριν κἄμοι τῷ ἐλάχιστῳ πρὸς τὸ ὕψος ἀναδραμεῖν βουλομένῳ τοῦ τε σοῦ ἀξιώματος, καὶ τῆς σῆς ἀπαραιτήτου σοφίας, οὐκ ἄλλον τινα τρόπον,

εἰμὴ δι' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς κατὰ νοῦν θεωρίας καὶ ὄψεως, αὐτὸ τοῦτο παθεῖν ἀναλόγως οὐκ ἀμφιβόλως δικάεμαι. Δεινὴ μέντοι, Σοφώτατε, ἡ ἀνάγκη, καὶ πάντων τολμᾷ, καὶ τῶν μὴ προσηκόντων πολλὰς, δεινὴ δὲ, εἶγε καὶ θεοὶ κατὰ τὸν εἰπόντα ταύτη οὐ μᾶχονται. Τίς δὲ ἡ ἰδίως ἐμὲ κατασχούσα, τό γε νῦν ἔχον, καὶ πρὸς τοσαύτην παροτρύνουσα τολμῆν; Οὐκ ἄλλη τις, ὡς θαυμάσιε, εἰμὴ ἡ τῆς ἐπαρχίας, τῆς προστατεύειν θεῖα τε ψήφῳ καὶ ὑμετέρῃ ἐπικουρίᾳ πρὸ δυοῖν ἔλαχον ἐπὶν μέχρι τοῦδε, καταστροφή καὶ ἐρήμωσις· κατέστραπται γὰρ καὶ ἐρήμωται. Ὡς καὶ μὴ παντελῶς πᾶσα (εἰσὶ γὰρ ἔτι μικρὰ τινα ταύτης λείψανα)· ἀλλ' ὅσον ἐμοὶ μεγίστην προξενῆσαι ζημίαν καὶ ταύτην μετὰ πολλῶν τῶν κινδύνων ὥστε καὶ αὐτὴν καθεκμάστην ἀπολέγεσθαι τὴν ζωὴν. Πολλὴ γὰρ ἡ ἀνὰ πάντα αὐτῆς τὰ μέρη γινομένη τῶν ληστών ἔφοδος· μάλιστα δὲ κατὰ τὸ καλούμενον ἰδίως Ἐηρόμερον, ἐξ οὗ τὴν πλείονα μοῖραν οἱ πρὸ ἡμῶν τῶν ἐπὶ τῇ τῆς Ἐκκλησίας βοήθεια συνήγον. Πάντα τὰ ἐν αὐτῷ χωρία, χωρία μόνον γεγόνασι τῶν αὐτοῖς ἐνοικούντων κενά. Πᾶσαι δὲ αἱ ὁδοὶ ὑποψίας καὶ φόβου γέμουσαι ὑπὸ τῶν ταύτας κατεληφότων μαιφόνων ἀνδρῶν, ὥστε με ἐν ἀπορίᾳ εἶναι πολλῇ, καὶ τί γενέσθαι, ἢ ποῖ τραπέσθαι μηδ' ὅλως εἰδέναι δύνασθαι. Τοσαύτης δὲ τῆς ἀνάγκης περὶ ἐμὲ οὔσης, καὶ τοσούτων με περιστοιχιζόντων κακῶν, δῆλα ταῦτα καὶ τῷ Παναγιωτάτῳ ἡμῶν Δεσπότη τὰ μὲν καὶ παρ' ἐμαυτοῦ, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν εἰσέτι καὶ νῦν εὑρισκομένων, καὶ ᾧδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων γεγονότα διὰ γραμμῶν, οὐκ ἀπεικὸς εἶναι μοι δέδοκτο καὶ τῇ σῇ Σοφωτάτῃ καὶ πάντα ποθεινοτάτῃ κεφαλῇ διὰ βραχείων ἀνενεγκεῖν, ὡς ἂν μὴ παντάπασιν εἴη τούτων ἀνήκοος. Ὅσα γὰρ τῆς ἐμῆς μᾶλλον πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα δυνάμειως αἰσθάνομαι καταλυομένης, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τῆς παρ' αὐτῆς χρήζω βοήθειας καὶ ἀντιλήψεως, καὶ ὥσπερ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐλπίδι μετὰ Θεὸν στηριζόμενος, τὸν τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ὑπέβλην ζυγόν, οὕτω καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μηδ' ὅλως ὑπολειφθῆναι τῆς παρ' αὐτῆς ἀντιβολῶ προστασίας καὶ ἐπισκέψεως· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις

εἴη διὰ παντός μετ' αὐτῆς καὶ νῦν καὶ ἐν τῇ ἐλπιζομένῃ ζωῇ! (ἀχρονολόγητος).

Β' Πρὸς τὸν Πατριάρχην.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ πρὸς ἐμὲ ἐπιστέλλειν σου τὴν Παναγιότητα ἀνδράσι σοφοῖς καὶ ἀδεκμάτους ποιουμένοις τὰς ψήφους θαυμαστός τις εἶναι δοκεῖ· καὶ οὐ τῷ πάνυ τοῖς πολλοῖς συνήθων. Οὐ γὰρ μόνον τῆς τῶν κοινῶν καὶ ὡς ἂν τύχη γινομένην περὶ Αὐτὴν πραγμάτων εἰδήσεως ἄξιον κρίνει κάμει· ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν μὴ οὕτω ῥαδίως ἐκφόρων, ἐξ αὐτῶν τῶν τῆς καρδίας μυχῶν μετὰ πολλῆς μοι τῆς περιουσίας ἀνακαλύπτει. Δείγμα τοῦτο σαφές τῆς πρὸς Αὐτὴν ἐμοῦ οἰκειώσεως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τῆς φιλοστόργου καὶ πατρικῆς αὐτῆς διαθέσεως. Ἄνθ' ὧν εἰ καὶ μάλα βούλομαι τὴν ἐμὴν τῇ αὐτῆς ἐξισοῦσθαι, οὐ δύναμαι μέντοι, φύσεως γὰρ οὐ προαιρέσεως τὸ τοὺς παῖδας ὑπὸ τῶν πατέρων ἢ τοὺς πατέρας ὑπὸ τῶν παίδων μᾶλλον φιλεῖσθαι, τὰ δὲ ταῦτα οὐκ εὐμετάβλητα ἢ καὶ παντελῶς ἀμετάβλητα φαίνεται. . . (3) ἔμπης τὸ παρ' ἐμοῦ δυνατόν, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι πώποτε, μὴ μετὰ πολλῆς ὅτι μάλα τῆς προθυμίας, εἰμὴ τις τῶν ἰσχυροτέρων ἐμποδῶν γένηται, τῇ πατρικῇ διαθέσει ταύτης καταφανές ποιεῖν. Τὸ πρῶτον, ἐν ᾧ τὰς ὀφεις πρώτας ἐπέβαλαν τῶν Παναγιωτάτων μοι ἀναπτυσσομένων καὶ ἀναγινωσκομένων γραμμῶν, ἢ μετὰ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου ἦν τῆς Σῆς Παναγιότητος ἐντευξις καὶ ἡ παρ' ἐλπίδα παρ' αὐτοῦ τούτου γενομένη πρὸς αὐτὴν ὑποδοχὴ τε καὶ ἀποδοχὴ καὶ ἐπικουρία ἐν καιροῖς τούτων χρήζουσιν· ὁ δὲ καὶ δευτέρῃ καὶ τρίτῃ καὶ πολλὰς τοσαύτη ἐπιβολῇ τοῦ Θειοτάτου τῶν ἐν ἡμῖν ἀναμαζάμενος καὶ ἀναθεωρῶν, τί δεῖ καὶ λέγειν ὅσης ἐμπέπλησμαι τῆς ἡδονῆς,

(3) Δίξιν δυσανάγνωστος.

Παναγιώτατε Πάτερ και Δέσποτα ; Ἀπορῶ πάντῃ πασι λόγων τῶν τὸ μέγεθος ταύτης ἐμφανίσαι σου τῇ θειοτάτῃ ψυχῇ δικαίων. Διὸ και πρὸς εὐχαριστίαν και δοξολογίαν μᾶλλον ἐτρόπην τῆς τὰ πάντα ἀρίστως τε και θαυμασιῶς οικονομούσης θείας προνοίας, τῆς λόγοις ἀρρήτοις τὴν ἐκκλησίαν ἐν οὕτω σφοδρῶ τῷ κλύδωνι χειμαζομένην, οὐκ ἐπίσης τι τῶν αὐτῇ μὴ προσηκόντων παθεῖν, ἀλλὰ σὺν πολλῷ τῷ τάχει και πάντων καθυπερτεροῦσαν γίγνεσθαι τῶν κατ' αὐτῆς ἀτάκτως και μετὰ πολλῆς τῆς ῥύμης κινουμένων πνευμάτων. Και εἴη μὲν, ὦ Χριστέ, και Χριστοῦ Κράτος, ἡ τοὺς οἴακας ταύτης κατέχουσα Παναγιωτάτη χεῖρ, πολλοὺς εἰς Λυκάβαντας διασωζομένη και φρουρουμένη τῇ Σῇ δεξιῇ. Εἴη δὲ και ἡμῖν τῶν ὑπ' αὐτὴν ὑπὸ σου δι' αὐτῆς καθ' ἐκάστην χορηγομένων κελῶν τῶν πάντα νοῦν και λόγον ὑπερβαίνοντων μετέχειν. Ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλλις, Παναγιώτατε Δέσποτα, οὐδὲ γὰρ περαιτέρω τὸν περὶ τούτων λόγον ἐκτείνει ἐπιτρέπει μοι τὸ ἐκ διαμέτρου τῇ τοσαύτῃ και τηλικαύτῃ ἡδονῇ ἀντικείμενον. Δεύτερον δὲ τοῦτο μετὰ τὸ πρῶτον εὐθύς ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς ἦν ἔδαμυθ' ἀνάλογον ἐπινοῆσαι προθυμηθεῖν, τῇ συνήθει χρωμένη πρὸς ἐμὲ φιλοστοργία και πατρικὴ διαθέσει. Πλείονα δὲ τούτων προσεπιμετρεῖν, οὐκ ἀναγκαῖον τοσοῦτον· ἅτε δὴ και ἐξ ὀλίγων πολλὰ δυναμένης σου τῆς ἄκρας εἰδέναί συνέσεως, οὐθ' ὅλως ἐμοὶ δυνατὸν ἐν τοσαύτῃ τοῦ λυποῦντος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, τῶν λυποῦντων ἀκμῇ. Ταῦτα μὲν, αἱ δὲ πανήγυρι και θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχαί εἴησαν μεθ' ἡμῶν.

Γ' Εἰς τὸν Πατριάρχην.

Παναγιώτατε και θεοπρόβλητε Δέσποτα, και οἰκουμενικὴ Πατριάρχη και τῆς ἐμῆς ἐλαχιστότητος μετὰ Θεὸν κηδεμὸν και προστάτα, τὴν σὴν παναγιωτάτην κορυφήν, τοῖς αὐτῆς προσπίπτοντες τιμίους ποσὶ, πανευλαβῶς και δουλικῶς προσκυνούμεν, και τὰς ἁγίας Αὐτῆς χεῖρας μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀ-

νέστη τοῦ χαριεστάτου και σωτηρίου προσθήματος ἀσπαζόμεθα, δεόμενοι ὀλοφύχως ὑπὲρ αὐτῆς ἵνα υἱαῖνη, και ἐπὶ μήκιστον ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ διαμένη, πρὸς τε τὴν τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ποιμαντικὴν προστασίαν, και ἡμῶν τῶν εὐτελῶν Αὐτῆς δούλων οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπίσκεψιν και παραμυθίαν. Τοῖς τε Πανιερωτάτοις περὶ Αὐτὴν Ἀρχιερεῦσι, ὑπερτίμοις τε και θεοπροβλήτοις τοῖς συνεχέστερον ταύτῃ συνεδριάζουσι, και τῇ Μεγάλῃ παρθάλλουσι Ἐκκλησίᾳ, τὴν προσήκουσαν ἀπονέμομεν προσκύνησιν, και αὐτῷ δὴ τῷ εὐσεβεστάτῳ και μεγαλοπρεπεστάτῳ ἄρχοντι, τῷ πνευφήμῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐξ Ἀπορρήτων, τῷ μόνῳ, θεῖᾳ προνοίᾳ, τοῦ δυστυχοῦς τῶν Ἑλλήνων γένους κλέος μέγιστον ὄντι, και δι' εὐφήμευ μνήμης ἀπανταχοῦ διαβαίνοντι, σὺν τε τῷ παμφιλτάτῳ αὐτοῦ υἱεῖ, τῷ ἐνδοξοτάτῳ και λογιωτάτῳ διερμηνευτῇ τῆς μεγάλης Ἀρχῆς κυρίῳ κυρίῳ Νικολᾶ, πᾶσαν ἀπονέμομεν δουλικὴν εὐπειθειαν και γονυπετὴ μετὰ τῆς προσκυνήσεως ἱεσσίαν, και πᾶσιν ἐτι τοῖς βοηθοῖς χρηματίσασιν και συνδρομηταῖς ἔργοις τε και λόγοις τῷ ἡμετέρῳ πανιερωτάτῳ Ποιμένι τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Ναυπάκτου και Ἀρτης· και δι' αὐτοῦ πολλοῖς ἡμῖν παρακλήσεως γενομένοις αἰτίοις, τὴν κατὰ δύναμιν προσφέρομεν εὐχαριστίαν, Θεῷ τῷ πάντα δυναμένῳ τὸ πᾶν τῆς ἀμοιβῆς ἀναθέμενοι.

Γνωστὰ τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος τῇ τε Υ. Παναγιότητι και πᾶσι τοῖς καθεξῆς ἀναγεγραμμένοις ἀξιούμεν γινέσθαι τὰ κατὰ τήνδε τὴν ἐπαρχίαν συμβάντα, και νῦν εἰσέτι ἐπὶ τὸ χειρὸν προχωροῦντα δεινά. Οὐ μικρά τε ἐστὶ, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἡ τοῖς μέρεσι ταύτης ἐπεισφύσασα τῶν τὰ πάντα ληίζομένων ὠμότης· και τούτων μάλιστα κατὰ τὸ καλούμενον ἰδίως Ξηρόμερον, τὸ κυριώτερον τῆς πάλαι καλουμένης τῶν Ἀκαρνανῶν χώρας τῆς τῇ παλαιᾷ συναπτομένης Ἠπείρῳ, τὰ δ' ἄλλα πάντα και τὰ μέχρ' ἡμῶν τῶν ἐπὶ τὰδε τοῦ Ἀχελῷου κείμενα ποταμοῦ τοῦ μεταξὺ Ἀκαρνανίας και Αἰτωλίας βέροντος φθάνοντα, φροῦδα μικροῦ δεῖν ἐγένοντο και ἀνάστατα. Πολλῶν μὲν γὰρ

καὶ τῶν παρελθόντων κατὰ τοὺς τῶν πολέμων καιροὺς ἐπειράθησαν συμφορῶν, οἷα φιλεῖ συμβαίνειν ἐν τούτοις. Οὐκ εἰς τοσαύτην διήλθον ἀνάγκην, εἰς ἣν τανῦν περιέστησαν, οὐ μόνον χρέσει βαρυτάτοις τῶν αὐταῖς ἐνοικούντων κατ' ἔτος ἐπιφορτιζομένων ὑπὸ τῶν τῆδε πολλῇ πλεονεξίᾳ συζώντων ἀνδρῶν, τῶν τοῖς τέλεσιν εἴτε φόροις ὑπηρετουμένων καὶ τὴν θελήσιν ἔθρον ἐχόντων τὴν ἑαυτῶν. Ἀλλὰ καὶ ὑπάρξεως καθεκίστην στερουμένης, καὶ αὐτῆς τῆς πάντων μάλιστα φιλουμένης ζωῆς. Οἱ πλείους γὰρ τῶν ἐν τούτοις ὑπερεχόντων, οἱ μὲν μαχαίρας ἢ πυρὸς ἔργον ἐγένοντο, οἱ δὲ φυγῇ τὴν σωτηρίαν, ὅποι ἀνέκαστος οἷος τε ἦν ἀπελθεῖν, ὤνῃσαντο, καὶ νῦν οὐκ ἀνθρώπων οἰκητήρια ἀλλὰ χωρία μόνον φιλλὰ μεμενῆκασιν τὰ χωρία. Ταῦτά τοι καὶ ὁ πανιερώτατος ἡμῶν αὐθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ τῆς ἀγιωτάτης Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης ποιμὴν, εἰ καὶ οὐθ' ἐνὸς τῶν βίῳ καὶ λόγῳ παλαιὸν ποτε σεμνουμένους μετὰ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, καὶ τὴν δετὴν ἐπιοχίαν κοσμησάτω μνημανομένων τυγχάνει καταδεέστερος, ἀλλὰ πάντων ὑπερκεῖσθαι, καὶ ὑμῖν τοῖς τοῦτον ἐκλεξαμένοις καὶ πέμψασιν, καὶ ἡμῖν τοῖς ὑποδεξαμένοις καταφανῆς, οὐ διὰ τῶν λόγων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, τῆς Μητροπόλεως ἐξερχόμενος, οὐχ ἐλικοειδῆ καὶ μετὰ συστροφῆς τινὸς περιοδικῆς ἀμφὶ τὰ χωρία τὴν πορείαν ποιεῖται, ἀλλὰ τὴν εὐθείαν τέμνει τὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ ταύτην μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους καὶ τῶν κινδύνων ἔθεν πολλὴν ὑφίσταται τὴν ζημίαν, ὡς τὴν συλλογὴν μὴ δυνάμενος τῶν τῆς Ἐκκλησίας δικαιωμάτων συναγαγεῖν. Ἀπορα τοίνυν αὐτῷ πάντοθεν πάντα δοκεῖ, καὶ ὅπως ἀν' τὸ κατομαδὸν ὑπ' αὐτοῦ φερόμενον βῆρος ἀποφορτίσῃται ἀγνοῶν, λύπη κατεσχέθη πολλῇ, καὶ ὑπ' αὐτῆς κινδυνεύει καταποθῆναι. Διὸ προσπίπτοντες ἱκετεύομεν, δεόμεθα, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Υ. Παναγιώτητα μετὰ παντός τοῦ περὶ αὐτὴν ἱερωτάτου συλλόγου, καὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγαλεπιφανεστάτου ἀρχοντος, καὶ τῶν λοιπῶν οὐς ἀνωτέρω ἀπρηθμισάμεθα, τούτων δὴ τῶν εὐτελῶν παρ' ἡμῶν γραμμάτων κατηκόους γενομένους, καὶ συμπαιθεῖα τῇ πρὸς τε τὸν πανιερώ-

τατον ἡμῶν Δεσπότην καὶ πρὸς ἡμᾶς καμπτομένους, συνδύλωσιν τινα τοῦ χαλεποῦ τούτου τραύματος μηχανήσασθαι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τοῦ χείρονος, ἢ θαλαττίου κλύδωνος ἐξενεγκεῖν, ἢ τό γε μετριώτερον, κἄν γαῦν παραμυθίας τινὸς καὶ χρηστῆς ἐλπίδος ἡμᾶς ἀξιῶσαι διὰ τῆς ἡμῶν παραινέσεώς τε καὶ διοικήσεως, καὶ ὅλως τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα θεοθεν ὑμῖν χορηγηθησομένης οἰκονομίας. Εἰ δέ που καὶ πλείονα τῶν δεόντων ὡς πρὸς ἡμᾶς τὰ παρ' ἡμῶν γεγραμμένα καὶ ἀδολεσχίας πλήρη, οὐ τῇ ἀθαδείᾳ καὶ τῇ ἀναισχυντίᾳ, ἀλλὰ τῷ πάθει τῷ σφοδρῶς οὕτως ἡμᾶς συνέχοντι ταυτὶ λογιστέον οὐδὲν γὰρ οὕτω ποιεῖ λάλον, ὡς κατοδυνομένη ψυχὴ τὸν ἀνθρώπον· ἀναψυχῆς γὰρ τινος αἴσθησιν λαμβάνει τροπὸν τινὰ διὰ τοῦ λόγου τὸ ἐν αὐτῇ πάθος ἐκχέουσα. Ἀνασχέσθω τοίνυν καὶ ἡ χριστομίμητος ὑμῶν φιλανθρωπία τε καὶ συμπάθεια τῶν ἀγλευκῶν τουτωνὶ καὶ ἀμούσων γραμμάτων, ὡς καὶ ἄλλων ἴσως πολλῶν μετὰ τούτων τῆς ἀκρόσεως. Αἱ δὲ πανάγκιαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν ἐν βίῳ παντί.

αψς'. Ἀπριλίου ις'.

† ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερομόναχος ὁ Γόρδιος.

† ΙΩΑΝΝΗΣ ἱερομ. καὶ Οἰκονόμος Ἀνατολικῶς

Εἰς τοιαύτην ἀξιοθρήνητον κατάστασιν εὐρῶν τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ὁ Νεόφυτος διετρένωσε τὰς περιουσιμύσας αὐτὸν ἀρετὰς, καθόσον ὅλαι αἱ προσπάθειαι τοῦ ἐτεινον ὅπως ἐπουλώσῃ τὰ δεινὰ τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῷ λογικοῦ ποιμνίου, ἐπικαλούμενος· ἄλλοτε μὲν τὴν ἀντίληψιν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, καὶ ἄλλοτε τῶν ἐν ἰσχυρῇ ἀρχόντων ὁμογενῶν, οἷτινες σεβόμενοι αὐτὸν προθύμως παρέσχον πᾶν ὅ, τι ἐξήτειτο. Πραγματικῶς οἱ κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκεῖνας διατελέσαντες Ἱεράρχαι ἀξιοὶ μνήμης τυγχάνουσι, καθόσον ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ἀναδείκνυνται καταβάλλοντες ὑπερανθρωπίνους προσπαθείας ὡς ἐκ τοῦ ἀκραιφνοῦς ζήλου τῆς πιστῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων των.

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους)

Επιτομή της Επιστολής του Νεόφυτου προς τους Αποστόλους 1904 σ. 335 β' μ.

Ἐάν ἀναλογισθῆ τις τὴν διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων ἐκ-
τεθεισάν κατῴστασιν τῆς ἐπαρχίας, τὴν ἀναπόφευκτον πλη-
ρωμὴν τῶν πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ἕνεκα τῶν ἀναγκῶν τῆς
ζητομηρίων, τὰς διαφόρους ἄλλας ὑποχρεώσεις, τὰς θλίψεις
καὶ στενοχωρίας, ἃς ἐδοκίμαζε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ποι-
μνίου του, τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ δεινὰς ἀσθενείας, ὑφ' ὧν
κατετρώχετο, τὴν μέριμναν πρὸς καλλιέργειαν τῶν γραμμα-
τῶν, ὁμολογήσει ὅτι ὁ Νεόφυτος ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν διακε-
κριμένων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας, διὸ καὶ δις προσεκλήθη
μέλος Συνοδικὸν καὶ διαμένων ἐν Κωνσταντινῶν ἀείποτε ἐφά-
νη συντελεστικὸς πρὸς τὰς αἰτήσεις πολλῶν σεβαστῶν Ἀρ-
χιερέων, ἐφ' ᾧ καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας αὐτῶν ἐπέ-
συρε.

Κατὰ τὸ 1720 ὁ Νεόφυτος προὔτιθετο ἵνα μεταβῆ καὶ τρί-
την φορὰν εἰς Κωνσταντινῶν, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐπετράπη ἡ ἄδεια διὰ
τῆς ἐξῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς :

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης, ὑπέριμε
καὶ ἐξάρχε πάσης Αἰτωλίας, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῆ ἀ-
δελφὲ καὶ συλλειτουργεῖ, κύρ Νεόφυτε κτλ. διὰ τῆς παρουσίας
ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς δηλοποι-
οῦμεν κοινῶς τῇ Ἀρχιερωσύνῃ σου ὅτι ἐδῶ ἠκούσαμεν παρά-
τινων πῶς εἶχε σκοπὸν ἡ Ἱερότης σου καὶ ἐμελέτα νὰ ἔλθῃ
εἰς τὰ ἔθνη, καὶ μέγιστα χωρὶς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἀ-
δείας, τὸ ὅποιον καὶ ἀκούσαντες διαταράχθημεν οὐ μετρίως
καὶ μᾶς ἐκακοράνη τὰ μέγιστα ὑπολαβόντας ἀληθῆς τὸ λε-
γόμενον, ὡσάν ὅπου διὰ τοῦ ἀτάκτου καὶ παραλόγου τολ-
μημάτος ὄχι μόνον ἀνατρέπονται οἱ ὅροι καὶ Κανόνες τῆς Ἀ-
γίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἐπικρατήσασα τάξις καὶ
συνήθεια ἄνωθεν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ προσέτι καταφρονεῖται τῆς
Πατριαρχικῆς μεγαλειότητος τὸ ἀξίωμα, καὶ καθυβρίζεται
ἡ τιμὴ καὶ αἰδώς τοῦ προσεστώτος καὶ γίνεται ἄρχῃ καὶ ἀ-
πειθείας ὑπόδειγμα. Τούτου χάριν, τῆς ὑποθέσεως ταύτης
συνοδικῶς κοινολογηθείσης, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος με-

Συνοδὸν 160, 164, 219

Βιβλιοθήκη 339

Ἐπιτομή της Επιστολής του Νεόφυτου

τὰ τῶν περὶ ἡμῶν ἱερωτῶν Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν
ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργ-
γῶν, ἐντελλόμεθα κοινῶς τῇ Ἀρχιερωσύνῃ σου νὰ κληθῆσαι εἰς
τὴν ἐπαρχίαν σου ἡσύχως ἐπισκεπτόμενος τὸ ποιμνίόν σου,
καὶ μὴ τολμήσης ποσῶς μεταβῆναι ἢ ἀψεσθαι τῆς εἰς τὰ
ἔθνη ὁδοπορίας χωρὶς ἀδείας ἡμετέρας Πατριαρχικῆς, ὅτι
ἐάν τολμήσης τι τοιοῦτον θέλεις κινδυνεύσει τὰ μέγιστα,
καὶ θέλεις πειραθῆ δικαίως τὴν ὀργὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τὴν κατὰ σοῦ ἀγανάκτησιν ἡμῶν πάντων, τὸ ὅποιον διὰ νὰ
μὴν ἐπακολουθῆσῃ ἰδοὺ προτροπέμεθα καὶ συμβουλευόμεν
σοι ἀδελφικῶς ποιῆσαι ὡς γράφομέν σοι καὶ προσέχειν κα-
λῶς, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς Σῆς Ἱερό-
τητος.

α.μ. Ἰουλίου κβ.

Ὁ Κων)λεως ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

(ἔπονται δέκα ὑπογραφαὶ Συνοδικῶν Ἀρχιερέων.)

Ἰδιαιτέρως ὁμοῦς ὁ Πατριάρχης ἔγραψεν αὐτῷ τὰ ἐξῆς:
Ἐντελλόμεθα τῇ Σῇ Ἱερότητι, ὅπως ποιήσης
ὡς γράφομεν, καὶ μὴ θελήσης νὰ σηκωθῆς νὰ ἔλθῃς ἐδῶ
χωρὶς ἡμετέρας ἀδείας, ἀλλὰ νὰ ἀναπαύσαι εἰς τὸ ποι-
μνίόν σου, εἰ δὲ καὶ ἔχῃς κκιμίαν δυσκολίαν ὅπου δὲν ἡμ-
πορεῖς νὰ διατρίβῃς εἰς τὴν ἐπαρχίαν σου, δύνασαι νὰ ἀ-
πέλθῃς ἢ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἢ εἰς τὰ Ἰωάννινα, ἐδῶ δὲ χω-
ρὶς ἡμετέρας ἀδείας νὰ μὴν ἔλθῃς ἐξ ἄπαντος, κατὰ τὸ κοι-
νῇ δόξαν, ᾧ περ ὑπέκειν δει τοὺς εὐγνώμονας καὶ ἐχέφρονας
καθὼς καὶ ἡ ἀρχιερωσύνῃ σου εἶναι.

Πάντως θαυμάσειε τις ἐπὶ ταῖς αὐστηραῖς ταύταις ἐκ-
κλησιαστικαῖς ἐντολαῖς τοῦ μὴ ἀπελθεῖν τὸν Νεόφυτον εἰς
Κων)πολιν. Ἀλλ' ὁμοῦς ἐκ τινων ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν γί-
νεται γνωστὴ ἡ αἰτία, δι' ἣν δὲν τῷ ἐπιτρέπετο ἡ ἄδεια.
Παραλείποντες τὰς λοιπὰς ἐπιστολάς, ἀποσπῶμεν τὰς ἐ-
ξῆς περικοπὰς τοῦ Ἡσακλείου Καλλινίκου, γράφοντος ὅτι

εὐαγγελικῶς κατενῆξεν

» ἐζητήσαμεν τὴν ἀδειαν ἵνα ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν διὰ
 » νὰ θεραπευθῶμεν ἀλλὰ δὲν μᾶς τὸ ἐσυγχώρησαν οἱ Πα-
 » τῆρες (ἡ Σύνοδος) ὅχι τόσοσὸν ὁ Προεστῶς (ὁ Πατριάρχης)
 » ἀλλὰ ὁ Νικαίας καὶ ὁ Νικομηδείας ἔχουν καὶ τὸν Χαλκη-
 » δόνος σὺν τῷ Βῆρνης καὶ μόνον αὐτοὶ δὲν τὸν ἀφίουν.
 » Ἄρτης καὶ Ἡρακλείας καὶ Μιτυλήνης νὰ μὴν ἀκούσωσι
 » παρρησίᾳ συνοδικῶς καυχῶνται λέγοντες, ἐνόσφ ζῶσιν αὐ-
 » τοὶ τὴν πόλιν Ἄρτης καὶ Ἡρακλείας δὲν τὴν βλέπουν.
 » Εὐρῆκαν μέσον τῶν κακῶν τοὺς θελημάτων τὴν κτίσιν
 » τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὴν πρόφασιν αὐτὴν κἀμουν ὅ,τι
 » θέλουν. Αὐτοὶ πέρνουν, αὐτοὶ δίδουν τὸν Προεστῶτα
 » τὸν λέγουν κἀτρε κἀτω καὶ κἀθηται, σήκω καὶ ση-
 » κώνεται ἀλληλένδετοι ἀδιασπῆστος καὶ ἀλλήλοις
 » ἀσύμφωνοι, πλὴν καθ' ἡμῶν συνεσφιγμένοι. . . . διὸ
 » μαίνονται κατ' ἐμοῦ καὶ σοῦ ὁ πτωχὸς ὁ Θεσσαλονίκης
 » ἔγραψε πολλάκις καὶ ἐπαρκάλεσε καὶ ἔπαξεν ἱκανὰ . . .
 » ἀμὴ αὐτοὶ τὰ ἀνέτρεψαν καὶ ἐμπόδισαν μετὰ τὸ νὰ ἤξου-
 » ρωσι πῶς δὲν εἶναι μετὰ αὐτοῦς, καὶ τῷ ἔγραψαν νὰ μὴν
 » ἔλθῃ ὅτι παιδεύεται, ὁμοίως καὶ διὰ τὴν Πανιερότητα σου
 » . . . ἔλεγον γὰρ πῶς σὲ φέρουν Ἰγζάρι διὰ νὰ σὲ κἀμουν Πα-
 » τριάρχην, καὶ πῶς εἶναι μετὰ τὴν εἰδησίην μᾶς, διὸ ἔλεγεν ὁ
 » Προεστῶς ἐγὼ Ἄρτιδες καὶ ξάρτιδες δὲν φοβοῦμαι καὶ
 » δὲν ἐμπάζομαι.»

Μὴ δυνάμενος λοιπὸν ὁ Νεόφυτος ἀπελθεῖν εἰς Κ)λίαν,
 καθὼς καὶ νὰ μείνῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἄλλως τε κατατροχό-
 μενος ὑπ' ἀσθενειῶν, καὶ ἔχων πολλὴν τὴν εὐλάβειαν πρὸς
 τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, μετέβη τῷ 1719 εἰς Ἅγιον Ὅρος
 καὶ ἐκοινοβίασεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῦνὴν τῶν Ἰβήρων, προσ-
 καιρῶς μὲν, ἀλλ' ἀνήγειρεν ἐν αὐτῇ οἰκήματα πρὸς κατοι-
 κίαν καὶ Ναὸν τοῦ ἁγ. Νεοφύτου ἐκ βάρων ἡγείρε, μετὰ τὴν
 ἀπόφασιν ὅπως, παραιτούμενος ἐκ τῆς ἐπαρχίας, ἐγκατα-
 βίωσῃ ἐν τῇ ρηθείᾳ Μοῦνῃ. Πραγματικῶς ὁ Νεόφυτος ἐ-
 πανελθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του παρητήθη κατὰ τὸ 1723
 καταλιπὼν διάδοχον τὸν ἐπίσκοπον Βελλᾶς Ἰωαννίκιον,
 τῇ βᾶσει τοῦ ἐξῆς συμφωνητηρίου ἐγγράφου.

» Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος γίνεται δῆλον ὅτι ἐπειδὴ
 καὶ ὁ Πανιερώτατος καὶ λογιώτατος μοι Δεσπότης καὶ
 γέρον ἅγιος Ἄρτης κῆσιος Νεόφυτος ἰδίᾳ καλοκἀγαθῶς καὶ
 τῇ πρὸς ἐμὲ πατρικῇ στοργῇ κινήσει, ἠθέλησε καταλιπεῖν
 ἐμὲ τὸν ταπεινὸν διάδοχον τῆς ποιμαντικῆς προστασίας
 τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἅτε δὴ τὸν ἡσυχιον καὶ ἀ-
 πράγμονα βίον τούντεῦθεν αἰρετισκόμενος καὶ τῆς κοσμικῆς
 τύχης ἀναχωρῆσαι προθυμηθεῖς, ὑπόσχομαι διὰ τοῦ πα-
 ρόντος καὶ βεβαιῶ, ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ὁμνύω, ὅτι
 ὅσαι ὁμολογίαι καὶ χρέη ἢ χροζέτιον ἢ ὅ,τι ἂν ἄλλο φανεῖν,
 οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ διαβολὴ τις ἐνδίκως ἢ ἀδίκως ἐκ τῶν
 τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς κατὰ τῆς Α. Πανιερότητος κινήσει,
 ζημίαν αὐτῷ προξενούσα, εἶναι με ὑπόχρεων ἐν τούτοις
 πᾶσιν ἀναλαμβάνειν τὸ βῆρος καὶ τὴν ὀφειλὴν, εἰς τὸ μέ-
 νειν ἀνεσῆχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀκαταζήτητον τὴν
 Α. Πανιερότητα. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπεσχέθη ἀπαραιτήτως
 ἐν ὅσῳ ἐν τοῖς ζῶσι διατελεῖ, στέλλειν κατ' ἔτος τῇ Α.
 Πανιερότητι ἀνά ἑκατὸν γρόσια, καὶ ὡσαυτὰ ὁκάδας
 δώδεκα πρὸς κυβέρνησιν, ἀναντιρρήτως καὶ ἀπροφασίστως.
 Ἄν δὲ φανῶ ἀγνώμων καὶ ἀθετητῆς τούτων πάντων, ἐ-
 χομι ἀντιδικὸν τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως,
 καὶ εἶναι με ὑπὸ παιδείαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐν παντί
 κριτηρίῳ ἀναπολόγητον ἔθεν εἰς ἀσφάλειαν ἔγραψα καὶ ὑ-
 πέγραψα τὸ παρὸν, οἰκείᾳ χειρὶ, κατησφαλισμένον καὶ ταῖς
 μαρτυρίαις τῶν Πανιερωτάτων καὶ λογιωτάτων ἀγίων ἀρχιε-
 ρῶν, καὶ δέδωκα τῇ αὐτοῦ φιλοστόργῳ Πανιερότητι.

αψυχ. κατὰ Δεκέμβριον.

Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Βελλᾶς ἸΩΑΝΝΙΚΙΟΣ ὑπόσχομαι.

Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἸΩΑΝΝΙΚΙΟΣ βεβαιῶν.

Τὴν παραίτησιν τοῦ Νεοφύτου πληροφορηθέντες οἱ Χρι-
 στιανοὶ τῆς ἐπαρχίας μετὰ λύπης, ἀπηύθυναν παράκλησιν
 πρὸς τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην Ἱερειάν, ὅπως ἀπα-
 τρέψῃ τὴν Πανιερότητα του ἀπὸ τὸν σκοπὸν τῆς παραι-

τήσεως, και εξ ης παρακλήσεως γίνεται δῆλον ὅτι ὁ Νεόφυτος ἐπιείκοσαετίαν ποιμνάς τὴν ἐπαρχίαν ἐπέσυρε τὴν ἀγάπην καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ ποιμνίου του.

Ἄλλ' ὅμως, ὁ Νεόφυτος, μὴ δεχθεὶς τὰς προτροπὰς καὶ παρακλήσεις ἵνα ἀποσύρῃ τὴν παραίτησίν του, μετέβη, ἐκκλησιαστικῆ ἀδείᾳ, εἰς Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἐμόνασεν εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἰβήρων, ἀκολουθῶν εἰς τὴν Ἱερὴν Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε, καὶ ἐν ἧ σώζεται πλάξ, ἐν ἧ εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἑξῆς:

Ὡδε τὸ δέμας κεῖται τοῦ Νεοφύτου
Ναυπάκτου τε καὶ Ἀρτης τοῦ Ἀρχιθύτου.
Μαυρομάτης τὸ γένος ἐκ τῶν προγόνων
ὄν ἡ Τριάς ἐγγράφει ἐν Βίβλῳ ζώντων.

αψμ.

Ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας του ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Νεόφυτος ἐκέκτητο περιουσίαν οὐκ εὐκαταφρόνητον, τῷ καιρῷ ἐκεινῷ, καθὼς πολλοὺς συνέδραμε καὶ ἰδίως λογίους καὶ πολλοὺς τῶν συναδέλφων του διευκόλυνε. Δι' ἰδίων του ἐξόδων, κατὰ τὸ 1724, ἐσύστησε καὶ διατήρησε Σχολεῖον ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ, περὶ οὗ γράφων αὐτῷ ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Σιλβέστρος λέγει: «ἐμάθομεν ἔτι ὅτι ἐσύστησε καὶ τὴν Ἀκαδημίαν εἰς Σκόπελον, καὶ ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἄλλοι τὸ ἤκουσαν ἔδωσαν δοξὰν τῷ Θεῷ ὅπου εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς καιροὺς μας τοιοῦτοι ζηλωταὶ καὶ ἔργων θεαρέστων ὑπερασπισταὶ καὶ συμπράκτορες. Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἔστι τῶν τῆδε Θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετώτερον, ὡς ἡ ἀδὸς τῆς σπουδῆς καὶ ἡ ταύτης ἐπέκτασις».

Ὁ δὲ Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος τὰ ἑξῆς: «ἐμάθομεν πρότερον, καὶ τώρα ἐβεβαιώθημεν διὰ τοῦ τιμίου της ὅτι ἐσύστησε Σχολὴν εἰς τὴν Σκόπελον: τὸ ἐχάρημεν, καὶ βεβαίως ἐξαίρετον καλὸν καὶ ὠφέλειον τοῦ ταπεινοῦ μας Γένους ἐκατήρθησεν ἡ Παινερότης της, ὅθεν καὶ περιμένει ἀθανάτους

ΣΦΣΚ 17'6, 30φ.
Κιραριάν

+ Κατὰ
Πλάτ. Β' 2
Αδ. 1870
287-315

ἡ δὲ Μαυρομάτης τῆς τῆς τῆς

Ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Βιβλιοθήκης
ἐστὶ κτλ. ΣΠ Ε' (Σταχυλίου φ. 145) ἐστὶ
ἡ φ. 400 μὲν 2, 7 Ἀπριλίου 1744 φ. 400
καὶ ἡ φ. 400 μὲν 2, 7 Ἀπριλίου 1744 φ. 400
καὶ ἡ φ. 400 μὲν 2, 7 Ἀπριλίου 1744 φ. 400

μισθοὺς παρὰ τοῦ ἀγίου Θεοῦ. ἡμεῖς δ' ἀπερχόμενοι ἐν Κ]-
πόλει θέλομεν στείλει τὰ ἴσον τοῦ συμφωνητικοῦ γράμ-
ματος».

ΑΛΕΞ. Π. Γ. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΣ. 415-416, 446 φ.
Γενν. Συμ. Βιβλ. Δ' 481-492
Ἰδ. 219.

Κριτ. Μαυρομάτης
Ρομανός Βυζαντινός, 1932

ΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΣΧΟΛΑΙ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

(ἀνεγνώσθη ἐν τῇ τακτικῇ ΙΕ' συνεδρίῳ)

Κ. Φαῖσα Παιδαγωγικῆς, 1919. Λεωνόπουλος Νικότ. ἐν Συμ. Αρτ. 415-6, 446 φ.

Χάρις εἰς τὸν ἀγαθὸν ἑταῖρον καὶ ἡμέτερον σύμβουλον
κ. Μιχαὴλ Θ. Παυλίδην, ἔσχον γνῶσιν ἐσχάτως σπανίου
τινὸς μουσικοῦ βιβλίου τοῦ «Θεωρητικοῦ τῆς Ἐκκλησια-
στικῆς Μουσικῆς», ὁπερ ἐξεπόνησεν ὁ ἀοιδίμος μητροπολίτης
Δυρραχίου καὶ κατόπιν Προύσης τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Χρῦσανθος, ὁ
ἐκ Μαδύτων τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, ἔλαβον δὲ πληρεστέ-
ρας τινας εἰδήσεις περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Μουσικῶν σχο-
λῶν, ὧν βέλτιον κατηρητισμένη εἶναι ἢ ἐν ἀρχαῖς τοῦ παρόντος
αἰῶνος, παρὰ τῷ Πατριαρχεῖῳ, ἐν Κωνσταντῆ πόλει συστάσα-
ντεῦθεν καὶ ἡ σημεῖωσίς μου αὕτη, ἡ ἀφορώσα τὰς μετὰ
τὴν ἄλωσιν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων συστάσας Σχολὰς
τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ἀποβαίνει πως πλήρης.

Ἄλλ' ἀρχαιοτέρα Σχολὴν πρὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος οὐδεμίαν
εὔρον Σχολὴν ὡς δει κατηρητισμένη οὐδεμία ὑπῆρχε, φαίνε-
ται, καὶ τὸ ἀναλόγι τῆς Μ. Ἐκκλησίας τῆς Κων]πόλεως
ἦν τὸ μέγα Σχολεῖον, ἔνθα ἐμορφώθησαν οἱ καλλίτεροι τῶν
μουσικῶν, ὧν μίνα τὰ ὀνόματα διέσωσεν ἡμῖν φεισθεὶς ὁ
χρόνος, ἐπίσης σεπτὰ καὶ πολυτίμα ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλο-
γενέσι, καθὰ παραδίδωσιν ἡμῖν Δωρόθεος ὁ Μονεμβασίας ἐν
τῷ πολυτίμῳ αὐτοῦ Χρονογράφῳ, (α) γνωστοὺς καταστήσας

(α) Χρονογράφος Δωροθέου Μονεμβασίας' σελ. 428 τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκδό-

Μουσικῆς τ. Παυλίδου, Συμ.
Βοηθ. καὶ τῆς ἐπιμ. ἐπιμ. Συμ.
Μονεμβ., Ἀθῆναι 1897

Ε. Κωνσταντῶν καὶ παρὰ τῆς ἐπιμ. ἐπιμ. ἐπιμ.
Συμ. 1916 φ. 2, 3 φ.

Γερσάκιον και Γεώργιον, ψάλτας βεβαίως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, περι ὧν ὁ αἰοίδιμος Χρῦσανθος ἐν τῷ Θεωρητικῷ αὐτοῦ (β) οὐδὲν λέγει· ἡ πρώτη ὅμως Σχολὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰδρυθεῖσα, ἀναφέρει τὴν σύστασιν εἰς τὸν Πατριάρχην Παΐσιον τὸν Β' τῷ 1727, καθὼς ἐν τινι χειρογράφῳ παρατήρησα, τοῦτο μόνον ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ σιγίλλιον ἐπὶ τούτῳ ἐξεδόθη Πατριαρχικὸν καὶ οἱ διδάσκαλοι ὠρίσθησαν· (γ) φαίνε-

εως τοῦ 1806: «ἐμπεθε δὲ ὁ σουλτάν Μεχμέτης ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι γράφουν τὰς φωνὰς τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν τραγουδιστῶν, καὶ ἐκράξέ τους εἰς τὸ Παλάτι, καὶ εἶχεν ἕνα Πέρσην ἐκλεκτὸν, καὶ ὠρίσε, καὶ ἐτραγουδίσεν· ὁ δὲ κὴρ Γεράσιμος καὶ κὴρ Γεώργιος οἱ ψάλται ἔγραφον τὰς φωνὰς τοῦ Πέρσου· ἐσχεδίασαν οὖν τὸ τραγούδι τοῦ Πέρσου, καὶ τότε ὠρίσε νὰ τὸ ψάλλουν· καὶ ἐψάλλαν το καλλιώτερα παρὰ τὸν Πέρσην· ἤρσε τὸ πολλὰ καὶ ἐθαύμασε τὴν λεπτότητα τῶν Ῥωμαίων· καὶ ἐφιλοδώρησε τοὺς ψάλτας· ὁ δὲ Πέρσης, ὡς εἶδε πῶς εἶναι ταῖς αὐτοὶ τεχνίται ἐπροσκύνησε τοὺς.»

(β) Θεωρητικὸν Μέγα τῆς Μουσικῆς, συντεχθὲν μὲν παρὰ Χρυσάνθου ἀρχιεπισκόπου Ἀρραχίου τοῦ ἐκ Μαδύτων, ἐκδοθὲν δὲ ὑπὸ Παναγιώτου Γ. Πελοπίδου, Πελοποννήσιου, διὰ φιλοτίμου συνδρομῆς τῶν ὁμογενῶν· ἐν Τεργεστῇ 1832· ἐν παραρτήματι προσέβηκεν ὁ μικραῖτος Χρῦσανθος ἀλφειτικὸν κατὰ λόγον Ἑλλήνων μουσικῶν, ὃν ἀνετύπωσεν ὡς ἴδιον ὁ Θ. Παπᾶ Παράσχου Φωκαεὺς ἐν Κρητῖδι Θεωρητικῷ καὶ Πρακτικῷ Ἐκκλῆσ. Μουσικῆς (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1842) προσθεῖς ἐν ἡ δύο ὀνόματι, ἡ συγχεῖς ἀγγραμμάτως ἕτερα ἢ τὸ αὐτὸ ὄνομα διχοτομήσας· παρὰ βλ. Ἀνδρέας Κρήτης καὶ Ἀνδρέας ὁ Ἱεροσολυμίτης — Ἀντώνιος ἱερεὺς καὶ μέγας Οἰκονόμος μαθητῆς Ἱερμίου Χαλκηδόνας (παρὰ Χρυσάνθου) Ἀρσένιος ἱερομόναχος ὁ μικρὸς, ἱερεὺς καὶ μέγας Οἰκονόμος, μαθητῆς Ἱερμίου Χαλκηδόνας (παρὰ Φωκαεῖ, ἀγγοῦντι ὅτι ὁ αὐτὸς καὶ ἱερομόναχος καὶ μέγας Οἰκονόμος ἠδύνκτον νὰ ἦ) ὅτι δ' ὁ τοῦ Χρυσάνθου κατὰ λόγον τελειώτερος δεικνύουσι τὰ περὶ Γεωργίου Κρητῆος λεγόμενα, Δανιὴλ Πρωτοψάλτου Κυζίκου, Ἰακώβου Πρωτοψάλτου, καὶ οὐδ' Ἡρώστρατος· ἀρα εὐδόκιμος ἠδυνήθη γενέσθαι ὁ τῆς Κρητῖδος ἐκδότης.

(γ) Τὴν σύστασιν τῆς Μουσικῆς ταύτης Σχολῆς ἀπέδωκε ἄλλοτε εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἱερμίαν Γ', πρὸς τὴν πρώτην τοῦ ἀναρχῆ πατριαρχεῖαν, ἀλλεῖψι πηγῶν, ἀρχὴ τοῦ 1727, ἀλλὰ κατόπιν ἐκ σημειώματος πρὸς ἐμὲ τοῦ μικραῖτου Σφορακλέως Οἰκονόμου, ἔγνω ὅτι ὁ Ἱερμίαν εἶχεν ἐξασθῆ τοῦ θρόνου περὶ τὰ τέλη τοῦ 1726 καὶ ἡ ὑπ' ἐμοῦ εἰς αὐτὸν ἀναγεγραμμένη ἐγκύκλιος ἐξεδόθη ἀρα ἐπὶ τοῦ Παΐσιου· ἐκ χειρογράφου δὲ σωζομένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Λέρου μνηθῶν ὅτι συντάκτης τῆς ἐγκυκλίου ἐστὶν ὁ πολὺς τὴν τε θύραθεν καὶ ἐσω σοφίαν Χρῦσανθος Νοταρῆς, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων (βλ. ἀνέκδοτος Ἐγκύκλιος Ἱερμίου Γ'· ἐκδ. Μ. Ι Γεδεών· ἐν Κωνσταντινουπόλει 1872).

ται δ' ὅτι εἰς τὴν ἔδρυσιν τῆς Σχολῆς ταύτης ἀφορμὴν ἔδωκεν ἡ ἔλλειψις εἰδημόνων ψαλτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐ ἔνεκα καὶ ὁ Παναγιώτης Χαλκίτζογλου, ἐπικληθεὶς οὕτως ἐκ πατρὸς Τραπεζουντίου Χαλκίτζη, μετέβη εἰς Ἅγιον Ὀρος, ἐκεῖ δὲ διδάχθεις τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν παρὰ Δαμιανῶ μοναχῶ Βατοπεδινῶ, ἐπανῆκεν εἰς Κωνσταντινοῦπολιν, διδρασιθεὶς πρωτοψάλτης τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἄλλων Μουσικῶν παρευδοκιμῶν.

Πόσα ἔτη διήρκεσεν ἡ Μουσικὴ Πατριαρχικὴ Σχολὴ τοῦ 1727 ἄγνοῶ. Δευτέρα δὲ Σχολὴ Μουσικὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνέστη τῷ 1776, ἐφ' ᾧ παρεκλήθη ὁ πρωτοψάλτης Δανιὴλ, ἐπὶ μισθῷ ἑτησίῳ γροσίων 400, δηλαδὴ 1200 φράγκων, νὰ διδάσκη μαθηματῆρι, ὠρίσθησαν δὲ καὶ δύο ἕτεροι διδάσκαλοι τῆς Σχολῆς, ὁ δομῆστικὸς τοῦ δεξιοῦ χοροῦ Γιακουμάκης καὶ ὁ Πέτρος ὁ Λαμπκαδῆριος. (δ) Ἦν δ' ὁ μὲν Δανιὴλ μαθητῆς τοῦ ἕνω σημειωθέντος Παναγιώτου Χαλκίτζογλου, ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, ἀποθανὼν τῷ 1789, Δεκεμβρίου 23, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, πρὸς ἑσπέραν (ε) ὁ δὲ Πέτρος ἦν ἐκ Λακεδαιμόνος καὶ ὁ Γιακουμάκης ἡ Ἰάκωβος, Πελοποννήσιος ὡσαύτως, ἦν καὶ μουσικὸς καλὸς καὶ ποιητῆς, περὶ οὗ ἄλλοτε. Οὐδὲ περὶ τῆς Σχολῆς ταύτης γινώσκω ἀκριβῶς πόσον χρόνον διήρκεσεν.

Ἄλλὰ κἀλλιον ὠργανισμένην Μουσικὴν Σχολὴν εὐρίσκω τὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἰδρυθεῖσαν, ἣτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς σύστασιν καὶ ἑτέρων ἐπαρχιακῶν περὶ τῆς Σχολῆς ταύτης διέσωσεν ἡμῖν πληροφορίας τινὰς εὐγνώμων αὐτῆς μαθητῆς ὁ Πελοποννήσιος Παναγιώτης Πελοπίδης, εὐγνώμονας ἔχων καὶ ἡμᾶς διὰ τὰς καλὰς εἰδήσεις.

Κατ' αὐτὰς δὲ, τῷ 1814, Χρῦσανθος ἀρχιμὴν δρίτης ὁ ἐκ

(δ) Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ἰψηλάντου τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει 1870 σελ. 555.

(ε) Θεωρητικὸν τὸ Μέγα Χρυσάνθου· μέρος δευτέρον σελ. XXXV.

Μαδύτων, Γρηγόριος ὁ Λαμπαδάριος ὁ Βυζάντιος καὶ Χουρμουζίου ὁ Χαρτοφύλαξ, μετὰ μακροχρόνιον ἐκκτος μελέτην καὶ ἔρευναν, συνελθόντες καὶ συσκεφθέντες ἀνεκάλυψαν τὸν χρόνον εἰς τὴν Μουσικὴν, προσδιώρισαν τὴν καταμέτρησιν καὶ διαίρεσιν αὐτοῦ πολλαχῶς, τὰ διαστήματα τῶν ἑπτὰ τόνων, διὰ συστηματικῶν κλιμάκων, καθ' ὅλα τὰ γένη τῆς Μουσικῆς, τὰ διαστήματα τῶν φθορῶν, δι' ὧν γίνεται ἡ μετάβασις ἀπὸ ἤχου εἰς ἤχον, ἀπὸ γένους εἰς γένος καὶ ἀπὸ κλίμακος εἰς κλίμακα· μετέβαλον τοὺς μουσικοὺς χαρακτήρας ἀπὸ συμβόλων εἰς γράμματα καὶ ἐν γένει τὸ πρότερον ἀκανόνιστον καθυπέβαλον εἰς κανόνας. Τοῦ συστήματος τούτου λαθῶν γνῶσιν ὁ αἰμίμηστος Πατριάρχης Κύριλλος Ζ' συνεκάλυψε Γενικὴν Συνέλευσιν, εἰς ἣν παρίσταντο οἱ ἐπιφανέστεροι τοῦ Γένους, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἔξοχοι τῶν λογίων. Οἱ τρεῖς διδάσκαλοι ἐκεῖ ἀνέπτυξαν τὸ σύστημα αὐτῶν, ἡ δὲ ὑπερτελής Συνέλευσις, ἐπαινέσασα, συνέστησε Μουσικὴν Σχολὴν, εἰς ἣν τὸ μὲν πρακτικὸν μέρος τῆς ἱεράς τέχνης ὠρίσθησαν ἵνα διδάσκωσιν ὁ Γρηγόριος καὶ ὁ Χουρμουζίου, τὸ δὲ θεωρητικὸν ὁ Χρυσάνθος. Ἡ δὲ διδασκαλία ὠρίσθη διετής. (ζ)

Καὶ ἐξέδωκε μὲν ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Σύνοδος τὰς ἀπαιτούμενας ἐγκυκλίους καὶ συνέστησε καὶ ἐφορίαν ἐπὶ τῆς Σχολῆς καὶ ἰδιαιτέρον οἴκημα διὰ τὴν διδασκαλίαν ὠρίσεν, ἀλλ' ἡ Σχολὴ ἐπὶ τῶν αἰματηρῶν ταραχῶν τοῦ 1821 διελύθη τέλεον, καίτοι ἡ παραλυσιὰ αὐτῆς ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1820, ὅποτε ὁ μὲν ἀρχιμανδρίτης Χρυσάνθος, χειροτονηθεὶς μητροπολίτης Δυρραχίου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ὁ Πρωτοψάλτης Γρηγόριος ἀπεβίωσεν, ὁ δὲ Χουρμουζίου ἐγκαταλειρθεὶς μόνος ἀπετάξατο τῇ διδασκαλίᾳ. Πολλοὺς δὲ μαθητὰς ἐμόρφωσεν ἡ Σχολὴ αὕτη καὶ ἐγένετο αἰτία ἵνα κατασκευασθῶσι καὶ ἐν Κων)πόλει μουσικοὶ χαρακτῆρες, δι' ὧν ἐτύπωσεν ὁ Χουρμουζίου τὴν δίτομον Ἀνθολογίαν, πολ-

(ζ) Αὐτῶν πρόλογος σελ. 1-5.

λοὺς ἀπαλλάξας τοῦ κόπου τῆς ἀντιγραφῆς, ὡς πρὸ αὐτοῦ ἔπραξεν ἐν Βουκουρεστίῳ Πέτρος ὁ Ἐφέσιος.

Ἡ Σχολὴ, μετὰ διετὴ εὐδόκιμον διδασκαλίαν, παρείχεν εἰς τοὺς τελειοφρόντους αὐτῆς καὶ δίπλωμα διδασκάλου τῆς Μουσικῆς, οὗ τὸν τύπον διέσωσεν ἡμῖν ἡ εὐγνώμων φιλοπονία τοῦ ἀναφερομένου· εἶχε δ' οὕτως:

« Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι διδάσκαλοι τῆς ἐν τῇ βασι
» λευούσῃ ταύτῃ Γενικῆς Μουσικῆς Σχολῆς δηλοποιοῦμεν,
» πρὸς ὁδὸς ἀνῆκει, ὅτι ὁ Παραγωγίτης Πελοπίδας, Πελοπον-
» νήσιος, χρηματίσας παρ' ἡμῶν μαθητῆς, εὐδοκίμησεν ἀπο-
» χρώτως, καὶ εἶναι ἰκανὸς ἵνα, ὅπου ἀν' ἀπέλθῃ, διδάσκη
» καὶ παραδῶ τὸ τε πρακτικὸν τῆς παρ' ἡμῶν διδασκαλιῆς
» νέας καὶ κανονικῆς μεθόδου τῆς Μουσικῆς, καὶ ὅσα μεθο-
» δικῶς ἀπαιτοῦνται πρὸς εἰσαγωγὴν θεωρητικῆν αὐτῆς. Ὁ-
» θερ καὶ εἰς ἐνδεικίῳ τούτου καὶ παράστασιν, ἐκδίδεται ἡ
» παροῦσα ἡμετέρα διδασκαλικὴ ἀπόδειξις, ἐπιχωρωθεῖσα καὶ
» παρὰ τῶν ἐφόρων τῆς Μουσικῆς ταύτης Σχολῆς, κατὰ τὸ
» σῆμα.»

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1818 Σεπτεμβρίου 28.

(Ἐἴκοστο αἱ ὑπογραφαὶ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἐφόρων.)

Οὕτως ἡ Σχολὴ μόλις ἐξετίαν λειτουργήσασα ἐκλείσθη, καίτοι ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀρετὰ ἐπροστάτευσεν αὐτήν· γινώσκομεν ἤδη (η) ὅτι, εἰς τὰς πρῶτας ἐξετάσεις, ὅς ἔδωκαν οἱ μαθηταί, τοιαύτη πρόσδος ἐν πᾶσι παρετηρήθη πραγματουμένη, ὥστε ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ πρόκοιτοι τοῦ Γένους ἐβράβευσαν τὸν ἕνα τῶν διδασκάλων, τὸν Χουρμουζίου, δόντες 10000 γρόσια, ἀκριβῶς ἰσάριθμα φράγκα, διότι ὁ μὲν ἕτερος διδάσκαλος ὁ Γρηγόριος ὑπῆρχε τετιμημένος τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ Πρωτοψάλτου, ἀπολαύων τῆς καλῆς ἀπ' αὐτοῦ

(η) Κωνσταντῖου Α' τοῦ ἀπὸ Συναίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συγγραφαὶ ἐλάσσονες· ἐκδιδόντος Θ. Ἀριστοκλέους· ἐν Κωνσταντινουπόλει 1836 σελ. 61.

ἀντιμισθίας, εἰς δὲ τὸν Χρῦσανθον ὑπέσχοντο προσεχῆ τῆν εἰς ἀρχιερέα προχειρίσιν.

Βίους βίβλια τῶν διδασκάλων τῆς Σχολῆς ταύτης οὐδὲν πρῶτον ἐπιτίθειμι ἵνα γράψω, δυστυχῶς δὲ μόνου τοῦ Χουρμούζιου πλήρη γινώσκωμεν τὴν βιογραφίαν (θ) περὶ δὲ Χρῦσανθου οὐδεὶς εἰσέτι τῶν τοσούτων λογίων αὐτοῦ συμπολιτῶν ἔγραψεν, ἐγὼ καθῆκον εἶχον πρῶτιστοι πάντων εἰ παρ' ἡμῖν μουσικοδιδάσκαλοι ἵνα μνησθῶσι τῶν διδασκάλων τῆς Σχολῆς ἐκείνης, ἧς ἡ σύστασις ἠλέκτρισεν ἐπαρχίας τε ἐλληδικῆς καὶ ἀποικίας, πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς σχολαῖς.

Μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν τάττω πρῶτην τὴν ἡγεμονικὴν αὐλὴν Βουκουρεστίου, ὅπου συνέστη Μουσικὴ Σχολή, περὶ τὸ 1817 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1818, ἐν ἣ ἐδίδασκον μὲν Πέτρος ὁ Ἐφέσιος μαθητῆς τῆς Μουσικῆς Σχολῆς τῆς νέας μεθόδου, ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1840 (ι) καὶ ἐκδοῦς Ἀναστασιματῆριον, καὶ Γρηγόριος ἱεροδιάκονος ὁ Χίος, οἵτινες ἀνέλαβον ἵνα ἐκδῶσι Μουσικὴν τινα Βιβλιοθήκην τῷ 1819, ἔφορος δὲ ἦν τῶν μουσικῶν σπουδῶν ὁ μέγας βόρνικος Γρηγόριος Μπαλλιάνος. Ἐν Βουκουρεστίῳ ἐχύθησαν κατὰ πρῶτον μουσικαὶ χαρακτῆρες καὶ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μουσικὸν βιβλίον κατὰ τὴν νέαν μέθοδον, τὸ ἐξῆς:

Νέον Ἀναστασιματῆριον, μεταφρασθὲν κατὰ τὴν νεογραφὴν μέθοδον τῆς Μουσικῆς ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσικολογιστῶν διδασκάλων καὶ ἐφευρετῶν τοῦ νέου μουσικοῦ συστήματος, τῶν πρῶτον εἰς φῶς ἀχθὲν διὰ τυπογραφικῶν χαρακτῆρων τῆς Μουσικῆς ἐπὶ τῆς θεοσηρικτοῦ ἡγεμονίας τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν ἀθρότου πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου Νικολάου Σούτζου Βοεβό-

(θ) Κωνσταντίνου Α' συγγραφεὶ ἐλάσσονος· προλεγμ.

(ι) Κρητικῆς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς τῆς Ἐκκλησ. Μουσικῆς· ὑπὸ Θ. Π. Παρόσχου Φωκίας· ἐν Κων(ν)πόλει 1842 σελ. 40 τοῦ περὶ τῆς μεθόδου.

δα ἀρχιερατεῦντος τοῦ Παριερωτάτου μητροπολίτου Οὐγκροβλαχίας κυρίου Διονυσίου. Ἐκδοθὲν σπουδῆ μὲν ἐπιπόνῳ τοῦ μουσικολογιστῆτος κυρίου Πέτρου τοῦ Ἐφέσιου, φιλοτίμῳ δὲ προκαταβολῇ τοῦ Παρευγερεσάτου ἀρχοντος μεγάλου Βορνίκου κυρίου Γρηγορίου Μπαλλιάνου. Ἐν τῷ τοῦ Βουκουρεστίου νεοσοσάτω Τυπογραφίῳ 1820. (σχῆμα Δοκμικρόν· σελ. ἀ—β. 1—270.)

Ὁ Ἐφέσιος Πέτρος, προσφωνῶν τὴν βίβλον Γρηγορίου Μπαλλιάνου, Μεγάλου Βορνίκου, ἀνδρὶ φιλομουσοπάτῳ καὶ φιλοκάλῳ, εὐγνωμοσύνης ἐνεκεν, ἀφῶν (λέγει) εἰς τοὺς δεινοὺς τῶν λόγων δημιουργοὺς ἵνα πλέξωσιν ἀξίως τὰ εἰς τὰ μουσούστεπτον ὑποκείμενόν σου ἐπανήκοντα ἐγκώμια. Αὐτοὶ ὡς ἐπαινώσι τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας θεῆρεστον ζῆλόν σου, τοῦ φωτισμοῦ τῶν ὁμογενῶν σου διακαῆ ἔρωτα, καὶ τ' ἄλλα τῆς ἀγαθῆς καὶ φιλομούσου ψυχῆς σου τὰ τρανώτατα δείγματα. Ἐκ τοῦ προλόγου ὡσαύτως μανθάνομεν ὅτι ὁ Πέτρος, (διδάσκων ἐν τῇ ἡγεμονικῇ Μουσικῇ Σχολῇ Βουκουρεστίου ἀπὸ τοῦ 1817—1820) χρηροῦντος τοῦ Μπαλλιάνου τούτου, ὠδήγησεν ἓνα τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ χρυσοχῶν Σεραφεῖμ Χριστοδούλου, ὅστις ἔχυσεν μουσικοὺς χαρακτῆρας.

Ἡ αὐλὴ τοῦ Ἰασίου ὡσαύτως ἐφρόντισεν ἐνωρὶς περὶ διδασκαλίας ἐκείσε τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς καὶ τῷ 1816 προσεκάλεσεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἱεροδιάκονον Γρηγόριον Χίον, μαθητὴν καὶ ὁπαδὸν τοῦ νέου συστήματος, ὅπως ψάλλῃ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, ἐκ δεξιῶν, διδασκῶν καὶ τρεῖς ὑποτακτικοὺς μαθητάς τοῦ ἀγίου Μολδαυίας, ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ γροσίων 300 (φράγκων). Ἐδίδασκεν ἐν Ἰασίῳ ὁ Γρηγόριος δέκα ἀκόμη μαθητάς τὴν νέαν Μουσικὴν, ἀντὶ 30 κατὰ μῆνα γροσίων. Ὁ Χρῦσανθος (κ) γράφων πρὸς τὸν Γρηγόριον λέγει ἀεὶ ἀχρημὲν διὰ τὴν εἰς Μολδαυίαν εὐδοκίμησίν σου, διὰ τὸν πόθον, ὃν γράφετε ὅτι

(κ) Ἰδε Δόγιον Ἐρημῆν 1817, σελ. 225—227.

Παρόμοιος ἔστι, τὸν ναὸν, εὐσεβῶς
ἢ μαθητῶν ἐν Ἰασίῳ ὁ ἀδελφὸς ἐν
παλαιῇ Βουκουρεστίῳ σελ. 99.

πολλοί τῶν κ' τῶν εὐγενῶν δεικνύουσι πρὸς σπερώσιν τῆς νεοσυστάτου μεθόδου τῆς διδασκαλίας τῆς Μουσικῆς».

Τρίτη Ἑλληνικὴ ἀποικία ἢ τῆς Ἐδησσοῦ προσεκάλεσεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Ἄνθιμον ἱεροδίακονον ὀπαδον τοῦ νέου συστήματος (λ) ἐνῶ ἢ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικὴ κοινότης προσεκάλει ὡς μουσικὸν καὶ ἱερέα τὸν Λέσβιον Γρηγόριον Καλαγάνην, τοῦ δὲ νέου συστήματος ἀντιπρόσωπος ἐκαλεῖτο εἰς Ἰάσιον, μετὰ τὸν Γρηγόριον Χιον, τρίτος, ὁ Γεώργιος Λέσβιος, μαθητῆς Καλλινίκου Λεσβίου ἐκείνου, τοῦ γράψαντος ἐναντίον τῆς νέας μεθόδου καὶ γραμμικτὴν τοῦ παλαιοῦ τῆς Μουσικῆς συστήματος (μ).

Μαθηταὶ τῆς Μουσικῆς Σχολῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσεκαλοῦντο εἰς διάφορα μέρη προτιμώμενοι ἐτέρων παρὰ διαφόροις διδασκάλους μαθητευσάντων (ν) γινώσκωμεν δὲ Δημήτριον δεξιὸν καὶ Ἀλέκον ἀριστερὸν ψάλτην τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ὧν ὁ Δημήτριος ἐδίδασκε περὶ τοὺς εἴκοσι μαθητάς· Δημήτριον Βρυτιρῶν διορισθέντα διδασκαλὸν τῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Χίου· Κωστῆ Ἀγιοταφίτην διδασκαλὸν ἐν Αἴνῳ (ξ) Βασιλείον Γεωργίου, Ἕλληνα ἐκ Βλαχίας, ψάλτην τοῦ ἐν Ἰασιῶ Μετοχίου τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ διδασκοντα τὴν Μουσικὴν, κατὰ τὸ νέον σύστημα, ἐν τῇ τοῦ Μετοχίου τούτου Σχολῇ· Κωνσταντῖνον Χιον διδασκαλὸν τῆς νέας Μουσικῆς ἐν Ἀ-

(λ) Λόγιος Ἑρμῆς 1818, σελ. 574 κ. ἐξ.

(μ) βλ. ἡ Λεσβία· ὡδὴ ἡ ἱστορικὸν ἐγκώμιον τῆς Λέσβου, μετὰ σχολίων ὑπὸ Σταυράκη Α. Ἀναγνώστου· ἐν Σμύρνῃ 1880 σελ. 61, 63 παρβλ. περὶ Καλαγάνην τὸ τοῦ Π. Δεκιγγάλλα Σχεδιάσμα κατόπτρου Νεοελλ. Φιλολογίας σελ. 42.

(ν) Τοιοῦτος διδασκαλὸς ἦν Γεώργιος ὁ Κρῆς, διδάσκων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Φανάριον, ἐν Χίῳ ἀκολούθως καὶ τέλος ἐν Κυδωνίαις, ὅπου ἀπέβισε τῷ 1816, σχεδὸν καθ' ὃν καιρὸν προσεκαλεῖτο διδασκαλὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μουσικῆς Σχολῆς.

(ξ) Λόγιος Ἑρμῆς 1817, σελ. 227.

δρακνουπόλει (ο). Ἐδίδασκον δὲ τὴν Μουσικὴν Ἰωάννης Λέσβιος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Σχολῇ τῆς Μιτυλήνης τῷ 1819, Ζαφύριος Σμυρναῖος ἐν Κυδωνίαις καὶ ὁ Γεώργιος Μανουῆλ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Σμύρνῃ. *Και ἐπὶ τῆς Σμύρνῃ*

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἀγαπητοὶ συνεταῖροι, ἠδυνάμην ἂν ἀκριβῶσω περὶ τῆς ἐν ἀρχαῖς τοῦ παρόντος αἰῶνος Πατριαρχικῆς Μουσικῆς Σχολῆς, ἧς τὰ μαθήματα παρεδίδοντο ἐν ἰδίᾳ οἰκίᾳ λιθοκτίστῳ, παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ Βαλατᾶ, ἧτις ἠγοράσθη κατὰ τὸ 1817 (π).

Ἰ Τί πρὸς ἡμᾶς;

Νομίζω ὅτι βλασφημεῖ ὁ λέγων τοῦτο· καὶ ὀλίγα ἔτη διαρκέσασα ἡ Σχολὴ αὕτη τοσαύτης κινήσεως ἐγένετο αἰτία, τοσούτου καλοῦ δυναμένη καὶ ἵνα γίνῃ ἀφορμὴ, εἴπερ διετηρεῖτο· πρόσθετε ὅτι τῷ 1817 ἠσχολεῖτο εἰς συγγραφὴν (ρ) θεωρητικῆς τῆς Μουσικῆς ὁ πρωτοσύγγελος Φιλόθεος καὶ κηρύττατε τοῦτο ὡς ἐν ἄμεσον ἀποτέλεσμα τοῦ καλλιστεφάνου ἐκείνου ἀγῶνος· τοιοῦτον δὲ θεωρήσατε καὶ τὴν εἰς τὴν Μουσικὴν ἐξέσκησιν πολλῶν λογίων, οἳ οὐ ἢ Ἡλίας Κανδύλης Τραπεζοῦντιος (σ) καὶ ἄλλοι· Τοῦ καλοῦ τούτου ἀγῶνος γινώσκωμεν τὸ στάδιον καὶ τὸ βῆθρον τῶν ἐλλανοδικῶν· Ἀρκεῖ καὶ τοῦτο.

Διότι πᾶσα πρᾶξις τῶν πατέρων ἡμῶν ἦν προῖον ἀρετῆς καὶ αὐταπαρνησίας, οὐχὶ δὲ κούφης καὶ ματαίας δοξοκομπίας· διὰ τοῦτο καὶ εἶπον ἄλλοτε καὶ φρονῶ ὅτι τῆς παρελθούσης ἐκείνης γενεᾶς καὶ τοῦ ἐξατμισθέντος, οὕτως εἰπεῖν Ἑλληνικοῦ πνεύματος, προῖοντα τοῦ λόγου, τῆς μνήμης

(ο) Ἀναστασιματάριον Πέτρου Ἐφείου· ἐν καταλόγῳ συνδρομητῶν.

(π) Λόγιος Ἑρμῆς ἐνθ. ἀνωτ. βλ. Κωνσταντίου Συγγραφαὶ ἐλάσσονες· προλγμ.

(ρ) Ἐνθ. ἀνωτ. ὅπου ὁμοῦ οὐδεμίαν ἐτέραν δίδωσι πληροφορίαν περὶ τοῦ Φιλοθέου τούτου.

(σ) Σάββα Ἰωαννίδου Ἱστορία καὶ Στατιστικὴ Τραπεζοῦντος· ἐν Κων. πόλει 1870, σελ. 152.

της φαντασίας εἰσι δι' ἡμᾶς θήκη πολύτιμος λειψάνων ἀ-
γίων, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀποπνέουσα εὐωδία ἀρετῆς ἀληθοῦς
καὶ παιδείας ἀληθοῦς καθαγιάζουσα ζωοποιεῖ τοὺς θαυμα-
στάς τῶν ἠρωϊκῶν ἐκείνων πράξεων.

Μ. ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

ΤΟ Β' ΤΕΥΧΟΣ (ἔργασίαι Γ' τριμηνίας)

ἐκδίδεται κατὰ Σεπτέμβριον καὶ περιλαμβάνει :

- Ι. ΚΗΠΟΥΡΙΔΟΥ : Ἀνέκδοτον μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ —
- Ἐπιτύμβια τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἑλληνικῶν νεκροταφείων
- ΜΙΧΑΗΛ ΗΣΑΙΑ : Ἀγιορειτικὰ Ὑπομνήματα — ΣΑΒΒΑ
- ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ : ὁδοί — ρῦμαι — γέφυραι παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς
- ΜΑΝΟΥΗΛ ΓΕΔΕΩΝ : Λόγιοι καὶ Βιβλιοθήκαι τῆς ἐν Ἁ-
- θῶ Μονῆς τῶν Ἱβήρων — Βυζαντινὰ ἐπιτύμβια · μονογράμ-
- ματα καὶ οἰκίσματα — ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΧΡΥΣΑΝΘΙΔΟΥ : Συμ-
- βολικαὶ παραστάσεις ἐν τῇ μετὰ τὴν ἄλωσιν Ἑκκλησίᾳ —
- Μεσαιωνικὰ Χαλκιδικῆς — ΙΕΡΟΘΕΟΥ ἱερομονάχου ΦΛΩΡΙ-
- ΔΟΥ : βιογραφικὸν Ὑπόμνημα περὶ Νικηφόρου Χαρτοφύλακος
- τοῦ Κρητῆς πρώτου διδασκάλου τῆς Πάτμου.

Handwritten note in Greek script, possibly a signature or date.

Handwritten note: # J. Ρίο, Γραμματεὺς Κοινωνίας ἐν Σουλίου, Ἰαννίνοι
ὄμιλ. ἀρχαῖα 7866.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΤῶΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ.

κατὰ τὴν Α' καὶ Β' τριμηνίαν τοῦ Α' ἔτους.

1) Ἀπάντησις τοῦ ἐπιτίμου μέλους
ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΦΟΙΡΣΤΕΡΟΥ

καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ροστόκῃ Πανεπιστημίου.

Ἐν Ροστόκῃ 10]22 Δεκεμβρίου 1879.

Τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐταιρίᾳ τῶν Μεσαιωνικῶν
Ἐρευνῶν,

Χάριν ἣν ἔχω μεγίστην ἀποδίδωμι τῆς τιμῆς, ἣ με κο-
σμεῖν ἐβούλετο μέλος ἐπίτιμόν με ἐλομένη παμφηφεί, καὶ
περ τοσαύτης τιμῆς οὐκ ἄξιόν ὄντα, ὑπισχοῦμαι δὲ πάντα
ποιήσῃ, ὅπως αὐτῆς ποτε ἄξιός γένομαι. Τὸν σκοπὸν προ-
τεθειμένον τῇ Ἐταιρίᾳ οὐ μόνον μάλιστα ἐπαινώ, ἀλλὰ καὶ
ὠφελεῖν, ἣ περ οἶός τ' εἶην, βουλομένη ἂν. Ἐς τύποις ἐκ-
δώσω διατριβὰς θιγούσας ἐποχὰς τῆς μεσῆλικος ἱστορίας
τοῦ Ἑλληνισμοῦ χαίρῃσιν πέμπων τῇ Ἐταιρίᾳ, ὧν ἐκδέδω-
κά τινα ἤδη νῦν διὰ τοῦ φιλτάτου Γεδεῶν πέμπω.

Δέξασθε, καλοὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες, τοὺς ἀδελφικούς ἀσπα-
σμούς τοῦ ἑταίρου

ΡΙΧΑΡΔ ΦΟΙΡΣΤΗΡ.

(Α'—Β' τριμηνία Α' ἔτους)

Handwritten notes at the bottom of the page, including a signature and date: Πίος... 7884

2) Ἀπάντησις τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντεπιστέλλοντος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΙΡΗΝΙΔΟΥ.

Τῷ ἀξιολύτῳ προέδρῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑταιρίας
τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν.

Ἀσμένως ἔλαβον τὴν ἀπὸ 27 τοῦ λήξαντος Νοεμβρίου ἐπιστολὴν τῆς ἐντιμότητός σας καὶ τὸν Κανονισμόν τῆς ἡς προέσταθε ἑταιρίας μετὰ τῆς ἀπὸ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐντύπου προκηρύξεώς σας, καὶ ὑπερευχαριστῶ τοὺς κυρίου Ἑταίρους, ὅτι ἤξιωσαν νὰ μὲ ὀνομάσωσι μέλος αὐτῆς ἐν Ἀθήναις ἀντεπιστέλλον, διὰ τινὰ ὑπ' ἐμοῦ τυπωθέντα φυλλάδια. Εὐχομαι τῷ παναγάθῳ Θεῷ νὰ δυνηθῶ εἰς τὸ μέλλον, εὐκαιρίας δοθείσης, νὰ φανῶ ἰσχύσιος τῆς ἀποδιδόμενης μοι ταύτης τιμῆς συντελῶν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὸν εὐγενῆ τῆς Ἑταιρίας ἔθνικόν σκοπόν.

Διὰ τοῦ προλαβόντος ταχυδρομείου ἀπέστειλα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ὄνομα τῆς Ἑταιρίας ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον:

α) Ὀμιλίας τινὸς περὶ τοῦ ἐφευρετοῦ τῆς τυπογραφικῆς τέχνης Ἰωάννου Γουττενμπεργίου, ἐν συνόψει δὲ καὶ περὶ τῶν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Ἑλληνικῶν τυπογραφείων β) τῶν ἐν Νέᾳ Ἐβρέσῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐθνεγεροσύνης τοῦ 1821 τραγικῶν συμβάντων ἢ ἀνεκμνήσεών τινων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος.—καὶ γ) τῶν Ἰονίων κήσων ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τῆς Ἑνετίας καὶ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ τῆς ἐν αὐταῖς Ἑλληνικῆς ποιήσεως μετὰ περιλήψεώς τινος τῆς ἀρχαίας αὐτῶν ἱστορίας ὑπὸ τῆς κομῆσεως Δόρας Διαπρίας (μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Δέξασθε, κύριε πρόεδρε, τὰς πρὸς τὴν ἑταιρίαν εὐχαριστίας μου καὶ τοὺς ἐγκαρδίους χαιρετισμούς μου.

Ἐξ Ἀθηνῶν τῇ 11 Δεκεμβρίου 1879.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΙΡΗΝΙΔΗΣ.

3) Τοῦ Ἀθήνησι Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσού».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1880.

Ἀριθμ. πρωτοκ. 3493.

Πρὸς τὸν κύριον Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου
τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κύριε Πρόεδρε.

Ὁ ἡμέτερος Σύλλογος μετὰ χαρᾶς ἔγνω ἐκ τοῦ ἐγκυκλίου ὑμῶν γράμματος τὴν σύστασιν τοῦ καθ' ὑμᾶς Συλλόγου, ὁμοφώνως δ' ἀπεφάσισε τὴν συναφὴν μεθ' ὑμῶν φιλικῶν σχέσεων, αἵτινες πεποιθήμεν ὅτι εἰς ἀμφοτέρους τοὺς Συλλόγους θέλουσι σὺν τῇ χάριτι ἀποβῆ λίαν ὠφελίμοι.

Συγχαίροντες ὑμᾶς ἐπὶ τῷ ὀμιτέρῳ ἔργῳ καὶ ἀσπαζόμενοι ἀδελφικῶς σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε συνᾶμα τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου ἡμῶν ὑπολήψεως.

Ἀπόντος τοῦ Προέδρου

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

I. X. BAMBAΣ. (Τ. Σ.) Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

M. H. ΛΑΜΠΡΟΣ.

M. K. P. 1879

4) Τοῦ Ἀθήνησι Φιλολογ. Συλλόγου «Βύρωνος».

Ἀριθμ. πρωτοκ. 3009.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2 Ἀπριλίου 1880.

Ἀξιότιμε Κύριε,

Μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως ὁ ἡμέτερος Σύλλογος, πληροφορηθεὶς διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου ἐγγράφου Ὑμῶν τὴν σύστασιν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ὑμετέρας Ἐταιρίας, σπεύδει ὅπως συγχαρῆ ὑμᾶς ἐπὶ τῷ μεγάλῳ ἔργῳ, ὅπερ ἀνελάθετε καὶ εὐχεται, ὅπως αἰσίως προβῆτε εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ σκοποῦ ὑμῶν. Παρακαλεῖ δὲ συγχρόνως ὑμᾶς, ὅπως ἐν πάσῃ περιπτώσει μετὰ θάρρους ἀποτεινῆσθε πρὸς αὐτὸν, ἐὰν νομίσητε ὅτι δύναται καὶ οὗτος νὰ φανῆ δια τῆς συνεργασίας αὐτοῦ κατὰ τι χρήσιμος.

Διαβιβάζοντες Ὑμῖν ταῦτα κατ' ἐντολὴν τοῦ Συλλόγου, οὗ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ προῦστῆμεθα, παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς μεγίστης πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεως ἡμῶν.

Ὁ Πρόεδρος (Τ. Σ.)

ΠΑΝΑΓΗΣ ΡΑΖΗΣ.

Ὁ γεν. γραμματεὺς

ΜΑΡΚΟΣ ΜΙΝΔΑΔΕΡ.

Ἀξιότιμον Κύριον Πρόεδρον

Ἐταιρίας Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.